

NUORTEN KIRJOJA N:o 21

WALIKOIMA SATUJA

TOINEN SARJA

KIRJOITANUT

TYKO HAGMAN

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ OTAVA, HELSINGISSÄ

UNIV. BIBLIOTH.
* 1909 *
HELSINGFORS

NUORTEN KIRJOJA N:o 21

VALIKOIMA SATUJA

TOINEN SARJA

KIRJOITTANUT

TYKO HAGMAN

HELSINGISSÄ
KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ OTAVA

NUORTEN KIRJOJA N:o 21

VALKOIMA SATUJA

TOINEN SARJA

TEKIJÄT

Kustannusosakeyhtiö Otavan
Kirjapaino, Helsingissä, 1908

HELSINGISSÄ

KUSTANNUSSAKKEYHTIÖ OTAVA

Sisällys.

	Siv.
Runotar	5
Satu Paavosta, Liisasta, Kuninkaan kotkasta ja kuninkaasta	7
Mansikka-aikana	18
Pikku Paavon sankariteko jouluaattona	19
Miten pikku Pekka joutui käymään Paavia ter- vehtimässä ja miten hän luuli käyneensä kuussa.....	34
Pikku runoilijat	39
Matti Mäkelästä	47
Satu suuresta saippuapallosta	52
Noita-akka ja paimenpoika	81
Matkustus kuuhun	88
Kuinka köyhän Töllin lapset joutuvat ottolapsiksi loistavaan linnaan ja kuinka he kuitenkin Karkaavat kotiinsa	120
Ei kaikki kultaa, joka kiiltää, eikä kaikki hopeaa, joka hohtaa	125
Mieron tie	127
Miten kerjäläistyttö tuli kaukaiseen kaupunkiin..	129
Käelle	131
Pikku Pentin ilmamatka	133
Lumivalo prinsessa	143
Kummallinen puuhevonen.....	148
Kelpo mies.....	157

2185117

1	.....
2	.....
3	.....
4	.....
5	.....
6	.....
7	.....
8	.....
9	.....
10	.....
11	.....
12	.....
13	.....
14	.....
15	.....
16	.....
17	.....
18	.....
19	.....
20	.....
21	.....
22	.....
23	.....
24	.....
25	.....
26	.....
27	.....
28	.....
29	.....
30	.....
31	.....
32	.....
33	.....
34	.....
35	.....
36	.....
37	.....
38	.....
39	.....
40	.....
41	.....
42	.....
43	.....
44	.....
45	.....
46	.....
47	.....
48	.....
49	.....
50	.....
51	.....
52	.....
53	.....
54	.....
55	.....
56	.....
57	.....
58	.....
59	.....
60	.....
61	.....
62	.....
63	.....
64	.....
65	.....
66	.....
67	.....
68	.....
69	.....
70	.....
71	.....
72	.....
73	.....
74	.....
75	.....
76	.....
77	.....
78	.....
79	.....
80	.....
81	.....
82	.....
83	.....
84	.....
85	.....
86	.....
87	.....
88	.....
89	.....
90	.....
91	.....
92	.....
93	.....
94	.....
95	.....
96	.....
97	.....
98	.....
99	.....
100	.....

RUNOTAR.

*Ihme-immen tunsin kerran,
kun mä nuorra lensin, luin.
Sinisilmin, sulosuin
narrasi hän nuoren herran:
Tunsin tiitin vain sen verran,
että impeen ihastuin.*

*RUNOTAR hän nimeltänsä
oli, oikku luonnoltaan:
kertoi mulle juttujaan,
vinkui mulle virsiänsä,
vinkui milloin mielellänsä,
milloin tuiskutuulellaan.*

*Tuonaan tyttö kiusallansa
narrasi taas toimistain
minun, aika miehen, vain
kuulemahan kummiansa,
vaikka ennen jutuistansa
aivan kylkkiseni sain.*

*Käski panna paperille
vanhat virret, kertomat,
laajemmat ja laihemmat,*

*Suomen pikku poikasille,
Pohjan tepsutyttöille,
jos he niistä huolivat.*

*Impi aina armahainen
oli mulle aikoinaan,
vaikka sai mun suuttumaan,
jos hän oli joutavainen. —
Ehkä, armas lapsukainen,
tahdot kuulla juttujaan?*

SATU PAAVOSTA, LIISASTA, KUNIN- KAAN KOTKASTA JA KUNIN- KAASTA.

ENSIMMÄINEN LUKU.

Kuin ka Paavo ja Liisa tulevat Kuninkaan hoviin.

Paavo ja Liisa olivat sisarukset. Pienet olivat. Nuoret olivat; eivät he olleet vanhemmat kuin sinäkään, nuori nopsakenkä, joka tätä kummallista satua luet.

Kuulkaapas nyt! Eräänä kesäaamuna, juuri kun kukko navettakujalla pani tuota parasta lauluaan »kukko kiikaa», lähtivät Paavo ja Liisa, vanhempainsa luvalla, tuonne vähäiselle töyräälle marjaan. Töyräs oli vain kolme, neljä kiven viskattavaa heidän kotonsa portailta. Marja-astiat oli heillä tietysti muassa. Niitä nyt juuri vyöryttivät tietä pitkin ja lauleskelivat: »Kipposten, kapposten, astiani täyteen!» Jopa kohta seisovatkun töyrään korkeimmalla kukkulalla.

»Voi, Paavo! täällä on mansikoita aivan punassa vain. Poimitaan, Paavo», lallasi Liisa lystisti.

Ja nyt molemmat poimimaan! Poimitaan siinä sitten vireästi hyvin; eikä aikaakaan, niin jo ovat astiat täynnä makeita mansikoita.

»Joko mennään kotia nyt, Liisa?» sanoi Paavo. Älä hätäile; minä poimin vielä vähän vyöliinaani», vastasi Liisa.

»No olkoon menneeksi!» tuumasi Paavokin, »minä poimin lakkiini».

Siinä nyt taas seisotaan kyykkyisillään, ja marjoja karttuu karttumistaan.

Mutta mitäs ollakaan! Korkealla ilmassa tuolla, juuri Paavon ja Liisan pään kohdalla, lentää löyhyttelee suuri, suuri lintu, jolla näkyy olevan varsin summattoman suuret siivet, niin suuret, että niiden alle varmaankin mahtuisi koko joukko — Paavoja ja Liisoja.

Niin ainakin sisarusten mielestä, jotka juuri tarkistellä tuijottivat tätä kummitusta.

Se oli lintu semmoinen, joka piti tapanansa pistää siipiensä alle kaikellaista ja monenmoista elävää ja lentää tiehensä taikka suoraan noukkia nokkaansa pienempiä lintuparkoja, joita ei edes viitsinyt kantaakkaan siipiensä alla. Ja sitä lintua sanottiin Kotkaksi. Ja vieläpä oli tämä kotka oikein Kuninkaan Kotka. Niin, se oli todellakin Kuninkaan palveluksessa. Se liiteli, laатели maat ja meret, ja oli sillä, kotia kun tuli Kuninkaan hoviin, aina jotain uutta Kuninkaalle. Välistä toi se kaukaa ulkomailta kaikellaisia kummallisia kukkoja ja kanoja, joista Kuninkaalle syntyi kaunihia kultamunia ja jotka pudottivat hopeahöyheniä. Välistä taas toi se kissoja ja koiriakin — kaikki kullankarvaisia vain; sillä kullasta kaikki Kuninkaalle olla pitää.

Nyt kun Kotka näki lapset töyräällä, ajatteli heti: »Aha! Tuossapa taas uutta herra Kuninkaalleni. Kuinka nuo punaiset marjat maistunevat makealta suussa suuren herra Kuninkaan, vaikkapa ne eivät kultaa olekaan. Tuskinpa hän ennen on semmoisia syönytään, hän, jonka tavalisena ruokana on vain sula voi ja kultavelli. Ja nuo lapset minä samalla vien näytteeksi kerran Kuninkaalle, mimmoiset pikku pojat ja tytöt tässä maassa ovat, koska tämä maisemakin on herra Kuninkaan valtakuntaa». Niin tuumasi Kotka ja yhtäkkiä — hiliveil pisti alas ilmasta Paavon ja Liisan kimppuun. Sovitteli siinä sitten siipiensä alle heidät, vaikka lapsiparat kyllä ponnistelivat vastaan. »Älä vie meitä! älä vie meitä!» huusivat Paavo ja Liisa. Mutta Kotka ei ollut kuuleviansakaan; ilmaan nousi vain, eikä lasten ollut muu kuin seuraaminen. Mutta marjat, astiat — sinne jäivät töyräälle, sinne Paavo paran lakkikin. Kotka ei nyt siinä hädässä niitä muistanutkaan, kun oli Liisassa ja Paavossakin kylliksi työtä, ja lapset taas olivat niin hämmästyksissään, ettei heidän siinä käynyt marjoistansa, astioistansa huolta pitää. Niin läksi siis Kotka lentoon. Lensi sitte pitkät matkat, maat ja meret, ja miten lienee lentänytkin, niin jo tultiin viimein Kuninkaan hoviin. Ja kohta saamme kuulla miten siellä kävi.

TOINEN LUKU.

Mitä Paavo ja Liisa näkevät kuninkaan luona ja kuinka he jälleen tulevat kotia.

Komea oli Kuninkaan koto. Kullalta kiilsivät katot ja hopealta hohtivat hirret seinän.

Istui siellä Kuningas sitten istuimellaan, joka oli niin kaunis, niin kaunis, ettei voi virressä vetää eikä saarnassa sanoa.

Kotka, kun nyt tuli lentäen, huomasi Kuninkaan jo akkunasta heti, vaan ei malttanutkaan lentää ovesta sisälle, kiire kun oli näyttää hallitsijalleen mitä makeaa taas muassansa toi; akkunasta sänttäsi sisälle peto vain.

»No, mikä sen siivoton pöllö sinä olet, kun akkunasta sisälle lennät!» huudahti närkästyksissään Kuningas.

»Tässä kerran tämän maan eläviä, tässä tämän maan marjasia!» vastata pöyhisteli Kotka vain eikä ollut millänsäkään herransa huudosta, ja samassa laski lapset laattialle Kuninkaan eteen. Siinä seisoivat siis Liisa ja Paavo kuni puusta pudonneet.

»Mitä minä noilla teen!» ärjäsi Kuningas Kotkalle; »kuka sinun on käsenyt ihmisen lapsia minulle tuoda, enhän minä niitä syö».

»Niillä on makeita marjoja, makeita marjoja», kehui Kotka ja oli toimissaan vain.

»No, annappa tänne marjat sitten», käski Kuningas.

Mutta nyt joutui Kotka pahaan pulaan. Jo huomasi, että Paavon ja Liisan marjat olivat menneet.

»Kah, sen veijarit!» karjui Kotka, »kun marjat olette pudottaneet».

»Mene matkoihisi sinä, kurja Kokko, äläkä tässä tyhjiä tuumi», määräsi Kuningas.

Ja Kotka parka pötki pois, minne lienee pyörähtänytkin.

Nyt kääntyi Kuningas lapsiin. »Mistä te olette, lapsi parat?» kysyi hän.

Mutta Paavo ja Liisa olivat niin peloissaan, ettei sanaakaan heidän suustansa lähtenyt. Tämän havaitsi Kuningas ja päätti lempeästi kohdella lapsukaisia.

»Älkää peljätkö ollenkaan, rakkaat lapseni, en minä teille pahaa tee; puhukaa pois vain! Kenen poika sinä olet, pieni popposeni?» puheli Kuningas, taputtaen Paavo poloista olkapäälle.

Tästä jo rohkeni Paavo ja vastasi: »Isän poika minä».

Liisa, kun kuuli Paavon puhuvan, rohkaisi häntäkin mielensä ja virkkoi Kuninkaan kysymättä: »ja minä olen äidin tyttö».

»Vai niin», sanoi Kuningas, »te olette ehkä sisarukset?»

»Niin Liisa on sisareni», puhui Paavo.

»Ja Paavo on veljeni», lisäsi Liisa.

»Kyllä ymmärrän», arveli Kuningas. »Tiedätkö nyt missä olette?»

»Emme tiedä», vastasivat sisarukset yhdellä suulla.

»Te olette nyt Kuninkaan hovissa; minä olen itse Kuningas, ja tuo lintu, joka teidät toi tänne, on minun Kotkani. Se tuopi matkoiltaan minulle aina yhtä ja toista. Nyt se toi teidät. Mutta mikä sinun nimesi, poika?»

»Paavo minä olen».

»Entäs sinä, tyttö tepsuni?»

»Liisa minä olen».

»Hyvä, tulkaa nyt hoviani katsomaan», sanoi Kuningas ja, käyden heidän välissänsä, rupesi taluttamaan heitä läpi kauniin asuntonsa.

Kuninkaan kamarista, jossa he tähän asti olivat olleet ja joka oli hyvin soma ja kaunis sekkin, tulivat he suureen saliin, summattoman suureen. Siinä oli lattia paljasta hopeaa ja katto kiiltävää kultaa. Huonekaluja oli siinä niin paljon ja niin kauniita, ettei maalla moisia. Paavo ja Liisa, jotka olivat tottuneet näkemään ainoastaan köyhän kotinsa puisia penkkejä ja pöytiä, seisoivat siinä suurin silmin, katsellen tätä kaikkea kummaa.

»Liisa! kyllä tämä on taivas», arveli jo Paavo.

»Ei, ei tämä ole kuin minun hovini vain», vastasi Kuningas hymyillen.

»Katselkaa nyt täällä miten mielitte», sanoi hetken perästä Kuningas ja meni takaisin kamariinsa toimilleen.

Sinne jäivät Liisa ja Paavo kummastelemaan Kuninkaan suurta salia. Siellä kuleskelivat he yltymperi sitten, ja hupainen heidän oli olla.

»Mikähän tämä on?» kuiskasi Liisa, koetellen sormillaan erästä sievää, savesta tehtyä veistokuvaa, joka seiso i eräällä pöydällä.

»Kyllä se on enkeli, se», tuumasi Paavo, »kah, siivetkin on sillä, ja isä on minulle monta kertaa sanonut, että enkeleillä on siivet».

»Voi, kuinka se on sievä! puhuukohan tuo?» arveli Liisa.

»Osaatko sinä puhua?» kysyi Paavo veistokuvalta, mutta mitäs se olisi osannut puhua, enem- pää kuin lumiäijä, savesta kun oli vain.

Katselivat siinä sitten sisarukset vielä ison aikaa, katselivat kuvia seinillä, kultaisia kynttiläkruunuja katossa, hopeahelmiä matoissa laattialla ja monia muita moisia. Kuka niitä kaikkia voi luetella, mitä Paavo ja Liisa näkivät!

»Voi sentään Liisa, kun jätimme marjamme sinne töyräälle», sanoi Paavo hetken kuluttua, »olis ollut niin lysti saada antaa jotain tuolle Kuninkaalle, joka on niin hyvä».

»Hei Paavo!» huudahti yhtäkkiä Liisa. »Onpa marjoja vielä vähäsen». Ja samassa irroitti hän vyöliinan paltteen rihmasta, jolla vyöliina sidotaan ruumiin ympäri, ja äläpäs ollakaan! marjat olivat siellä vielä. Tätä eivät lapset ennen olleet huanneetkaan. Ja nyt nousi ilo.

»No, voi tokil!» iloitteli Paavo; »nuo me annamme Kuninkaalle».

Ja samassa tulikin Kuningas takaisin kamaristaan.

Liisa meni häntä nöyrästi vastaan, niiasi niin syvään ja sanoi:

»Ottakaa, hyvä Kuningas, nämä marjat vastaan; minulla oli vielä vähän vyöliinassani».

»No, kah kummaal!» sanoi Kuningas ja pisti yhden marjan suuhunsa.

»Voi, hyviäpä nämä ovatkin», lisäsi hän sitten ja söi vielä toisenkin; »mutta syökää itsekin, lapsi kultani».

»Ei, ottakaa kaikki vain, hyvä herra Kuningas! kyllä me toisia poimimme taas», vakuutti Liisa. — Ja Kuningas söi marjat, kun söikin, Paavo ja Liisan iloksi.

»No, nyt kun te olette antaneet minulle näin makeita marjoja, niin tulkaa, ottakaa tästä tavara-arkustani jotain palkinnoksi», sanoi Kuningas ja vei lapset erään suuren arkun tykö, aukaisi sen, — ja Paavo ja Liisa siinä nyt valitsemaan mitä parhaimpana pitivät.

Kaivoi siinä Liisa sitten, niin jo tarttui sormen päähän sievä, kultainen sormustin eli vingerpori, ja sen piti Liisa ja oli iloissaan.

Paavo sai taas sormiinsa hyvin kauniin hopeaisen hauenuistimen, jolla oli siimakin hopeasta ja jolla Kuninkaalle hopeahaukia uistettiin.

»Kah! on isälläkin hauenuistin, mutta ei se ole

näin kaunis. Saisinko mä tämän?» kysyi Kuninkaalta Paavo.

»Pidä, veikkonen, hyvänäsi», vastasi Kuningas. »Ja nyt, jos tahdotte, tulkaa Kuningatartakin katsomaan — ja sitten saatte, jos mielenne tekee, lähteä kotianne». Vei sitten Kuningas heidät taas monen hopealta hohtavan ja kullalta kiiltävän huoneen läpi, kunnes tultiin Kuninkaan kyökkiin. Siellä Kuningatar paraikaa keitti kultakahvia. Esitteli sitten Kuningas lapset puolisolleen, ja tämä suuteli, hyvälli heitä, antoi heille vielä kupillisen kummallista kahviaan ja nisuleipää monenmoista, jotka makeasti sulivat sisarusten suussa. Kun nyt oli vielä hovia kaikin kerroin katsottu, kutsutti Kuningas taas Kotkan luoksensa ja määräsi:

»Nyt sinun pitää viedä nämä lapset samaan paikkaan takaisin, josta ne otit». Sanottiin siinä sitten hyvästi molemmin puolin, ja sisarukset erkanivat Kuninkaasta ja Kuninkaan rouvasta. Kotka lähti lentoon, lapset siipiensä alla. Mutta Kotkalla oli paha mielessä. Oli, näet, vielä vihoissaan siitä, että Kuningas oli häntä vähäsen torunut, kun akkunasta lensi sisälle ja ihmisen lapsia toi muassaan. Tuumasi nyt viedä Paavon ja Liisan Kyöpin vuorelle, jossa vanhat akat piiskaavat pieniä lapsia, kun niitä sinne tuodaan.

»Nyt minä vien teidät Kyöpin vuorelle», sanoi Kotka lennossaan.

Jo Liisa ja Paavo rupesivat vapisemaan.

»Mutta kyllä mä tässä neuvot tiedän», tuumasi Paavo, kun Kotka juuri sattui lentämään heidän kotonsa yli.

Otti sitten sen Kuninkaan antaman hauen-uistimen lakkaristaan, satoi siiman pään Kotkan siipeen kiinni ja, juuri kun Kotka nyt oli katon kohdalla, päästi hauenkoukun menemään alas, ja — äläppäs vain! — tämä tarttui räystääseen kiinni. Yhtäkkiä seisahtui Kotka, kun, näet, uistin esti lentämästä. Nytkiä räpytteli se siinä kyllä, mutta ei päässyt paikaltaan.

»Päästä meidät alas», sanoi Paavo, »niin pääset pulastasi».

No, ei siinä ollut Kotkalla muuta neuvoa. Alas lennähti se Paavon ja Liisan kodon pihalle, jossa päästi heidät, ja Paavo puolestaan irroitti uistimen siiman pään Kotkan siivestä.

»Kiitoksia kyydistä», sanoi Paavo, ja Kotka lensi tiehensä, lensi niin, ettei sitä sen kovemmin kuultu eikä nähty. Lensikö takaisin Kuninkaan hoviin, vai matkustiko Kyöpin vuorelle, sitä en tiedä.

Mutta Paavo istui pian isänsä polvella ja Liisa äitinsä sylissä. Niillä Kuninkaan antamilla lahjoilla tulivat he sitten, ikäisemmiksi kun pääsivät, aika onnellisiksi. Paavo sai uistimellaan hopealta hohtavia haukia, ja Liisalta kävi työ vireästi, kun hän ommellessaan käytti tuota kaunista sormus-

tinta, ja varain aamusin ahkerana istuen oli hänestä kuin hän olisi ollut Kuninkaan hovissa, sillä nousevan auringon säteet kultasivat kullaksi huoneen kaikkine kaluineen.

Sen pituinen se.

v. 1870

MANSIKKA-AIKANA.

Nyt kesäkulta vallitsee
ja nurmet vihannoivat.
Nyt linnut puissa laulelee
ja paimenpillit soivat.

Nyt tuoksuavat kukkaset
jo kankahilla, soilla.
Ja posket omppi punaiset
jo mäen mansikoilla.

Nyt kaikki uudet kasvot saa.
Myös pienet lapsukaiset
nyt ruusupäisnä ruskottaa
kuin maalla mansikkaiset.

Kuin hauska silloin lapsien
on mansikassa olla!
Saa poimien ja maistellen
he käydä nurmikolla.

v. 1870.

PIKKU PAAVON SANKARITEKO JOULUAATTONA.

ENSIMMÄINEN LUKU.

Pikku Paavo lähtee metsään joulukuusta hakkaamaan.

Jos olet lukenut jo, pieni lukijani, tuon kummallisen sadun Pikku Paavon ja Pikku Liisan käynnistä Kuninkaan hovissa, niin tartu sitten tähän. Tahdon, näet, kertoa sinulle nyt, miten sisarukset molemmat äkkäämättä pääsivät vanhoja korkeita tuttaviaan tervehtimään taas. Se on kummallinen kyllä, tämäkin satu. Kuuleppas vain!

Oli jouluaattopäivä. Paavon ja Liisan kodissa oli askaroiminen kiire, kuten ainakin joulun edellä joka talossa häääämistä on. Kun oli murkina syöty, menivät isä ja äiti pikimmiltään ulos, minne lienevät menneet toimilleen. Tällä aikaa sieppasi yhtäkkiä Paavo isänsä kirveen loukosta, heitti sen olallensa ja sanoi sisarelleen:

»Nyt minä lähden joulukuusta hakkaamaan».

»Sinäkö?» sanoi Liisa, »joka töin tuskin jaksat kirvestä kantaa».

»Saatpas nähdä!» kehui Paavo vain, otti seinältä karvalakkinsa, painoi sen päähänsä ja astui rohkeana pihalle.

Sitten hän otti puuliiteristä kelkkansa ja, vetäen sitä perästään, rupesi toimeliaana ja totisen näköisenä kuin mikäkin mies käymään tallustelemaan metsään päin. Eikä ollut kauvas metsään. Lumisen pellon poikki kävi vain Paavo, niin jo oli perillä, kun hankikin sattui hyvin pitämään.

Oli siellä nyt metsässä kuusia, jos olisi ottanut kuinka monta. Vähän aikaa valitsi Paavo siinä sitten, niin jo näkikin sievän ja sopivan, sylen korkeisen kuusosen.

»Tuopa on sovelias kyllä», tuumasi Paavo ja hakkasi kun hakkasikin sen tyvestä poikki. Nosti sen sitten kelkallensa ja, kotvasen levähdettyänsä, löi kirveen kiinni hakkaamaansa kuuseen, otti kelkannauhan käteensä ja oli lähtemäisillään.

Mutta mitä? mitä tämä on?

Kelkka ei liikahtanut paikaltakaan.

Paavo katsahti taaksepäin.

TOINEN LUKU.

Jossa kerrotaan Vuorenpeikosta ja siitä, miten Paavo tuli ihan toisaalle kuin itse halusi.

Huh! mikä hirviö tuo! Siinä istui Paavon kolkalla kauhean suuri mies, jolla oli ainakin puolen sylen pituinen parta. Pukunsa kiireestä kantapäähän oli: ilvekse nnahkainen lakki, karhunnahkaiset

turkit, sudennahkaiset housut ja hirvennahkaiset kengät. Sauva oli hänellä kädessä, pitkä sauva. Se oli mies semmoinen, joka hallitsi vuoret kaikki ja joka asui niiden syvissä luolissa, ja sanottiin häntä Vuorenpeikoksi.

»Noh, vedäppäs nyt, poika!» sanoi Vuorenpeikko.

Paavo seiso siinä vain kuin puusta pudonnut. Ei sanaakaan lähtenyt suusta; niin oli peloissaan.

»Häh!» pilkkasi Vuorenpeikko, »miksi et vedä?»

Paavo parka purskahti itkuun.

Mutta siinä istui Vuorenpeikko vain eikä ollut tietävinäänkään Paavon itkusta.

»Häh!» huudahti taas hetken perästä, »vedätkö? vai vedätkö minä?»

Nousi sitten kelkalta Peikko, heitti Paavon joulukuusen menemään ja paiskasi poika paran sen asemesta kelkalle.

»Entäs nyt mennään minun luokseni jouluaatto viettämään», ilkasteli Peikko; »ja istu sinä siivosti siinä vain, taikka saat kun saatkin selkäsaunan sauvastani.»

»Älä vie minua», uskalsi Paavo viimein rukoilla.

»Suus' kiinni!» karjaisi Peikko vain.

Otti kelkannauhan käteensä sitten ja seitsemän sylen askeleilla rupesi astumaan poikki metsän. Paavon kyllä teki mieli heittäytyä kelkalta maahan, mutta ei tohtinut, Peikon kovaa kosta kun pelkäsi. Ja oli hänellä taas toiselta puolen täysi työ pysyä kelkalla, sillä meni se semmoista kyytiä, että puut kiitivät sivu kuin tuulenpuuskat.

Kulki nyt Vuorenpeikko monet metsät, niityt ja nevat, kankaat ja laaksot, kunnes tultiin viimein korkean vuoren luo.

»Jo ollaan perillä», sanoi Peikko, heittäen kädestänsä kelkannauhan.

Pani Paavon kainaloonsa sitten ja, yhden askeleen otettuansa, seisoi jo vuoren reunalla kivistä veistetyyn oven edessä. Avasi nyt sen suurella avaimella, jonka otti lakkaristaan, ja astui sisään pimeään ja pitkään käytävään, jonka läpi nyt mentiin, kunnes tultiin toisen oven eteen. Sen avasi taas Peikko toisella avaimella, — ja jo nyt oltiin Peikon kodissa, kamalassa Vuorelassa.

KOLMAS LUKU.

Mitä Vuorenpeikon kammottavassa luolassa tapahtuu.

Oli siellä Peikolla suuri sali, suuri kuin kirkko. Seinät, katot, laattiat olivat paljaasta kivistä. Yhdessä nurkassa oli suuri kiuvas, jossa taas oli suuri pesä. Oli siellä huonekalujakin kaikenlaisia: pöytiä, rahia, kaappeja j. n. e., kaikki kivistä vain. Kiukaan pesässä paloi, juuri kun Vuorenpeikko, Paavo kainalossa, astui sisään, valkea, joka kammottavalla valollaan valaisi salin.

»Tuossa saat lämmitellä nyt», sanoi Vuorenpeikko, paiskaten Paavo paran pesän eteen.

»Ei ole minun vilu», vakuutti Paavo, »laskekaa minut menemään kotiani».

»Vai kotiasi, vai kotiasi!» puhui Peikko, »luuletko pääseväsi pois, poloinen?»

»Pitääkö minun olla täällä? . . . Voi! Voi . . . Minä tahdon kotia . . . Hui, kuinka täällä on kolkkoal!» voivotti Paavo.

»Kohta saat kumppanin», sanoi Peikko, meni erään suuren kaapin tykö, avasi sen, — ja sieltä tulla tepsutteli pieni tyttö, Paavoakin vielä pienempi.

»Tässä on sinulla nyt kumppani», sanoi Vuorenpeikko ja talutti tyttösen Paavon viereen, ja sitten meni Peikko ulos, jättäen lapset kahden kesken.

»Kuka tuo hirveä mies on?» kysyi Paavo, Peikon mentyä, tytöltä.

»Voi, poika poloinen, mihinkä oletkaan joutunut!» vastasi tyttö; »tiedätkö, että olet Vuorenpeikon luolassa? . . . Voi kauheaal!» Kyynelet tipuivat tytön silmistä.

»Vai onko se Vuorenpeikko!» kummasteli Paavo; »kyllä olen hänestä kuullut puhuttavan. Onko totta, että hän paistaa pieniä poikia ja tyttöjä ja syö ne suuhunsa? Voi kauheaa, jos niin olisi!»

»Niin on», itki tyttö, »voi kauheaal!»

»Voi kauheaal! voi kauheaal!» huusivat molemmat.

»Pois täältä pian!» huudahti yhtäkkiä Paavo, rohkeasti katsahtaen.

»Ei, emme me pääse mihinkään», lausui tyttö; »minä olen ollut täällä jo monta päivää enkä pääse pois. Voil Voil . . . Mutta tiedätkö, kuka minä olen?» keskeytti tyttö voivotuksensa.

»En tiedä; mistä minä sen tietäisin?» sanoi Paavo.

»Minun nimeni on Lilli ja minä olen Kuninkaan tytär».

»Hoho! Kuninkaan tytär!» kummeksi Paavo, katsoen tyttöä suurin silmin; »vai niin, vai Kuninkaan tytär! No, eipä nyt kummempaa! Kyllä, näet, minä sen Kuninkaan hyvin tunnen. Olimmehan minä ja Liisa siellä hänen hovissaan kesällä kerran. Missäs sinä silloin olit?»

»Vai oletko sinä sama poika, joka sisarensa kanssa oli ollut isäni hovissa kesällä? Se isäni Kotkahan teidät sinne toi. Kyllä on isäni teistä puhunut . . . Vai sama poika sinä olet. Paavo-han on nimesikin?»

»Niin, niin, se sama Paavo minä olen. Mutta eipä sinua silloin näkynytäkään siellä hovissa».

»Ei, minä olin silloin», vastasi Lilli, »toisen Kuninkaan hovissa kestissä hänen lapsensa luona».

»Mutta miten on tuo Vuorenpaikko sinun kynsiinsä saanut?» kysyi Paavo.

Lilli puhui:

»Minä olin lumilinnassa, joka on isäni kartanolla. Olin lähtenyt sinne omin luvini, kun isä ja

äiti olivat poissa, ja silloin tuli tuo Peikko paholainen ja vei minut.»

»Minä menin omin luvun metsään, minäkin», tuumasi Paavo itseksensä. »Mutta mitä sinä tuolla kaapissa teit?» kysyi hän kovaa.

»Siellä on Vuorenpeikko pitänyt minun salvatuna. Siellä on pilkkaisen pimeä. Ja nyt, kun äsken otti minut sieltä, uhkasi Peikko paistaa minut joulupaistiksi itselleen», puhui Lilli itkussa silmin.

»Älä itke, Lilli raukka. Hän ei saa sinua paistaa eikä minua liioin, sen takaa Paavo. Pois täältä, ja heti paikalla!» puhui Paavo rohkeana.

Meni sitten kun menikin uljaasti ovelle, josta oli nähnyt Peikon menevän ulos, avatakseen sitä. Mutta ovi oli lukittu. Koetti kyllä Paavo kaikin voimin sysätä ovea saranoiltaan, mutta mitäs siinä semmoisen nallikan voimat kuin Paavon mihinkään olisivat riittäneet.

Ovi ei ollut tietävinänsäkään Paavon survauksista.

»Ei aukene», sanoi huoaten Paavo ja palasi takaisin Lillin luo. »Mutta odotetaan kunnes Peikko palajaa; tottahan tässä nyt joku neuvoksi tulee.»

»Ei, kyllä meillä nyt on kuolema käsissä», valitti Lilli riepu. »Mitä sinä voisit meitä auttaa! Kyllä hän meidät ainakin paistaa ja syö, Vuorenpeikko paholainen.»

»Kissa tänne jääköön hänen paistettavakseen!» sanoi Paavo ja oli taasen menemäisillään ovea kohti, kun tämä samassa aukeni — ja Peikko astui sisään.

Paavo hämmästyi hieman, mutta nousi pian päähänsä keino, jota päätti käyttää.

»Aiotko sinä paistaa meidät?» kysyi Peikolta Paavo.

»Se on tietty!» murisi Peikko.

»Älä paista meitä», sanoi Paavo; »minä lupaan isältäni pyytää sinulle lehmänpaistin, jos säästät meidät ja päästät pois. Kyllä isäni sen antaa ja lihavan vielä, kun et vaan meitä syö.»

Mutta ei se Paavon keino paljoa vaikuttanut.

»Ha! ha! ha!» nauroi Vuorenpeikko vain, »vai lehmänpaistin! Mitä se ihmisen lihan verralla olisit! Ha! ha! ha!» nauroi Peikko vain, nauroi, että kai-kuivat Vuorelan kiviset seinät.

Pani sitten enemmän puita pesään, ja pian loistivat sieltä kirkkaat liekit.

Kun nyt olivat puut palaneet, tarttui yhtäkkiä Peikko Lilliä niskaan ja oli juuri heittämisillään tyttö paran kuumille hiiloksille, kun Paavo, jonka päässä uusi aatos äkkiä oli herännyt, niinkuin tuullessa, Peikon huomaamatta, sieppasi pitkän kekäleen pesästä ja sivalsi sillä Peikkoa vasten partaa, joka tuossa paikassa syttyi palamaan.

»No, sinä sen vietäväl!» karjaisi Peikko ja heitti Lillin. Oli tarttua Paavoon, mutta kyllä lienee valkea kovin polttanut, koska itseään vain rupesi

kauhistuksella katsomaan. »Joko minä nyt palan?» lausui hän.

Ja totta maar näyttikin siltä, sillä parta oli jo poroksi palanut, ja tuli turmeli tuimasti tukkaa, joka pian meni samaa tietä.

Venyi nyt valkea viimein Peikon turkkiinkin ja paloi sekin pian kuin kruuti vain, pitkäkarvaisesta karhunnahasta kun oli.

Peikko koki kyllä kämmenillään tukehuttaa tulta, mutta ei siinä auttanut mikään. Poroksi paloi Peikko parka tykkänään.

»Pois täältä!» sanoi Paavo, pani käteensä Lillin käden, ja niin menivät molemmat ovea kohti.

Eivät ilenneet katsoakaan palanutta Peikkoa.

Oven oli Peikko hyväksi onneksi jättänyt auki, ja ovesta astuivat nyt lapset käytävään. Kävelivät käsikkäin eteenpäin sitä sitten, ja, vaikka se oli kyllä pimeä, osasivat he kuitenkin oikealle suunnalle, kun ei käytävällä onneksi mitään haaroja ollut.

»Kiitoksia, Paavo kulta!» kuiskasi Lilli.

»Älä kiitä minua», vastasi Paavo; »minun käysäli tuota Peikko parkaa».

»Mutta se olisi meidät polttanut säälimättä, se paholainen!» lausui Lilli. »Hyvä, että pääsimme vain».

»No, kyllähän se niin on», arveli Paavokin viisastelevalla silmäniskulla, »oma suu likempänä kuin kontin suu».

Kävivät sitten vielä käytävää vähäsen, kunnes tulivat ulko-ovelle, jonka Peikko niin ikään oli jättänyt lukitsematta.

Astuivat Paavo ja Lilli siis esteettä ulos Jumalan vapaan taivaan alle.

NELJÄS LUKU.

Missä ja miten jouluaatto-ilta viimeinkin vietetään.

Jo oli ruvennut hämärtämään. Kylmäkin oli hyvin, ja tuikki jo tähtiä taivaalla paikoittain.

»Mutta miten nyt osataan kotia? Osaatko sinä kotiisi?» kysyi Lilli.

»En, en osaa. Kyllä lienee pitkä matka. Mikä nyt neuvoksi?» sanoi Paavo, pudistaen päätänsä. »Ja kylmäksi käy ilma».

»Hyi, kuin minulla on vilu!» valitti Lilli.

»Ei ole muu neuvona kuin lähteä matkaan minnepäin hyvänsä. Tottahan tässä nyt johonkin tullaan. Tänne kätesi vain!» puhui Paavo, joka ei koskaan kadottanut toivoansa.

Ja niin lähtivät lapsukaiset käsityksin kävelemään arviolta aivan.

Mutta vähän matkaa mentyänsä, löysivät he Paavon kelkan, jota Vuorenpeikko ei ollut viitsinyt luolaansa ottaa.

»Istu sinä tuohon nyt», sanoi Paavo Lillille, »niin minä vedän sinua. Et sinä jaksä käydä, Lilli parka, vaan anna minun sinua vetää, kyllä minä jaksan, minä, joka olen miehenpuoli», virkki Paavo.

Lillin piti juuri vastata, mutta mikä — — — mikä tuolla nyt taas tuli? Pitkä äijä, vaatetettu melkein samoin kuin Vuorenpeikko vainaja, lähestyi pitkin askelein lapsia.

»Vuorenpeikko tuleel!» huudahti Lilli.

»Niin totta maar tuleekin taas!» sanoi Paavokin, ja juoksemaan rupesivat molemmat.

Mutta tuossa paikassa oli äijä heidän vieressään.

»Älkää peljätkö ollenkaan!» sanoi äijä lempeällä äänellä, »minä olen Joulupukki».

»Vai Joulupukki! no ei sitten hätää. Ethän sinä meille paha tee», sanoi Paavo.

»En ollenkaan!» vakuutti Joulupukki; »minä vien teidät kotianne kumpaisenkin. Tulkaa turkkiini tänne!»

»Älä jätä kelkkaani», sanoi Paavo, kun Joulupukki jo oli avannut turkkinsa ja sovitellut lapset sinne lämpimään.

»Älä ole milläsikään kelkasta», vastasi Pukki, »minä takaan, että saat joululahjaksi paremman kelkan». Lähti sitten Pukki, lapset kainalossa, matkaan kohti Lillin kotoa, kartanoa Kuninkaan.

»Onko teidän vilu?» kysyi kulkeissaan tuon tuostakin lapsilta.

»Ei ollenkaan! Täällä on niin lämmin», vastasivat turkista lapset. Eikä siinä nyt pitkää aikaa Joulupukilta mennyt perille päästäkseen, pitkät jalat kun pitkiä askeleita tekivät.

Pian oltiin Lillin kodissa. Täällä juuri paria istuivat Kuningas ja Kuningatar, viettäen jouluaatto-iltaa hovineitien ja -herrojen seurassa. Oli siellä iloa, syötiin, juotiin ja joululahjoja joka haaralle annettiin.

»Mitäs mieluisimmin tahtoisit joululahjaksi?» kysyi Kuningas puolisoiltaan.

»Kyllähän sen tiedät, herra Kuningas», vastasi Kuningatar surusilmin, »että Vuorenpeikon viemä tyttäreni, pikkuinen Lillini, olisi minulle kalliin lahja».

»Niin, se Vuorenpeikko», sanoi Kuningas, »se nyt on vasta hirviö hävytön, kun tyttäreni on vienyt. Eikä hänelle voi mitään. Ei saa hänen asumapaikastaan tietoa».

Mutta tuskin² oli Kuningas saanut tämän sanoneeksi, kun yhtäkkiä ovi aukeni, ja Joulupukki astui sisään.

»Olisi minulla täällä pikkuinen lahja rouva Kuningattarelle», sanoi Pukki, lähestyen Kuningattarta.

Avasi turkkinsa sitten, ja sieltä pyörähti nyt Lilli näkyviin.

Ja voi sitä iloa, joka nyt nousi!

Kuningatar, kun sai Lillinsä takaisin, oli niin iloinen, ettei sitä sanoa voi. Ja Lilli sitten! Hän

hyppäsi edestakaisin äitinsä sylistä isän syliin ja isänsä sylistä äidin syliin. Oikein oli kuin hupsu pelkästä ilosta.

»Päästä Paavokin turkistasil» sanoi Lilli hetken perästä Joulupukille.

»Hän on vietävä kotiinsa», sanoi Pukki.

Mutta nyt jutteli Lilli vanhemmilleen, miten Paavo oli hänet pelastanut, miten Vuorenpeikko oli Paavon kädestä surmansa saanut, ja miten Paavo viimein oli opastanut Lillin pois Peikon luolasta. Ja ilmaisi hän vielä, että Paavo juuri oli sama Paavo, joka kesällä oli sisarensa keralla Kuninkaan hovissa ollut. Ja mitäs siinä nyt Joulupukin vastustaminen olisi auttanut. Pukin täytyi päästää Paavo.

Ja siinäkö nyt ilo nousi, kun vanhat tuttavat toinen toisensa tapasivat, saatikka sitten, kun Paavo oli semmoisen sankarityön tehnyt!

Kuningas ja Kuningatar pitelivät Paavoja vuorotellen sylissään ja kiittivät ja ylistivät häntä niin, että poika parka oikein häpesi.

»No, mitenkäs Liisa nyt jaksaa?» kysyi Kuningas.

»Kiitoksia kysymästänne», vastasi Paavo, »kyllä hän voi hyvin. Mutta missäs se herra Kuninkaan kotka nyt oleskelee?»

»En tiedä, en tiedä», sanoi Kuningas, »missä lieneekin retkillään taas. Mutta sinä jäät nyt tänne joulua viettämään».

»Häntä kaipaavat kotona isä ja äiti», muistutti Joulupukki.

»Noh! he tuodaan tänne, hekin, ja tänään vielä. Kuka lähtee heitä noutamaan?» kyseli Kuningas.

»Sen otan minä toimekseni», sanoi Joulupukki. Antoi sitten Kuningas Joulupukille kaksi hevosta ja komean kuomireen, ja Pukki lähti ajamaan. Ja pian hän olikin perillä Paavon vanhempain luona. Puhui lyhyesti Pukki asiansa heille sitten, ja nämä kun kuulivat Paavon, jota koko päivän olivat kaivanneet, hyvässä tallessa olevan, ilostuivat hyvin ja olivat heti valmiit seuraamaan Joulupukkia. Pikku Liisa otettiin tietysti mukaan. Isä ja äiti istuivat kuomiin, Liisan ottivat syliinsä, ja Joulupukki valitsi paikkansa kuskilaudalla. Ja sitten tultiin komeasti kuomireessä Kuninkaan hoviin.

Ja nyt vasta ilo täällä nousi korkeimmilleen. Kuningas ja Kuningatar ottivat Paavon ja Liisan vanhemmat hyvin kohteliaasti vastaan.

Liisa ja Lilli tutustuivat kohta, ja tuli heistä heti hyvät ystävät.

Kyllä Paavaa torui hänen isänsä siitä, että niin yksin ja omin päinsä oli mennyt metsään, mutta kun sai Paavon sankariteosta Vuorenpeikon luolassa selvän tiedon, leppyi hän heti, sillä sitä Vuorenpeikkoa nyt kaikki vihasivat.

Kyllä Kuningaskin hieman torui Lilliä siitä, että hän pihalla omin luvun oli lumilinnassa leikkiä lyönyt, mutta ei siitä nyt sen enemmän lukua pidetty.

Iloisa oli kaikille jouluaatto-ilta vain. Ja nyt annettiin joululahjoja taas. Kuningas kun Joulupukilta kuuli, että Paavon kelkka oli metsään jäänyt, antoi Paavolle toisen, kaikin puolin paremman kelkan, jossa oli aisatkin, ja — mikä vielä enemmän ihastutti Paavo — pienen varsan, jolla Paavo heti paikalla mieli lähteä kotiapäin ajamaan. Niin oli utelias saamaan nähdä kuinka vireä virkku olisi. Mutta nyt päätettiin, että vasta joulun jälestä vieraat pääsisivät lähtemään.

»No, mitäs Liisa sai joululahjaksi?» kysyt, utelias lukijani.

Liisa sai hopeisen helmirihman, jonka heti pani kaulansa ympäri, ja arvaappas sitten oliko hän iloissaan.

»Entäs Lilli sitten?»

Hän sai kultaiset korvarenkaat, mutta ei tahtonut antaa pistää reikiä korvanlehtiinsä, vaan päätti tallentaa lahjansa toistaiseksi.

Ja pidettiin nyt viimein tanssitkin hovissa, aika tanssit, joihinka paljon väkeä oli kokoontunut, ja niissä olin minäkin. Paavo, Lilli ja Liisa iloitsivat ja hyppelivät, jotta hiki otsasta tippui, ja käskivät minun sanoa sinullekin, pienelle lukijalleni, sulimmat terveiset.

Sen pituinen se.

v. 1870.

MITEN PIKKU PEKKA JOUTUI KÄY-
MÄÄN PAAVIA TERVEHTIMÄSSÄ JA
MITEN HÄN LUULI KÄYNEENSÄ
KUUSSA.

Pikku Pekka pikkarainen
istui Hallin selkään:
Tiina tyttö tallarainen
huusi: »Voi, kuin pelkään!»

»Älä pelkää, Tiina parka!
Nyt mä kuljen kuuhun.
Älä ole aivan arka;
sieltä saadaan suuhun».

Pekka pyörimähän teitä,
Tiina raivotulle:
»Riivi sulle rinkileitä,
manteleita mulle!»

Kulki koira maita, soita,
kylkensä jo kasti.
Lätäköitä, lahdelmoita
meren pohjaan asti.

Siellä Halli, niinkuin tuuli,
suuren kalan suuhun.
Pekka poloinen jo luuli
tullehensa kuuhun.

Vatsahansa kala nieli
koiran kuorminensa.
»Hyvä ruoka, hyvä mieli»,
tuumas itseksensä.

Sitten kala uida kiisi
aivan arviolta,
kunnes oltiin syltä viisi
Rooman rannikolta.

Siellä liki pitkää aitaa,
joen haarukassa,
pappa Paavi parastaikaa
oli onkimassa.

Mi on Paavi? . . . Arvatkaatte!
En nyt jouda muulla:
Kyllä te sen seikan saatte
isältänne kuulla.

Siinä suuri joukko juuri
kiiskisiä karttui.
Jopa kalakin nyt suuri
Paavin onkeen tarttui.

»Sepä vasta vankka haukil»
 huusi iloissansa
 Paavi nyt ja leikkas auki
 kalan puukollansa.

Pekka kalasta nyt vaan ja
 koiraansa löi selkään.
 Halli heti haukkumaan ja
 Paavi huusi: »Pelkään!»

Koira jaloin multaa viski,
 näytti hampaitansa.
 Paavi parka vastaan iski
 ongenvavallansa.

Jopa Paavi parkuvainen
 antoi iskun hartaan.
 Halli hullu haukkuvainen
 puri Paavin partaan.

Pekka huusi: »Huuti Halli!»
 Halli Paavin päästi.
 Sillä lailla Pekka nalli
 Paavin parran säästi.

»Kiitoksia, poika kulta!»
 puhui Paavin kieli.
 »Saat nyt jotain muistoks multa;
 mitäs tekee mieli?»

Tuumas Pekka hetken sitten,
 ympärilleen tirkki.
 »Hevosen jos antaisitten!»
 viimeiseksi virkki.

Oli siellä orhi oiva
 Paavin hevossaassa,
 soittokulkusista soiva,
 komein koko maassa.

Sen nyt Pekka sai kun saikin.
 Riemusta hän hohti.
 Ajaa alkoi voimin kaikin
 kotimaataan kohti.

Kulki orhi muita maita
 juuri joutuisasti,
 juoksi maita vierahaita
 Pekan kotiin asti.

»Onpa sulla heppa uusi»,
 kuului Tiinan suusta.
 Pekka toimissaan vaan huusi:
 »Terveisiä kuustal!»

Varmaan luuli Pekka vello
 kuussa käynehensä;
 oli kuin mi hätäkello
 tullut hämillensä.

»Miksi heitit sinne Hallin?»
 torui Tiina koissa;
 »nyt on kaikki mullin mallin,
 kun on Halli poissa».

»Älä toru, Tiina kulta!
 tässä vasta Hallil
 Älä vaadi vanhaa multa»,
 puhui Pekka nalli.

»Tämän antoi ukko mulle,
 joka onkii kuussa;
 siin' on heppaa mulle, sulle.
 Vaahtoo kuin on suussa!»

Oli orhi paraitansa,
 valkoinen kuin liina.
 Pekka pyyhki harjoansa,
 samoin teki Tiina.

Niin se kohta pienoisilleen
 oli tuiki tuttu,
 mieli hyvä molemmillen.
 Siinä oil se juttu.

v. 1870.

PIKKU RUNOILIJAT.

Matti ja Maija olivat sisaruksia. Ja he kävivät molemmat koulua ja olivat samalla luokalla, — toisella, muistaakseni. Ja Matti oli Maijaa vähän nuorempi, — vuotta nuorempi, muistaakseni. Ja Maija oli Mattia vähän ahkerampi ja viisaampi, — hyvin vähän viisaampi kuitenkin, muistaakseni.

No, eräänä iltana istuivat he, läksyt luettuansa, kumpanen kumpasessakin pöydänpäässä; ja kun ei ollut muuta tekemistä, rupesivat he runoilemaan. Maija sanoi, näet, Matille: »Mitäs jos koettaisimme tehdä runoja? Ne ovat niin lystillisiä?»

»Hi, hi, hi», naureskeli Matti, »tehdään vain. Tee sinä minusta, niin minä teen sinusta».

»Osaatko sinä sitten?» kysyi Maija.

»En tiedä, en ole koskaan koetellut», vastasi Matti.

Mutta pian oli lyijykynät käsissä, ja työ alkoi. Ja he päättivät vielä keskenänsä, että vanhemmat, jotka sattumalta olivat kyläilemässä, saisivat kotiin tultuaan määrätä kenenkä runo oli parempi ja lystillisempi. Ja palkinnoksi päätettiin pyytää piparkakku, jonka sitten parempi ja lystillisempi runoilija saisi. Mutta toinen ei saisi mitään.

Ja nyt he tuumailivat ja tuumailivat ja pureskelivat kynänpäätä, katselivat toinen toistaan ja väliin naureskelivat.

»Totta kai sinä tiedät, Matti, että siinä pitää olla r i i m i ä», sanoi kesken miettimistään Maija.

»Kyllä mä tiedän», kehui Matti, »niin että kun yhden rivin päässä on sana h ö y l ä, niin pitää toisen päässä olla l ö y l y».

»Niin, niin», naureskeli Maija, »no kirjoitetaan nyt».

Ja Maija kirjoitti paperipalalle seuraavat kolme riviä:

M a t t i o n m u n v e l j e n i
j a h ä n o n a i k a v e k k u l i
j a k o k o k o u l u n s u u r i n k e k k u l i.

»Mitä sinä kirjoitit?» kysyi Matti, ojentaen itseään pöydän yli, nähdäkseen Maijan kirjoitusta.

Mutta Maija nykäisi paperinsa pois pöydältä ja pisti sen selän taakse. »Ei saa katsoa, ennenkuin kaikki on valmiina», sanoi hän.

Kovasti kiusasi Matti Maijaa, saadaksensa nähdä hänen runoan, mutta Maija ei vain näyttänyt. Ja tämä jo suututti Mattia, niin että hän tuossa paikassa lensi Maijan kimppuun ja tahtoi ryöstää tyttö paran runon väkisinkin nähtäväkseen. Mutta Maija ponnisti kaikki voimansa, pitääkseen käsiään selän takana, ja repi siinä siten sukkelasti koko runopaperinsa palasiksi.

»Et saa sittenkään nähdä», lausui Maija, aika lailla härmissään Matin väkivallasta.

Mutta siinä makasi Maijan runo nyt rikki revittyinä lattialla. Ja se seikka häntä sekä suututti että suretti, niin että pienet kiukun kyyneleet puseruivat ulos hänen silmistään.

Tämän nähtyänsä heltyi Matti veli heti. Hän lausui:

»No, no, Maija kulta, älä nyt itke. Laita uusi runo. Pianhan sinä noita teet, sinä, joka olet niin näppärä. Minäkin koetan panna parastani». Ja hän istui jälleen pöydänpäähän ja rupesi pureskelemaan kynänpäätä. Ja Maija teki samoin, vaikka suu oli hieman surkuksissa ja nenä hieman nyrpyksissä.

Eikä aikaakaan, ennenkun Maijalla taasen oli valmiina seuraava oivallinen runo:

Matti on mun veljeni
ja hän on oikea ryöväri
kun tahtois viedä runoni.
Kyllä hän on aika vekkuli
ja koko koulun kaikkein suurin
kekkuli.

»Joko sulla taas on valmiina?» kysyi Matti, jonka kynästä ei vielä ollut lähtenyt muuta kuin yksi rivi.

»On kyllä vähäsen, muttei kaikkia vielä», vastasi Maija. »Ole hiljaa nyt».

»No, no, kyllä mä olen; mutta minä en löydä sopivaa riimiä. Katsos, minä olen kirjoittanut tähän:

Minun nimeni on Matti;

mutta siihen en keksi muuta riimiä kuin k a t t i, ja sitä en tahdo panna».

»Pane t r a t t i», kehoitti Maija.

»Hä? Olenko minä mikään tratti?» sanoi äkkipikainen Matti suutuksissaan ja viskasi jo lyijykynänsä pöydälle.

»No, no», lepytti Maija, »älä nyt taas suutu. Sinunhan piti kirjoittaa minusta eikä itsestä».

»Ai, jaa», hoksasi nyt Matti, »niinhän se olikin. No minä kirjoitan uudestaan. Mutta äläppäs, kun otan voileivän ensiksi; ehkä käy paremmin sitten. Älä nyt kirjoita mitään sillaikaa sinä, että saadaan yhtä paljon sitten». Ja Matti meni ruokakaapille, otti leipäpalan, pani voita päälle ja palasi sitä pureskellen takaisin työhönsä. Ja mitäs ollaakaan! Tuskin puolet oli voileivästä kulunut, niin oli Matilla valmiina tämmöinen runo:

Mun sisareni nimi on Maija
ja hän on pikkuinen papukaija.
Kuka tahtoo hänen naia?

»Hei, hei! Jo tuli runo!» iloitteli Matti ja heilutti paperipalastaan ilmassa. »Kuules nyt, Maija!» Ja Matti luki kursailematta runonsa sisarelleen.

»Kirjoitappas sinä semmoista», kerskaili hän. Ja heti ryhtyi hän taasen runoilemaan.

Mutta Maija ei virkannut Matin runoon niin mitään, vaan piirsi puolestaan paperille taas seuraavan pätkän:

Matti Matti pikku katti
Meidän pikku piimätratti.

»Mitäs nyt kirjoitit?» kysyi Matti.

»No, älä sinä nyt siitä piittaa», vastasi Maija.
»Kirjoita nyt vain omasta puolestas».

Matti tuumaili ja haukkasi aina tavan takaa palasen voileivästään. Ja kun tämä oli lopussa, olikin pojalla jo taas seuraavat uudet rivit paperilla:

Maija raukka on pikkuinen raukka
kerrassaan minä hänen haukkaan.

»Hi, hi, hi!» nauroi Matti. »Tässä on mulla nyt taas uusi runo». Eikä hän malttanut nytkään, vaan luki ääneensä Maijalle mitä oli kirjoittanut.

Maija nyrpisti nenäänsä, mutta toimitti puolestaan taas paperille tämmöisen:

Matti on niin pienenläntä
niin pienen läntä kuin hiiren häntä.

Eikä Maija näyttänyt runoan.

Mutta hetken perästä oli jo taas Matillakin kirjoitettuna seuraava kappale:

Maija rukka Maija rukka
 Kasvaako sulle pitkä tukka.
 Ja tähän loppuu tämä runo
 Nyt se menee kumoon.

Mutta vielä lisäsi Matti kuitenkin runoonsa kaksi riimiriviä:

Ja kyllä Maija on hyvä tyttö
 vaikka tuo ensi runo meni myttyyn.

Ja Matti luki runonsa Maijalle. Mutta Maija nauroi ja kirjoitti vielä paperilleen näin:

On sentään Matti suuri kuin rotta
 ja kyllä se on aivan totta.
 Ja kyllä siitä tulee nauru
 kun isä lukee tämän laulun.

Ja nyt rupesi Maija lukemaan ääneensä runoan Matille. Mutta tuskin oli hän ennättänyt siihen paikkaan, jossa Mattia sanottiin piimätratiksi, ennenkun Matti huudahti:

»Mitä? Olenko minä piimätratti? Sun pitää repiä rikki se runo taas».

»Empä revikkään», intti Maija.

»Vai niin», sanoi suutuksisaan Matti ja oli jo

taas karata sisarensa kimppuun, repiäksensä tällä kertaa itse rikki hänen runonsa.

Mutta samassa astuivat vanhemmat ovesta sisään, ja isä tuli väliin.

»No, no, hyvät lapset», lausui hän, »näyttääpä siltä kuin olisitte riidassa. Hyi, mitä tämä tietää?»

Nyt täytyi Matin ja Maijan selittää asiansa. Ja he näyttivät runonsa vanhemmilleen. Ja isä luki Matin runoa, ja hän rupesi kovasti nauramaan. Ja äiti luki Maijan runoa, ja hän rupesi kovasti nauramaan. Ja sitten luki isä Maijan runon ja nauroi vielä enemmän. Ja äiti luki Matin runon ja nauroi vieläkin enemmän.

Ja nyt rupesivat lapsetkin nauramaan.

Sitten kertoivat he piparkakusta, joka pyydetäisiin palkinnoksi sille, jonka runo oli parempi ja lystillisempi.

Ja isä lausui: »Maijan runo on minusta vähän parempi, ja hän saa multa piparkakun». Ja isä hymyili.

Ja äiti lausui: »Mutta Matin runo on minusta lystillisempi, ja hän saa multa piparkakun». Ja äiti hymyili.

Ja Matti ja Maija hymyilivät myös ja pureskeliivat pian piparkakkua.

Lopuksi sanoi kuitenkin isä: »Kun toiste sepittelette runoja, niin muistakaa se, ettei saa leikistä suuttua. Se, ken semmoisista suuttuu, ei koskaan saa piparkakkua».

Ja äiti lisäsi vielä: »Älkää myöskään kirjoit-

tako toinen toisestanne, vaan esimerkiksi kissoista ja koirista tai pensaista ja puista tai suorastaan piparkakuista».

»Tai suorastaan piparkakuista», sanoivat lapsetkin ja söivät kakut suuhunsa.

v. 1893:

MATTI MÄKELÄSTÄ.

Kerron teille kertomuksen,
jutun oikein oivan,
laulan runorempituksen,
jonka soisin soivan.

Se on Matti Mäkelästä,
jok' oil aika miesi,
Pirttiperän pitäjästä
kotoisin kentiesi.

Häntä oli opetettu
kyntömieheks vainen,
vaikka onni, vanha kettu,
tuli toisellinen.

Oli Matti Mäkeläinen
vahva varreltansa,
vaikkei ollut virkkupäinen
aina tuumissansa.

Katkismukset, kitkismukset
oli harmillista,
mutta pellonponnistukset
niinkuin leikkimistä.

Hevosen hän väsymistä
 aina alkoi nauraa,
 päästi varsan valjahista,
 veti itse auraa.

Käsin hongat pilvenpäiset
 kankaasta hän kiskoi,
 kivet kymmenleiviskäiset
 vainiolta viskoi.

Saattoipa nyt sodan sitten
 kuningas juur maalle.
 Kaikkein siihen kelpaavitten
 täytyi sotaha'alle.

Sinne Matti Mäkelänkin
 piti palvelukseen.
 Vietiin vainioltaan hänkin
 toiseen toimitukseen.

Napletshoota, nakrahuuta
 pantiin päähän sen nyt,
 vedettiin vasten suuta,
 jos ei oikein mennyt.

Haukkui häntä Hölmöseksi
 melkein joka mies.
 Mutta Matti keinon keksi,
 jonka juuri tiesi.

Kun nyt, näätsen, turkkilainen
tuli aivan luoksi,
niin jo meidän Matti vainen
heti hommaan juoksi.

Muista Matti huoli viisi,
pois vain eestä lykki.
Yli sotakentän kiisi,
olkapäällä tykki.

Tuli turkkilaisten kesken,
työnsi tykillänsä,
teki heille monen lesken
siinä villissänsä.

Turkkilaiset töllistellen
pötki poikemmaksi,
Matti vainen naureskellen
kiinni otti kaksi.

Tykkinsä hän siihen heitti,
lähti omillensa,
semmoisen kun sopan keitti
vihollisillensa.

Tuli tuossa tuokiossa
omain luoksi vainen,
kummassakin kainalossa
turski turkkilainen.

Nytkös kaikki Mattiamme
 piti kunniassa!
 Pantiin eteen liha-amme
 heti huilakassa.

Matti poika jos jo vankin
 oli ollut lyömään,
 niin hän oli varmahankin
 yhtä hyvä syömään.

Siinä siis jo nälissänsä
 lihaan iski hampaan,
 väänsi vatsaan vissistänsä
 kokonaisen lampaan.

Tyytyköön vain kissa katti
 toki moiseen antiin!
 Meidän Matti, meidän Matti
 päälliköksi pantiin.

Toisissapa tappeluissa
 meidän Matin nyrkki
 sitten vielä vimmatuissa
 turkkilaiset tyrkki

poies tuiki tykkänensä
 voimallansa täältä.
 Matti soti yksinänsä
 toiset katsoi päältä!

Täytettä hän saikin tästä
 laakerinsa lehtiin,
 ja jo Matti Mäkelästä
 kuninkaaksi tehtiin.

Ja jos sitten joutessansa
 mieli teki sotiin,
 alamaiset ainiansa
 Matti jätti kotiin.

Yksin aina turkkilaiset
 Matti maasta niitti.
 Siitä häntä alamaiset
 hartahasti kiitti.

v. 1887.

SATU SUURESTA SAIPPUA- PALLOSTA.

ENSIMMÄINEN LUKU.

Tahdon nyt kertoa sinulle sadun suuresta saippuapallosta. Sitä varmaankaan et ole ennen kuullut. Se on kovin kummallinen, hyvin huvittavainen ja hirveän hauska, aika lailla laiha ja perin pitkäpiimäinen. No, suuresta saippuapallosta siis. Osaathan saippuapalloja puhalttaa? Jos et, niin minä en tuumaa sinua opettaa, koska mulla muutenkin on paljo tekemistä. Pyydä isääsi tai äitiäsi tai jotain muuta viisasta ihmistä neuvomaan. Konsti on oikeastaan hyvin yksinkertainen. Otat pikkuisen saippuaa, sekoitat veteen; otat korttelin pituisen, ontelon oljenpään tai savipiipun, kastat sen toisen suun saippua-liuokseen ja puhallat sitten omalla suullasi sen toiseen suuhun, niin tulee saippuapallo. Mutta kas, kun kerroinkin jo aivan säntilleen ja selvästi miten pitää tehdä! Mutta mihin nyt jouduttiinkaan! Onko tämä nyt tuota mainiota saippuapallosatua? No, no, tässä tulee nyt, tulee, kun tuleekin. Korvat pystyyn vain!

Oli siis kerran olemassa mies, jolla ei ollut nimeä ensinkään. Hän oli kotoisin veijalaisten

maasta, joka maa oli jossain tuolla puolen sitä merta, joka muinoin maailmassa oli olemassa tuolla puolen karhujen maan tätä puolta. Kartatta on vähän vaikea oikein tarkasti määrätä, missä se maa oikeastaan oli. Mutta sieltä oli nimetön mies kotoisin.

Nimetön oli viraltaan keppikerjäläinen. Kaikki oli hänelle käynyt hullusti omassa maassa, jos oli tahtonut leipänsä muulla kuin kerjäämisellä ansaita. Veijalaisia olikin niin paljon, ettei tahtonut riittää leipää kaikille heidän maassaan, varsinkaan ei semmoisille, jotka olivat vähän laiskoja luonteeltaan. Ja Nimetön oli nyt jotenkin laiska, vaikka muuten varsin sävyisä mies. Ei hän kellekään tehnyt mitään pahaa, jos vain sai olla rauhassa ja kerjätä leipäpalansa kenenkään häiritsemättä.

Kerran kerjuumatkoillaan tuli nyt Nimetön veijalaisten pääkaupunkiin, jossa hän sai nähdä kuninkaan. Tämä ajoi komeissa kultavaunuissaan pitkin katuja, laiskana hänkin ja venyen vetelänä ylen pehmoisella sametti-istuinella ja tuon tuostakin heitellen väsyneitä silmäyksiä molemmin puolin kumartelemaan ihmisjoukkoon.

»Tuollapa näkyy olevan hyvä olla», tuumasi Nimetön; »laiskalta näyttää niinkuin minäkin eikä hänen tarvitse edes kerjätä. Kunpahan sentään minäkin olisin kuningas. Kelpaisi silloin elää. Lopulta käy tämä kerjääminenkin liian rasittavaksi, kun aina täytyy kulkea jalkaisin. Sitä paitsi ovat tuloni jokseenkin epävarmat».

Niin tuumasi Nimetön, ja hänen omalta kannaltaan katsoen hän kyllä olikin oikeassa.

Sai sitten Nimetön, kaupunkia ristiin rastiin kävellessään, vielä tietää, ettei veijalaisten kuningas kotonaankaan suuresti vaivannut itseänsä. Komensi vain, niin tekivät muut kaikki tehtävät; söi ja joi sitten, kun halutti.

Nimetön tapasi koko joukon muitakin kerjäläisiä, ja näiden olo oli hyvin tukala, kuten he kaikki yksimielisesti ilmoittivat.

»Paljo on väkeä, ei riitä leipää kaikille», valittivat he, »etenkin meidän ammattimme ei tahdo ensinkään kannattaa».

»Mutta kuninkaan kannattaa», muistutti Nimetön, »hän ei liioin tee niin mitään, ei edes kerjää».

»Niin, hän on kuningas, hän», vastasivat nauraen toiset, jotka tunsivat pääkaupungin oloja paremmin kuin Nimetön; »hän komentaa muut työhön ja syöpi itse työpalkat».

»Mukava ammatti», mietti itsekseen Nimetön ja mietti sitä asiaa pitkin päivää.

Miettiessään käveli Nimetön sitten illan puoleen kaupungin portista ulos ja tuli maalle. Käveli nyt maantietä eteenpäin, yhä vielä mietteissään.

»Voi sitä kuningasta sentään!» huokaili aina itseksensä, »ei hänen tarvitse edes kerjätä; komentaa vain. Minä luulen, että minä kaikkein paraimmin sopisin kuninkaaksi tässä maailmassa. Siihen ammattiin olen ikäänkuin luotu. Se komentaminen, se kävisi multa kuin rasva. Siitä olen varma

ja vakuutettu. Ja mitä taitoa siihen tarvitaan? Ei niin mitään. Tehkää se ja se, sanon vain, niin samassa se on tehty. Mukava ammatti, peijakkaan mukava ammatti!»

Näin puhui itsekseen Nimetön, päätänsä nykyttäen. Tuli sitten kävellessään pienen lammikon rantaan, jossa eräs vanha pesuakka kyykkyisillään virutteli vaatteita. Nimetön rupesi akkaa puhuttelevaan ja tuli muun muassa sanoneeksi että hän, Nimetön näet, mielellään tahtoisi olla kuninkaana.

»Kyllä kuninkaaksi pääset», lausui akka, »jos mielesi tekee».

»Kävisikö se päinsä?» arveli Nimetön, ja hänen naamansa lensi hyvin iloiseksi.

»Tee nyt niinkuin käsken», vastasi akka, »niin takaan, että pääset kuninkaaksi ja varsin väleen vielä».

»Kyllä, kyllä», nauroi Nimetön, »jos suinkin vain osaan».

»Kyllä osaat», takasi akka. »Käy ensiksikin takaisin kaupunkiin ja kokoo yhteen kaikki sikäläiset kerjäläiset. Niistä, näetkös, saat sitten vastaisen valtakuntasi suurimmat virkamiehet ja herrat, jotka asetat pitämään muita alamaisiasi kurissa, ja itse tietysti olet ylimmäisenä miehenä eli kuninkaana kaikkien herra. Ymmärrätkös?»

»Ymmärrän, ymmärrän»; vastasi innoissaan Nimetön, »ymmärrän kyllä että kuninkaana on hyvä olla, mutta mistä saadaan alamaiset, joita minä virkamiesteni avulla saan komentaa?»

Akka lausui: »Jätä se minun huolekseni; haali tänne vain kaikki pääkaupungin kerjäläiset, niin monta kuin suinkin saat kynsiisi».

No, Nimetön ei ottanut asiaa sen pitemmältä punnitakseen, vaan lähti nyt hyvää kyytiä käymään takaisin kaupunkiin. Pääsi perille, puhuteli kaikkia kerjäläisiä, jotka tapasi, ja käski heidän miehissä kokoontua pesuakan luo lammikon rantaan. Hyvää oli muka heille kaikille tulossa. Ja koska kerjäläisillä harvoin on mitään kiirettä työtä, niin kokoontuikin heitä vähitellen koko suuret laumat sanotulle paikalle. Viimein tuli Nimetön itsekin, muassaan vielä koko joukko kumppaneja.

TOINEN LUKU.

»No, akka», lausui Nimetön, »toimitappas meille nyt kelpo valtakunta, jossa minä pääsen kuningoitsemaan ja nämä arvoisat toverini mahtavina virkamiehinä herrastelemaan».

»Kyllä toimitan», vastasi pesuakka, »mutta yhden ehdon teille panen. Kuulkaa nyt ja muistakaa mitä sanon. Koko se valtakunta, jossa te tulette herroina elämään, ei ole muuta kuin suuri saippuapallo, jonka minä tästä sauvastani puhallan».

Ja näin puhuessaan otti akka vierestään ranalta paksunlaisen kepin, joka oli ontelo ja avonainen kumpaisestakin päästä.

»Tästä se lähtee», jatkoi hän, »ja sinä, kuljeksiva nimetön kerjäläinen, tulet sitä valtakuntaa kuninkaana hallitsemaan ja siinä kuninkaana elämään kaikki päiväsi, jos täytät ehtoni. Ja koska sinä siten tulet tuota mokomaa saippuapalloa ikäänkuin ohjaamaan, siinä peräsintä eli ruoria pitämään, niin saat nimesesi nyt: Ruorinen, se on: ruorin eli peräsimen pitäjä. Mutta ehtoni on nyt se, ettette koskaan saa sekaantua minun asioihini. Ruorinen saa omassa saippuapallossaan hallita miten mielensä tekee; mutta minä puhallan sen viereen ja kiinnitän sen kylkeen pienemmän ja paljon pienemmän pallon, johon minä itse tulen asettamaan mieleni mukaisen hallituksen. Siihen ei saa koskea, vaikka se pikkuinen pallo tuleekin olemaan ikäänkuin kasvannaisena kiinni suuressa pallossa ja sen kanssa tuulessa lentämään. Muistakaa nyt se, muuten käypi hullusti».

Näin varoitti pesuakka, ja Ruorinen (Nimetön oli nyt nimellinen) lukuisine seuralaisineen lupasi käskyä noudattaa. Tosin heitä kovasti kummastutti tuommoinen valtakunta, joka muka oikeastaan olikin oleva suuri saippuapallo vain, mutta aivan oikein he arvasivat, että pesuakka oli noita-akka — kuten hän olikin; — ja niinpä kerjäläiset tuumasivat, että kyllä se valtakunta kuitenkin tulee kestävään.

Pesuakka eli noita-akka, jonka kummallinen nimi oli Kliio, käski nyt kerjäläiset asettumaan kaikki kokoon eräälle läheiselle, jotenkin suurelle

ja korkealle kalliolle. Ja sinne kokoontuivat, minkä kerkesivät, vähitellen kaikki, Ruorinen etupäässä, joka asettui seisomaan kallion ylimmälle huipulle.

Kirjava oli tämä lukuisa kerjäläislauma. Oli siinä vanhoja ja nuoria, oli siinä ukkoja ja akkoja, oli siinä miehiä ja vaimoja, oli siinä nuorukaisia ja neitosia, oli siinä pieniä poikia ja oli siinä pieniä tyttöjä. Oli siinä terveitä ja kipeitä, oli siinä eheitä ja raajarikkoja, oli siinä lihavia ja laihoja. Mutta köyhiä he olivat kaikki kuin rotat. Heidän vaatteinansa olivat enimmäkseen repaleiset ryysyt ja useimmilla oli pieni reppunen selässä.

Mutta siinä he seisoivat kaikki kalliolla, odotellen mitä tästä viimeinkin lähtisi. Ruorinen anasti itselleen heti jonkunmoisen komentajan-toimen. Kerjäläiskeppi kädessään ja sitä mahtavasti nostellen, hän huusi ja komensi korkeimmalta huipulta, että kaikkien muka piti joutua ja sitten seisoa rauhassa, jottei suuttuisi pesuakka, jottei kiukustusi Kliio.

No, Kliio, seisoen yhä entisellä paikallaan rannassa, heilutteli nyt hetken aikaa keppiään ilmassa, tuijotteli terävillä silmillään avaruuteen ja kasteli sitten yhtäkkiä kepin toisen pään rannimmaiseen veteen, joka oli hieman saippuansekaista hänen pesunsa johdosta. Niin, siihen kasteli Kliio sauvansa pään, pullisti sitten poskensa ja puhalsi tarmokkaasti saman sauvan toiseen päähän, kuten saippuapalloja tehdessä ainakin.

Ja niin syntyi siihen päähän keppiä, joka oli kastettu veteen, aika saippuapallo. Mutta Kliio pullisti poskiansa vielä paremmin, niin että punaisiksi lensivät, ja puhalsi puhaltamistaan. Tästä suureni saippuapallo, suureni suurenemistaan, jotta jo oli suuren vesiammeen kokoinen. Ja yhä puhalsi Kliio, puhalsi niin, että kai posket haljeta oli. Ja mitä kovemmin hän puhalsi, sitä suuremmaksi kävi saippuapallo. Nyt se on jo suuren huoneen suuruinen, nyt se on kokonaisen kirkon suuruinen, aivan pyöreä kuitenkin kuin muutkin pallot.

Kummallista! Mutta niin oli vain asian laita.

Kliio heilutteli nyt keppiään ilmassa, teki muutamia kummallisia noitatemppeja sekä sillä että toisella kädellään ja puhalsi taas kaiken tarmonsaa takaa keppiin. Ja saippuapallo kävi vieläkin suuremmaksi, niin suureksi, että sen sisään olisi mahtunut kolmekin kirkkoa. Oikein kamottavana keikkui se siinä kepin nenässä.

Kliion saippuapallo näkyi olevan hyvinkin kestävä ainetta, sillä ei se vähästä särkynyt. Tuuli sitä kyllä käänteli ja väänteli aika lailla, muttei vain mennyt pallo rikki. Varmaankin tuli tämä sen kestävyys ja sitkeys siitä, että Kliion käyttämä saippua oli jotakin lujaa ulkomaan lajia, jota ei ole esimerkiksi meidän matoisessa maassamme.

No, oli nyt miten oli. Mutta Kliio korjasi kainaloonsa pesemänsä vaatteet ja lähti sitten sen

kallion juurelle, jolla tuo tuhatpäinen kerjäläisjoukko seisoa töllisteli. Ja yhä piti Kliio kädessään keppiänsä, jonka nojassa saippuapallo pyöri ja hyöri tuulessa, lähtemättä kuitenkaan irti paikaltansa.

Tultuaan nyt kallion juurelle, ja kun pallon yläpuoli juuri oli tämän huipun kohdalla, käski Kliio kovalla ja kuuluvalla äänellä Ruorisen hypätä pallon päälle.

»Hyppää paikalla pallon päälle!» huusi akka.

Ruorista tämä tämmöinen äksänpäksä hieman arvelutti, mutta kun tuuli nyt väanteli pallon yläpuolta ikäänkuin tuuliaispesän tupsua ihan Ruorisen jalkoihin, hyppäsi kun hyppäsikin tämä, kerjäläissauva kädessään, pallon päälle. Mutta ei hän siihen jäänyt, vaan tuli palloon heti reikä, ja Ruorinen reiästä sisään, — pallon sisään. Reikä meni kuitenkin heti kiinni jälleen. Ja siellä oli nyt Ruorinen Kliion saippuapallossa.

Hän jäi istumaan kyykkyisilleen ihan sen keskipisteeseen, hämmästyneenä tietysti hirveästi. Niin, siihen jäi hän istumaan. Millä kurin hän siinä pysyi putoomatta pallon pohjaan? kysyt kai. Sitä seikkaa on minun vähän vaikea selittää; mutta painolaki sen vaikutti, se luonnontieteellinen laki, joka säätää ja määrää, että kaikissa palloissa kaikki esineet ja kappaleet oman painonsa vaikutuksesta ponnistavat pallon keskipisteeseen.

Niin on tämän maapallonkin laita. Jos sen kuori ei olisi niin kovaa, niin me kaikki pyörähtäi-

simme maan sisään ja sulloutuisimme yhteen läjään juuri sen keskipisteessä. Mutta maapallon kovana ollessa pysymme, Jumalan kiitos, me ihmisparat ja kaikki itikatkin sen pinnalla, vaikka painolain kyllä tekisi mieli vetää meitä keskipisteeseen. Jos ei tuota painolakia taas olisi olemassa, niin lentäisimme me kaikki ilmaan, maailman äärettömään avaruuteen, ja saisimme sanoa jäähyväiset koko tälle matoiselle maailmalle.

Painolaki on siis hyvä olemassa, ja minä ainakin olen sitä mieltä, ettei sitä saa kumota valtiopäivilläkään, koska se vaikuttaa, että pysymme maapallossamme kiinni.

No, kyllä kai sitten vähän vanhemmiksi päästyänne ja koulussa painolakeja tutkittuanne tulette ymmärtämään tämän paremmin. Pääasia on nyt vain, että tajuaisitte, minkä luonnollisen lain nojassa Ruorinen jäi istumaan Kliion saippuapallon keskipisteeseen.

KOLMAS LUKU.

Siinä oli siis Ruorinen, sanon vieläkin. Ja kun hän kerran oli siihen päässyt ja hieman tointunut ensimmäisestä hämmästyksestään, sai hän yhtäkkiä merkillisen voiman ja kunnan, jonka hänelle arvatenkin antoi omituinen ilmanala saippuapallossa. Hän näet nosti vanhaa kerjäläissauvaansa,

ja tämä tuossa tuokiossa muuttui oivalliseksi valti-kaksi, joka on semmoinen vahva keppi, jota kunin-kaat ja keisarit käyttävät komentaessaan sota-joukkojaan, virkamiehiään ja muita palkollisiansa ja alamaisiansa. Sitä valtikkaa vain heiluttelevat, niin kaikki menee ihan heidän mielensä mukaan.

Ruorinen oli nyt saanut oikein noidan voiman ja kunnon, mutta ihmekös se, kun noita-akan teke-män saippuapallon keskipisteessä istui. Hän nosti valtikkaansa ja huusi äänellä, joka yhtäkkiä oli käynyt kovin kovaksi ja käskeväiseksi:

»Tänne, te veijalaisten viheliäiset veijarit ja kerjäläiset kaikki!»

Ja mitäs ollakaan! Tuossa paikassa keikahti koko kerjäläislauma kalliolta pallon sisään, ikään-kuin olisi kaatanut kihisevän muurahaispesän nurin narin suureen säkkiin. Pallo tuossa tavatto-massa tapauksessa tietysti aukeni sekä päältä että kupeilta, mutta meni heti kiinni jälleen. Ja niin oli nyt sen sisässä koko tuo kirjava kerjäläisjoukko. Painolakia noudattaen pyrkivät tietysti kaikki keskipisteeseen päin, ja siinä syntyi ensimmältä aika mellakka, tuimaa tungosta ja ahdinkoa. Oli-vat rutistaa Ruorisen ihan mäsäksi. Muutamat raskaimmat ja painavimmat miehet pusersivat häntä niin väkevästi väliinsä, että hiki tihkui hänen otsastaan ja kauhistuneet silmät luomistansa lähte-mäisillään oli. Kellä vain oli painoa paraiten, hän pääsi keskipistettä lähimmäksi. Mutta paina-vin näkyi sittenkin Ruorinen olevan. Vaikka

häntä hirveästi syöstiin, sysättiin ja survottiin, hän kuitenkin kaikeksi onneksi pysyi paikallaan. Kliion saippuapallon painolaki oli hänelle päinvastoin kaikin puolin edullinen, kuten vastedes saamme tarkemmin nähdä.

Kaikki kerjäläiset olivat nyt asettuneet saippuapalloon sillä lailla, että raskaammat painuivat keskipisteesen päin, keveämmät taas enemmän sisäisen pinnan puolelle, niin että kaikkein keveimmät jäivät istua kököttämään sisäpuoliselle pinnalle kuin karpäset kattoon. Ymmärrät kai mitä tarkoitan?

Mutta kun kaikki nyt oli tuolla tavoin järjestetty, huusi Kliio, joka yhä piti tuota suunnattoman suurta palloa kerjäläisineen päivineen keppinsä nenässä, huusi hirveän kovalla äänellä, niin että jokainen pallossa olija helposti kuuli hänen sanansa:

»Pysykää nyt kaikki paikoillanne, ja sinä Ruorinen pidät komentoa pallossasi, joka nyt on sinun valtakuntasi».

»Kyllä pidetään!» vastasi Ruorinen, kovalla äänellä hänkin ja valtikallansa eli tuolla entisellä kerjäläiskepillä hosuen pahimmin pakkaavia toveriaan pois niskoiltansa.

»Siivosti, sikiöt!» komensi hän nyt, »taikka minä teille näytän».

No, hyvä. Mutta Kliio teki nyt äsken rannassa pesemistään vaatteista, joita hän tähän saakka oli käärynä kantanut kainalossaan, varsin

soman ja sievän veneen; työ, joka noita-akalta tietysti kävi kuin tuulessa vain. Sitten istui hän itse veneensä perään. Ja kaiken tämän tapah- tuessa piteli hän kuitenkin kerjäläisillä täytet- tyä saippuapalloa yhä keppinsä päässä. Mutta päästyänsä nyt mukavasti istumaan vaatteista valmistamaansa veneesen, komensi Kliio kuin mikäkin kenraali käskevällä äänellä: »ras, tvaa, triil!» ja tuossa paikassa tempasi tavattoman tar- mokas tuuli saippuapallon kerjäläisineen päivineen mukanaan ylös ilmaan. Ja Kliio sitä seurasi, pysyen veneineen alapuolella ja yhä vain pitäen palloa keppinsä nokassa.

Tämä siis oli oikea ilmapallo nyt, vaikka tie- tysti tavallista ilmapalloa monin kerroin kum- mallisempi ja kunnollisempi.

Oletko nähnyt ilmapalloa? Jos et, niin luulta- vasti ainakin semmoisen kuvan olet nähnyt. Siinä on hienosta kankaasta tehty suuri pallo ja sen alla pieni veneen kaltainen koppa, jossa ilmaan nousija ihminen istuu. Mutta tavallisessa ilmapallossa on itse pallo täynnänsä näkymätöntä kaasua vain, kun sitä vastoin nyt Kliio akan puhaltama pallo oli täpö täynnään kerjäläisiä.

Oletkos moista kuullut? No, lenteli liiteli pallo ilmassa jo, kohosi korkealle taivasta kohden ja halkaisi maailman avaruuden kuin tunturin tuima tuuli. Lienee ollut jotenkin outo näky sen ajan ihmisille. Äärettömän suuri saippuapallo purjehtimassa ilmojen halki ja täynnänsä kerjäläi-

siä! Ja sen alla veneessä istuva noita-akka, joka pitää koko tuota kummallista kulkuetta kepin nokassa.

Mutta Kliion pallo olikin nyt oikeastaan matkalla etsimässä alamaisia Ruoriselle, sillä hänen seuralaisistaan pitikin tuleman, kuten muistanet, mahtavia virkamiehiä vain eikä mitään varsinaisia alamaisia. Purjehti siis pallo purjehtimistaan ilmassa, ja kaiken aikaa piti Kliio ontelon keppinsä kautta vilkasta keskustelua Ruorisen kanssa. Pohjainen tuuli oli kuljettanut palloa pitkät matkat etelään päin, kun Ruorinen kysyi, milloin päästäisiin perille siihen paikkaan maailmaa, josta saataisiin nöyriä alamaisia.

»Kyllä tullaan», vastasi Kliio. Ja samassa syntyi oikein hirveän väkevä vihuri, joka kuljetti palloa kauhealla kyydillä eteenpäin. Siinä särkyi myös muutamista paikoin pallo sillä tavoin, että sen kylkeen tuli reikiä, ja näistä tipahti tuon tuostakin kerjäläisiä ulos.

Niin niitä putosi eri paikkoihin maailmaa, ja he pääsivät eheinä alas maan päälle. Nämä tällä tavoin pallosta pudonneet kerjäläiset ryöstelivät niissä maissa, joihin joutuivat, ihmisten asuntoja ja jäivät sitten niihin itse asumaan. He olivat oikein suurena vitsauksena niille maille, joihin jäivät, koska eivät pitkiin aikoihin antaneet maiden alkuperäisten asukkaiden olla rauhassa, vaan pitivät sangen pahaa elämää. Muutamissa paikoin he oikein muodostivat pieniä valtakuntia, saat-

taen alkuasukkaat alamaisiksensa, jopa orjiksensakin.

Mutta se seikka nyt oikeastaan ei kuulukaan tähän kertomukseen, jonka tehtävänä vain on puhua Ruorisen ja hänen useimpien seuralaistensa vaiheista. Useimmat kerjäläiset jäivät nimittäin tuossa tuimassa tuulessa kuitenkin saippuapalloon, joka yhä kiiti eteenpäin. Lounaistuuli sitä nyt kuljetti.

Ja miten lienee ollutkaan, niin seisahtui viimein Kliion vene erääseen paikkaan maan päällä, ja lentävä saippuapallokin vaipui samassa alas, vaipui sillä tavoin, että koko sen pohjapuoli poistui pois ja Kliiokin veneineen jäi istumaan sen keskipisteeseen Ruorisen viereen.

Olet ehkä joskus saippuapalloja puhaltaessasi kokenut tällöistä. Pallo jääpi esimerkiksi pöydälle, sen pohjapuoli katoa, ja siinä se seisoo sitten puolipallona kuin halkaistu ampieispesä.

NELJÄS LUKU.

Niin, seiso siinä nyt Kliionkin puhaltama pallo maan päällä. Ja kerjäläiset nousivat seisomaan, kaikki valittaen kovaa nälkää. Ruorinen seiso kerjäläissauva kädessään keskipisteessä, nyt Kliion veneen vieressä ihan. Onteloa keppiänsä piti Kliiokin kädessään ja alkoi puhua Ruoriselle seuraavin sanoin:

»Nyt sinä luultavasti olet aika lailla nälissäsi ja kaikki sinun kumppanisi myös. No, ei hätää. Minä pistän keppini saippuapallon kylkeen, puhallan hieman ja luen muutaman noitasanan, niin saat nähdä miten käy».

Ja näin sanoen pistikin Kliio ontelon keppinsä toisen pään saippuapallon kylkeen ja puhalsi sitten toiseen päähän, niin jo rupesikin pallo taas suurenemaan. Sen laidat levisivät leviämistään, sen yläpuolikin kohosi korkeammalle, ja mikä kummallisinta oli, vieraita ihmisiä tuli siihen oikein kosolta. Mitä laveammalle se levisi, sitä enemmän näkyi karttuvan sille sisältöä, lisää väkeä vain. Ja vähitellen tuli peltoja ja niittyjä näkyviin, tuli tupia ja kyliä.

Mutta nyt piti Kliio akka taas Ruoriselle ja hänen seuralaisilleen seuraavan puheen:

»Kuules Ruorinen! Tässä on nyt sinun uusi valtakuntasi, jota saat hallita mielin määrin. Ja nuo uudet ihmiset, jotka täällä näet, ne ovat sinun alamaisesi. Mutta koska te, jotka veijalaisten maasta tänne olette puhaltamassani pallossa saapuneet, kaikki olette kerjäläisiä ja useimmilla on reppunen selässä, niin pitää tätä valtakuntaa sanottaman Reppujen valtakunnaksi. Ja nyt minä noidun nuo uudet alamaisenne niin, että he kaikki tulevat teitä vastedes tottelemaan».

Näin puhui Kliio akka Ruoriselle ja muille veijalaisten maasta tulleille kerjäläisille. Mutta niille ihmisille, jotka olivat saippuapalloon ilmesty-

neet kerjäläismatkuene alustalaisiksi, lausui Kliio, sauvaansa heiluttaen, seuraavat kummalliset loih-tusanat:

»Juksh, kaksh, trii! Täsh shuur Ruorinen reks. Reks — shuutelemash shuur Ruorinen! Tot-telemash! Ruorinen muutoi piishkall shelkä-nahka pial. Ikihsu! Ikarud! Rashum, tas-hum, ratsh! Rap, rap!»

Ja mitäs ollakkaan! Maan alkuasukkaat riensi-vät heti kilvan kumartelemaan Ruorista. He las-keusivat polvilleenkin ja suutelivat Ruorisen var-paita. (Ruorisella ei ollut kenkiä.) Sitten selitti-vät nämä siivot ihmiset, että he varsin mielellään ottavat Ruorisen kuninkaaksensa, että he paraim-man ymmärryksensä mukaan tahtovat häntä totella ja palvella ja otsansa hiessä raataa viljellä maata, jotta Ruorinen ja muut veijalaiskerjäläiset saisivat leipää.

No niin. Tämä oli siis Reppujen valtakunnan alku. Ruorinen käski uusia alamaisiaan heti tuo-maan paikalle leipää, maitoa ja muuta syötävää. Ja alamaiset toivat. Kerjäläisjoukkoa syötettiin ja juotettiin oikein kunnollisesti. Kaikkien nälkäi-set vatsat täyttyivät tuota pikaa, niin että oikein pullistuivat. Vanhat ja nuoret, miehet ja vaimot, pienet pojat ja tytöt paisuivat ravitsevasta ruoasta pyöreiksi, muhkeiksi ja pulskiksi. Jo kelpasi ruveta herrastelemaan.

Mutta kun oli syöty, kohotti Ruorinen sau-vaansa eli valtikkaansa ja käski, että hänelle ja

hänen arvoisille seuralaisilleen piti tuotaman uudet vaatteet. Kova tuli kohta kiire uusille alamaisille. Toinen riensi sinne, toinen tänne. Mutta hetken kuluttua tulivat, kun tulivatkin, he kaikki takaisin, tuoden muassaan mitä erilaisimpia, mitä kauliimpia ja mitä kirjavimpia pukuja.

Ruoriselle ensiksikin tuotiin pelkästä purppurakankaasta valmistettu puku, nimittäin punainen hännystakki ja punaiset housut. Ja näissä oli kultaiset napit. Kultainen kruunu pantiin heti hänen päähänsä. Ja siinä oli vielä koko joukko heloittavia helmiä ja jalokiviä jos jonkinlaisia. Kengätkin tuotiin hänelle, ja ne oli niinikään kullan kiiltävästä nahasta valmistettu.

Ja kun Ruorinen oli pukeutunut tähän komeaan pukuun, käski hän kaikkien seuralaistensaakin pukeutua uusiin vaatteisiin. Niin nämä teki-vätkin. Ja ennen pitkää oli koko entinen kerjäläislauma mitä komeimmissa puvuissa. Mutta heidän vanhat ryysynsä ja reppunsa annettiin sen sijaan alkuasukkaille, jotka siivosti vain ja vähääkään nurisematta pukivat ne päällensä.

Mutta nyt käski Ruorinen, — neuvoteltuaan kotvasen aikaa Kliio akan kanssa, — uusien alamaistensa ruveta rakentamaan pääkaupunkia. Ja nämä heti työhön.

Hiki otsassa he väänTELivät kiviä, kaatoivat metsää, veistivät tukkeja, sahasivat lautoja, polttivat tiiliä ja niin edespäin. Eikä aikaakaan, niin oli pääkaupunki valmis.

Sen keskelle rakennettiin komea, kultainen linna, ja tähän asettui Ruorinen asumaan, hallitsemaan ja komentamaan. Ja hänen painavimmat seuralaisensa asettuivat muihin rakennuksiin tässä pääkaupungissa, jonka nimeksi Kliion käskystä pantiin Musikan kaupunki, koska sen asukkaissa muun muassa oli melkoinen joukko soitantoa eli musiikkia harjoittavia maankuleksijoita, tavallisia positiivinsoittajia.

Mutta maan alkuasukkaat hajoitettiin enimmältään maaseudulle ja tehtiin kaikki orjiksi. Heidän komentajikseen pantiin vain komeihin herraskartanoihin asumaan Ruorisen seuralaisia, ja nämä rupesivatkin nyt pitämään oikein ankaraa komentoa. Piiskalla pitivät he orjiaan kurissa, teettivät näillä kaikki työt ja itse vain nauttivat töiden hedelmiä, söivät herkullisia ruokia ja joivat simaa ja sulavaa siirappia.

VIIDES LUKU.

Mutta se ihminen, jolla jo ennestään on paljon valtaa, tahtoo tätä tavaraa yhä enemmän. Niinpä nyt Ruorinenkin. Pian olivat maan rajat hänelle liian ahtaat. Vaikka jo oli syntynyt koko joukko uusia kaupunkejakin, joissa hänen etevimmät käskyläisensä komentoa pitivät, niin halusi hän yhä enemmän maata ja alaa valtakunnalleen. Hän

puhutteli Kliio akkaa, ja tämä suostuikin taasen puhaltamaan keppiinsä. Kliio siis puhalsi, saippuapallo suureni, ja yhä uusia maisemia ja ihmisiä joutui sen alle.

Kaikki yhdistyivät kohdastaan Reppujen valtakuntaan, ja olot muodostuivat samankaltaisiksi kuin alkuvaltakunnassakin. Siten tuli Ruorisen saippuapallovaltakuntaan kuulumaan suuri joukko kaikellaisia maita, joiden asukkaat kaikki tehtiin entisten kerjäläisten orjiksi.

Kelpasi nyt Ruorisen ja hänen kumppaniensa elää. Olisitte nähneet Ruorista hänen ajaessaan kultavaunuissansa pitkin Musikan kaupungin katuja! Voi sitä loistoa ja prameutta! Kaksisataa hevosta valjaissa, viisikymmentä ajuria kiillonappisissa puvuissa hevosten selässä ja lukematon joukko ratsastavia poliiseja vaunujen ympärillä, — ajaa komeili hän silmiä häikäisevässä purppurapuvussaan, venyi veltosti ja vetelänä silkkisillä vaunutyynyillään, tuon tuostakin heitellen ylpeitä silmäyksiä katukäytävillä kumartelevaan väkijoukkoon.

Hän oli, näet, saavuttanut mielestään hyvän aseman tässä maailmassa, paljoa paremman, tuumasi hän, kuin kuningas veijalaisten maassa. Hallitus ei antanut hänelle mitään huolta. Vingutti vain hieman vihaisena valtikkaansa ilmassa, komentaa karjaisi pari kertaa, niin kävi kaikki hänen mielensä mukaan.

Hänen suuremmat ja pienemmät, raskaammat

ja kevyemmät virkamiehensä ja sotapäällikkönsä, jotka tietysti kaikki aikoinaan olivat olleet kerjäläisiä, kuljettivat komentosanat yltympäri valtakuntaa näiden siivojen ja tuhmien alamaisten korviin; — ja niin kävi hallitus aivan kuin itsensä.

Sotamiehinä pidettiin tietysti myöskin eri voittomaiden alkuasukkaita, ja lystiksensä julisti Ruorinen hyvin usein sotia saippuapallovaltakunnan eli Reppujen valtakunnan ulkopuolella asuvia kansakuntia vastaan. Silloin lähetettiin alamaiset sotamiehet aina pallon rajojen eli seinien ulkopuolelle tappelemaan vihollisen kanssa — pienistä luukuista, jotka tuohon saippuaseinään tehtiin; — ja Ruorinen sotapäällikköineen ja virkamiehineen loikoi laiskana sisäpuolella, katsellen läpikuultavasta seinästä tappelun menoa. Tavallisesti voittivatkin Ruorisen orjasotilaat aina vihollisparven, ja kun tämä oli tapahtunut, pyydettiin Kliioa puhaltamaan saippuapalloa suuremmaksi, jotta vihollisen maa-ala saataisiin yhdistää yhteiseen valtakuntaan. Ja Kliio teki kuten pyydettiin. Ja lavenemistaan laveni Reppujen valtakunta.

Mutta kerran taas oli Ruorinen julistanut sodan erästä pienempää kansakuntaa vastaan, joka tähän saakka oli tunnustanut veijalaisten kuningasta yliherrakseen.

Tämän kansakunnan nimi oli saunalaiset, sen tähden että ihmiset heidän maassaan hyvin ahke-

rasti käyttivät saunaa, kylpemässä kävivät. He olivat sivistynyttä, urhokasta ja kaikin puolin hyvää kansaa. Reppujen kuningas nyt oli julistanut sodan heitä vastaan, ja hänen orjasotilaansa ryöstivät ja raatelivat jo maata. Näihin verraan oli saunalaisia hyvin vähäsen, ja niinpä heidän viimein täytyi kukistua ylivoiman alle.

Valloitettu oli saunalaisten maa. Ruorinen pyysi nyt Kliioa puhaltamaan suurta saippuapalloa taaskin suuremmaksi, jotta uusi voittomaakin saataisiin siihen mahtumaan.

Mutta nytpä Kliio viimeinkin teki täyttä totta ennen tekemästensä ehdosta. Näin teki näet ja määräsi mahtava Kliio:

Hän tarttui onteloon noitakeppiinsä ja puhalsi saippuapallon kylkeen. Mutta katsos! Saippuapallo ei suurennutkaan entiseen tapaansa, vaan sen ulkopuoliseen kylkeen tuli uusi pallo, joka kuitenkin oli monta, monta vertaa pienempi vanhaa palloa.

Joskus tavallisiakin saippuapalloja puhaltaessa tapahtuu, että sillä tavoin toisen pallon kylkeen syntyy toinen pallo. Koetappas vain, niin saat nähdä! Mutta uuteen palloon, joka täten liittyi Ruorisen saippuapallovaltakuntaan, tuli nyt saunalaisten maa ja kansa.

»Tämä maa ja kansa», puhui Kliio, »tosin on yhdistettynä valtakuntaasi; vanha kerjäläinen Ruorinen, mutta katsos! Se on eri pallon sisässä eikä, niinkuin muut voittomaasi, tuon suunnatto-

man suuren yhteisen pallon alla. Sinun virkamiehesi nyt eivät saa ruveta sen asukkaita pahoin pitelemään. Muista nyt siis se, ettei koskaan saa heitä tuossa heidän eri pallossaan hätyyttää. Muuten käypi hullusti. Saippuapallon lujuus ei ole kovin suuri. Sen pituinen se».

— — — KUODES JA VIIMEINEN LUKU.

Niin puhui ja määräsi Kliio.

Mutta mitenkäs kävikään! Jonkun aikaa saivat saunalaiset elää hyvinkin rauhassa ja hoitaa omaa pesäänsä parimman ymmärryksensä mukaan. Eivät he olleet kenenkään komennettavina, vaan vapaina syntyivät, elivät ja kuolivat. Ruorinen oli heidän parhin paappansa, mutta muuten ei heillä ollut suurten saippuapallolaisten kanssa mitään tekemistä. Ja kaikki kävi täten ensi alussa varsin hyvin. Ruorinenkin oli vallan tyytyväinen saunalaiseen väestöönsä.

Mutta — — — semmoista se on maailman meno. Ruorisen lähimmät käskyläiset ja juoksupojat eivät oikein pitäneet siitä, että saunalaiset saivat syntyä, elää ja kuolla vapaina. Ja pahoillaan olivat saunalaisten hyvistä päivistä myöskin Reppujen alamaiset, suuren saippuapallovaltakunnan alkuasukkaat, he kun arvelivat, että kai kaikkein pitää olla Reppujen kanssa aivan samoissa tekemisissä kuin he itse.

Luultavaa on, että nämä nöyrät orjaparot piti-
vät tuota mahtavaa kuningastansa Ruorista ikään-
kuin koko maailman herrana, jota kaikkein muka
pitää totella ja kaikkein nöyrästi kumartaa ja
jonka kumarteleminen ja palveleminen on ihmisen
suurimpana kunniana. Luultavaa on, että asian
laita oli sellainen.

Mutta melkein yhtä luultavaa on, että saippua-
pallovaltakunnan orjat ainoastaan kadehtivat
saunalaisten parempaa tilaa ja siitä syystä vaati-
vat, että nämäkin olisivat laskettavat häpeälliseen
orjuuteen.

Värsinkin räyhäsi eräs vanha, Musikan kaupun-
gissa asuva juoruakka ehtimiseen ja täyttä kurk-
kua, että muka saunalaiset olisivat laskettavat
saman ikeen alle kuin kaikki suuren saippuapallo-
valtakunnan alkuasukkaat. Tämä vanha akka
oli suuri veijari ja velho. Jok'ikinen päivä kulki
hän talosta taloon Musikan kaupungissa, joi joka
talossa kahvia ja yllytteli kahvikuppi nenän alla
asukkaita vihaan ja vainoon saunalaisia vastaan.
Ja useimmasti kirkui ja kiljui hän niin kimakasti,
että hänen äänensä kuului melkein ylt'ympäri
valtakuntaa, haukkua paukutti kuin pahasisuisin
koira, kuin kopassaan kovasti irvistelevä äkäinen
Musti.

Hänen nimensä olikin kylän ja kaupungin kes-
ken »Musikan vihainen Musti». Sen haukkuma-
nimen oli hän saanut — ja minun mielestäni ansain-
nutkin.

Voi, mitä ääntä hän piti ja mitä mainiota torämmän kiukkua hän osoitti! Erittäinkin antoi hänelle aina paljon tekemistä se seikka, etteivät saunalaiset oikein tahtoneet kallistua tuota yhteistä keskipistettä eli Musikan kaupunkia kohden.» Musikan vihainen Musti» muistutteli joka päivä Musikan mahtavasta vetovoimasta ja väitti, että muka on aivan luonnotonta, etteivät saunalaiset noudata tämän ihka selvän vetovoiman luonnollista lakia. »Ei se passaa», sanoi äkäinen Musti, »että saunalaiset syntyvät, elävät ja kuolevat aivan omin päinsä. Kaikkien pitää kallistua Musikkaan päin ja hartaasti kuunnella meidän positiivin pelaajia. Mitään väliseinää ei ensinkään saa olla olemassa saunalaisen ja meidän saippuapallon välillä. Voi sentään noita saunalaisia! Ei he saa syntyä, elää ja kuolla oman mielensä mukaan. Se ei käy laatuun, ei ensinkään. Minä olen suutuksissa. Vau, vau vau!»

Niin haukkui »Musikan vihainen Musti». Sitten koki hän puhutella Kliio ämmää, mutta Kliio ei kallistanut korviansa »Musikan vihaisen Mustin» hätähuudoille. Tämä tuosta jo kiusaamaan itse Ruorista; ja voi, voi, miten lopulta kävi!

Vihainen velho sai noitumalla Ruorisen pyytämään Kliioa, että tämä puhaltaisi saippuapallojen väliseinän pois, jotta saunalaisetkin tulisivat saman katon alle kuin kaikki muut.

Kliio kielsi, vieläpä varoittikin Ruorista tekemästä saunalaisille mitään pahaa. Mutta Musi-

kan velhoakka oli ilkeä velho. Hän lumosi ja noitui Ruorisen silmät niin, että tämä viimein arveli vallalleen häpeäksi sitä seikkaa, etteivät saunalaiset olleet Reppujen orjia. Niin lumosi ja noitui liukaskielinen Musikan velhoakka kuningas Ruorisen, että tämä viimein unhotti Kliion varoituksen ja päätti itse sotapäällikköineen särkeä saippuapallojen välisen seinän ja siten kokonaan yhdistää saunalaiset omaan kansaansa.

No, tuumasta toimeen. Ruorinen ryntäsi kaikine sotapäällikköineen tuota seinää vastaan! Ja mitäs ollakkaan! Seinä särkyi ja haihtui höyrynä pois. Ja saunalaisten maata ja kansaa ympäröivä pienoinen pallo pian kyllä yhdistyi suureen, joka täten taas leveni. Mitään eroitusta ei enää näky nyt.

Niin käypi joskus kahden tavallisenkin saippuapallon. Toinen yhtyy toiseen, ja kahden asemesta on yksi, jolla on entisten yhteinen suuruus.

Mutta jo kävi nyt Kliion ennustuskin toteen. Hänen ehtonsa oli rikottu. Oli käyty saunalaisten kimppuun. Tahdottiin tehdä loppu heidän saippuapallostaan, tahdottiin tehdä heidät Reppujen vertaisiksi.

Kliio, joka kaiken aikaa oli köyhänä, mutta kunnioitettuna pesuämmänä asunut Musikan kauptungin syrjäisimmässä mökissä, tarttui onteloonsauvaansa. Hän puhalsi siihen. Koko ääretön saippuapallo horjui ja heilahti ja kellui ja keikkui. Kliio puhalsi vielä kerran. Saippuapallo ratkesi

kuvusta ja kupeista. Kliio puhalsi kolmannen kerran. Saippuapallo haihtui höyrynä ilmaan.

Ja Ruorisen valtakunta oli kadonnut, — kadonnut kuin kaunis kangastus.

Ei ole mulla paljoa lisättävää. Vähän vain kerron vielä.

Nähdessään saippuapallovaltakuntansa haihtuvan, kaatui Ruorinen tainnoksissa maahan, koska heti oli ymmärtänyt rikkoneensa Kliion ehdot ja menettäneensä kuninkuuden ja vallan. Ja samoin kävi kaikkein hänen entisten seuralaistensakin. Tainnoksissa kaatuivat he maahan lepäämään. Ja kohta sanon miten heidän viimein kävi.

Mutta kaikki kadonneen saippuapallon alkuasukkaat, jotka tämän kestäessä olivat eläneet orjuudessa, yrittämättäkään kahleitansa katkaista, heräsivät ikäänkuin kauhistavasta unesta. Heidän silmänsä aukenivat uudelle päivän valolle, joka nyt saippuaseinäin estämättä pääsi heidän ylitsensä paistamaan. He kolistivat kahleet jaloistansa ja hengittivät uutta ilmaa, joka oli raitista ja terveellistä, koska se tuon ummehtuneen saippuapalloilman sijaan nyt vapaasti kaikilta maailman ääriltä puhalsi heitä vastaan.

Saunalaiset, nämä vapautta rakastavat ihmiset, joiden Kliio ei suonut orjiksi muuttua, pitivät entiset laitoksensa tallella ja muodostivat vähitellen oman valtakunnan, jonka kuninkaaksi he valitsivat *Jus* nimisen miehen. Ja tämä otti

puolisokseen reippaan nuoren neiden, jonka nimi oli *Liberta*. En tiedä mitä ne nimet merkitsevät. En ole niitä löytänyt almanakastakaan (*Jus* ehkä on sama kuin Jussi? *Liberta* ehkä sama kuin Bertä vain?).

Muttei ollut saunalaisten valtakunta mikään saippuapallovaltakunta; vaan kolme merta, Sopi-mus niminen teräs-aita ja Taivas sen rajoina olivat.

Sopimusaidan takana asuivat kaikki entiset Reppujen alamaiset, joita oli, kuten muistanemme, monen monta eri kansakuntaa. Nämä kuuluvat, Kliio ämmän kehoituksesta, paraikaa rakentelevan itselleen useita eri valtakuntia saunalaisten tapaan.

Reput, jotka suuren saippuapallon hajotessa olivat tainnoksiin menneet, heräsivät viimein ja huomasivat olevansa pelkkiä reppuselkäisiä kerjäläisiä. Niin katoaa maailman prameus! Pelkäästä armosta puhalsi heidät Kliio uuteen saippuapalloon, mutta ei lähtenytäkään itse mukaan, vaan tuuli ajoi tämän uuden pallon Kyöpelin vuorelle, jossa en koskaan ole käynyt. Valitettavasti en siis, vaikka jo puoleksi lupasinkin, voi sanoa miten Reppujen oikeastaan viimein kävi. He olivat tottuneet äärettömään laiskuuteen, ja suuresti epäilen, tulevatko he uudessa kodissaan edes toimeen.

»Musikan vihainen Musti» sai surullisen lopun. Huomaten miten hänen aikeensa saunalaisten orjuuttamiseen oli aivan myttyyn mennyt, rupesi tuo ilkeä juoruämmä väittämään ja kehumään,

että hän muka oikeastaan olikin Reppujen orja-alamaisien vapauttamisen vaikuttanut.

Mutta tämä oli tietysti mitä hävyttömintä valhetta, sillä hän oli juonillaan tarkoittanut ainoastaan tuon tuhman saippuapallovaltakunnan laventamista ja kelpo saunalaisten orjuuttamista.

Vanhat orja-alamaiset nauroivat ämmä räyskän pahanpäiväiseksi. Viimein ei hänelle enää, hänen kiertäessään kaupunkeja ja kyliä, annettu ainoassakaan talossa kahvia eikä kuultu hänen lorujaan. Hän kuoli kahvinjanoon ja harmiin. Vahvat mullat hänen haudallensa!

Mutta Kliio ämmä elää vielä. Ja vaikka hän on suuri noita ja loitsija, ei hän kuitenkaan ole mikään paha noita. Hän oleskelee milloin missäkin, näöltään pesijättären tointa harjoittaen. Hän pesee koko ihmiskunnan vaatteita, sanoo hän itse. Tätä en oikein ymmärrä, sillä kukapa noita-akan oikkuja ymmärtää. Mutta varo itseäs, sinä pieni lukijani, laiskuudesta ja suuria pyytämästä. Kliio ehkä silloin narraa sinut, kuten Ruorisenkin ja hänen toverinsa, saippuapalloon, jossa sinun ensimmältä on hyvä olla ja oletella, mutta jonka rikki mentyä voit joutua Kyöpelin vuorelle.

No, eikös se ollut satu sekini?

v. 1891.

NOITA-AKKA JA PAIMENPOIKA.

Kas, kerran vuoren luolassa
oil oikein paha akka.
Ja siellä luolan loukossa
oil oikein suuri takka.

Ja jos mä oikein puhtahaksi
vielä puhun suuni,
niin tämän takan perässä
oil oikein suuri uuni.

Mit' akka, paha pakana,
vain saikin lihaa haistaa,
niin heti hampaat irvissä
hän halusi jo paistaa.

Jos jänis juoksi metsässä,
niin ajoi akka takaa.
Ja asehina kourissaan
oil kaksi rautahakaa.

Kun kiinni sai, hän innossansa
irvistellen sylki.
Ja rautaa maistaa otuksen
sai kumpainenkin kylki.

Eik' ainoastaan metsän riistaa
 tappaanut tää akka;
 vaan lampaista ja lehmiäkin
 nieli luolan takka.

Niin, niitäkin hän raudoillansa
 ryösti laitumelta.
 Tok' oli vielä säästänyt
 hän hengen paimenelta.

No, mutta pientä paimenta
 hän vimmatusti vihaa
 ja päättää kerran kerrassaankin
 syödä ihmislihaa.

»Niin, nyt mä paistan paimenen
 ja ihmislihaa maistan.
 Kun paimen sitten poissa on,
 niin koko karjan paistan».

Ja paimenpoika nimeltään
 oil Isonkankaan Kalle.
 Ja kerran Kalle paimenessa
 nukkui kuusen alle.

Kas, kuin nyt tunki puristavan
 Kalle kupeitansa!
 Hän heräsi, ja siinä seisoi
 akka raudoillansa!

»Hoh, kuinka hyvää ihmislihaa
saankin tässä haistaa!
Nyt kuljetan sun Kyöpeleihin,
niin saan sun siellä paistaa».

»Äl' ota mua Kyöpeleihin,
sa mummo harvahammas!
Jos tahdot lihaa vatsahas,
niin vieös tuolta lammas».

»Mä enpä enää itseäni
narrata nyt anna,
vaan tnumaan sinut todellakin
paistinpannuun panna».

»Mit' olen paha tehnytään
mä paimenpoika sulle,
kun moisen kurjan kuoleman
jo miettii mummo mulle?»

»Kun näillä noitaraudoillain
mä isken lehmän selkään,
niin soitat sinä torvellas,
ja sitä minä pelkään».

»No, jos mun päästät pois nyt,
sä soitonarka noita,
niin lupaan etten tästälähin
enää sulle soita».

»Ei paimentorven soittajaa
tää vanha viisas usko;
vaan kyllä oot sä paistina,
kun poistuu iltarusko».

Ja tällä juutetaan noidalla
oil oikein juutetaan järki:
hän pikku Kallen paimentorven
säälimättä särki.

Ja siitä pienen paimenen
hän ryösti raudoillansa
ja, poika paran parkuessa,
laahas luolahansa.

Ja tänne tuskin tultuaan,
hän sankan seinän sulki.
Ja paimenpoika raudoissaan
hän kohti uuniin kulki.

No, laski tuosta laattialle
paimenpojan vaimen
ja uuniansa lämmittää
nyt alkoi noitanainen.

Vaan kun hän tuohon tuohta toi
ja siinä selkäns käänsi,
niin poika uuden itsellensä
paimentorven väänsi.

Sen kätki sitten sukkelasti
 takin liepeen alle
 ja uotti uunin lämpymistä
 Isonkankaan Kalle.

No, oli uuni kuumennut.
 Ja paistin pannun kantoi
 nyt noitanainen loukosta
 ja kovan käskyn antoi:

»Kas, tuohon istu, poika, nyt,
 niin minä uuniin työnnän.
 Ett' oikein oivan paistin saan,
 mä mielelläni myönnän».

»Kas, kun en osaa istua
 mä paistin pannussanne!
 No, näyttäkää kuink' istutaan,
 niin käytän neuvojanne».

»Näin istutaan!» nyt neuvoikin
 ja istui pannuun akka.
 Ja hieman siltä paikalta
 oil kaltevainen takka.

No, paimenpoika pannuhun
 nyt potkas jalallansa
 ja samass' alkoi soittaa jo
 tuot' uutta torveansa.

Ja pannu painui uunihin,
 ja noita pannun päällä,
 kuin oisi sinne luistanut
 hän liukkahalla jäällä.

Ja hiukset nousi pystyhyn
 ja silmät kauhu käänsi
 nyt noitaämmän äitelän,
 kun Kalle virttään väänsi.

Sill' eipä noidat maailmassa
 salli soittamista,
 kun soitto kaunis kotoisin
 on tuolta taivahista.

No, torvensoitto paimenen!
 Se ansio on sulla,
 ett' ämmä irstas uunistaan
 ei uskaltanut tulla.

Ja sinne akka ihmissyöjä
 itse kohta kuoli,
 tää koko seudun kauhistus
 ja kaikkein kiusatuoli.

No, kurjan noidan kuollessa
 lens' aukko luolan auki.
 Ja Kalle sieltä luiskahti
 kuin katiskasta hauki.

Vaan noitaämmän kohtalosta
tulee teidän muistaa:
Ken kuoppaa kaivaa toiselle,
hän itse sinneluistaa.

v. 1891.

MATKUSTUS KUUHUN.

ENSIMMÄINEN LUKU.

No, nyt kerron teille niin kummallisen sadun, ettette semmoista ole koskaan kuulleet ettekä kuulemaan tule.

Mutta kuulkaa nyt vain hyvin tarkasti, ettei mitään menisi hukkaan. Kyllä kaikki on totta.

Viisikolmatta vuotta takaperin eli siis vuonna 1862 syksyllä oli Kokkolan koulussa suurin osa oppilaita tullut tuhkarokkoon, niin että lopulta ainoastaan noin kymmenkunta oli terveenä. Tämän tähden olikin pakko sulkea koko koulu vähäksi aikaa. Saatiin siis kahden viikon lupa *).

Terveiksi jääneiden joukossa olivat oppilaat Quibus, Cibus ja Crispinus. Näillä leikkinimillä heitä poikain kesken nimitettiin, ja niin heitä tässä nyt minäkin nimitän, huolimatta heidän oikeista nimistään. Nämä kolme olivat kortteerikumppanukset, asuivat vanhan mummon luona erään apteekkarin talossa. Quibus oli heistä vanhin ja oli jo kolmannella luokalla, Cibus oli toisella luokalla, ja nuorin eli Crispinus ensimmäisellä luokalla.

---

*) Historiallinen tosiasia.

No, oli nyt näillä kolmella varsin hyvä olla, kun laiskotella saivat vain ja huvituksiaan hoitaa. Mutta jo kolmantena päivänä lupa-ajan alusta sairastui Crispinus ja pian piti, kun pitikin, poika parantaa käydä makuulle. Sinä iltana istuivat Quibus ja Cibus hänen sänkyssä vieressä ja kokivat huvittella häntä lukemalla satuja ja muita kertomuksia.

Apteekista tuotiin pojalle lääkkeitä, ja apteekkarin oppipoika Jooseppi niitä toi. Jooseppi oli heidän hyvä ystävänsä, vaikka oli vanhempi kuin kukaan heistä. Usein oli hällä tapana käydä illoin poikia tervehtimässä, ja silloin oli hällä aina koko joukko juttuja juteltavana. Ja hän oli kortteerikumppanustemme mielestä niin erinomattain viisas, sillä hän oli lukenut aineita, josta he eivät tietäneet niin mitään, nimittäin kemiaa ja fysiikkaa. Ja latinaakin hän osasi.

No, toisena päivänä illalla Crispinuksen sairastumisesta tuli Jooseppi taas kolmen kumppanuksemme luo, tuoden muassaan lääkkeitä Crispinukselle. Tämän oli tosin vaikea saada niitä alas, pahalta maistuivat kovin pojan mielestä, mutta hetkisen irvistettyänsä onnistui hän kuitenkin. Ja nyt istui Jooseppi poikia huvittamaan. Erittäinkin jutteli hän kaikellaisia kertomuksia ilmapalloomatkoista ja selitti pojille koko ilmassa-matkustamisen konstin. En tiedä sentään paljoko pojat siitä ymmärsivät. Mutta kyllä kai se Joosepin viisaus suuri oli. Oikein häntä kumppanuksemme ihmettelivät.

Ja innossansa puhui siinä sitten Jooseppi elehtelevin silmin melkein seuraavaan tapaan: — Kuulkaa pojat! Nykyajan tiede ja viisaus on käynyt niin äärettömän pitkälle, erittäinkin kemian ja fysiikan alalla, keksinnöt ovat tehneet niin ihmetyttäviä askeleita eteenpäin, että tuskin mikään enää on ihmisen nerolle mahdotonta. Ilmapalloissa kuljetaan jo ulkomailla pitkät matkat maailman avaruudessa; lentokone keksittiin Kiinassa jo neljätuhatta vuotta takaperin, vaikeivät nämä tyhmät Euroopalaiset ole sitä vielä oppineet käyttämään; viisauden kiveä, *lapis sapientiæ*, on myöskin Kiinassa käytetty jo monta tuhatta vuotta; sillä saattaa, näettekös, elää syömättä; näkymättömyyden kiveä, *lapis infernalis*, pitävät intialaiset suussansa sodassa ja voittavat aina; sanalla sanoen: tuskin mitään salaisuutta on enää olemassa luonnossa. Kemia on keksinyt aineiden sekoituksia, joista saadaan niin hienoa kaasua, että se painaa kaksi miljoonaa kertaa vähemmän kuin ilma, jota hengitämme, ja kun sitä pannaan ilmapalloon, niin saattaa tällä matkustaa maailman avaruudessa sukkelammasti kuin salama ja lentää mihin mieli tekee. Ja uskoisitteko, pojat? minä tunnen tällaisen sekoituksen, ja jos tahdotte, niin voin teidät viedä vaikka kuuhun. —

Näin puhui Jooseppi, ja Quibus ja Cibus häntä tosin kuuntelivat erinomaisella mielihyvällä, mutta nauroivat myöskin oikein sydämmensä pohjasta. Arvelivat kai Joosepin panevan omiansa Mutta

Crispinus, joka oli jo heikonlainen, ei nauranut ollenkaan, kuunteli vain hartaasti Joosepin kertomuksia ja puheita.

Ja Crispinukselta olenkin saanut kuulla koko tämän kertomuksen. Ja ihka todeksi hän sitä väitti. Enkä usko, että Crispinus, jonka varsin hyvin tunnen, olisi laskenut valheita minulle, joka vieläkin olen hänen hartain ystävänsä; — muille hän ehkä joskus on vähän pannut omiansa, muttei mulle. — Seuraan tästälähin siis, niin tarkasti kuin muistan, Crispinuksen kertomusta.

No, kuuntelivat pojat siinä nyt Joosepin puhetta hyvinkin myöhään, mutta lopuksi lausui oppinut apteekkarinkokelas: — Ei, hyvät pojat, nyt saatte mennä levolle, ja olkaa te, Quibus ja Cibus, hiljaa nyt ja antakaa Crispinuksen nukkua rauhassa. Hyvästi, Crispinus! Huomenna tuon sinulle uusia rohtoja, jotta pian paranet, ja Quibusen ja Cibusen vien minä keksimälläni ilmapallossa kuuhun. Hyvästi! — Ja niin hän meni. Ja Quibus ja Cibus lähtivät, yhä vielä nauraen Joosepin juttuja, mummon kamariin illalliselle, mutta Crispinus pian nukkui, maistamattakaan ruokaa.

TOINEN LUKU.

Seuraavana päivänä tuli Jooseppi jo aamusella poikien tuo, tuoden muassaan Crispinukselle uusia rohtoja. Jooseppikin oli saanut luvan apteekista

koko päiväksi, sanoi hän, ollakseen Crispinuksen luona huvittamassa tätä. Ja Crispinukselle annettiin nyt rohtoja, mutta kovin ne lienevät pahalta maistuneet, koska poika parka melkein oli läkähtyä, saatuaan ne kurkustaan läpi.

— No, lähdetäänkö nyt kuuhun? — kysyi hetken perästä Cibus nauraen Joosepilta, heidän istuessaan siinä tuoleilla Crispinuksen sängyn vieressä. Quibus puolestaan puhdisteli luistimiansa, sillä olipa tän'yönä tullut kaupungin lahdelle ensimmäinen jää.

Mutta Jooseppi sanoi: — Lähdetään vain, lähdetään. Ja jos tahdotte tietää millä tavoin minä sinne aion teidät viedä, niin kuulkaa nyt. Ymmärtääksenne kuitenkin selityksiäni täytyisi teidän osata fysiikkaa ja kemiaa, joita minä apteekissa opiskelen, mutta kun niitä ette osaa, niin on vähän vaikea selittää teille asiaa. Arvaatte ehkä kuitenkin, että fysiikassa ja kemiassa käytetään paljon algebraa ja muuta matematiikkaa, ja algebran avulla voidaan laskea k u i n k a m o n t a fysikaalista ja kemiallista luonnon voimaa tarvitsemme, saadaksemme kokoon tuommoisen kummallisen kaasun, josta jo eilen puhuin. Muiden matemaattillisten tieteiden avulla, joita ette tunne nimeksikään, lasketaan taas m i t k ä luonnonvoimat tässä voivat tulla kysymykseen.

Näin puhui Jooseppi ja oli hyvin innoissaan tai ainakin oli olevinansa. Ja nyt otti hän taskustaan kaksi paperipalaa ja kysyi Quibukselta:

— Kuules, Quibus, ethän sinä vielä ole lukenut algebraa?

— En ensinkään, neljännellä luokallahan sitä vasta aloitetaan, — vastasi Quibus, hieroen tuhkaan pistämällänsä villalapulla luistimiaan.

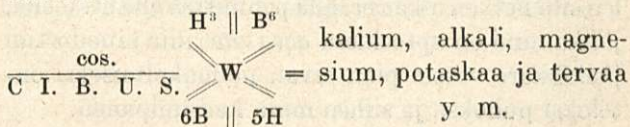
— No hyvä, — alkoi Jooseppi taas, — sitten ei Cibuskaan tiedä algebrasta mitään ja Crispinus tietysti vielä vähemmin. Katsokaas nyt tätä lappua, tässä on algebraa, ja siinä olen minä laskenut k u i n k a m o n t a luonnonvoimaa me tarvitsemme. Katsos, Crispinus! — ja Jooseppi ojensi Crispinukselle paperipalan, jossa oli seuraava oppinut lasku: (Crispinuksen papereista olen sen sittemmin saanut ja tähän kopioinnut.)

$$\left| \frac{a^2 + 2ab + b^2}{z - x \sqrt[3]{x + y - \cos \cdot x \sqrt{a + \beta^3}} \right| \pm$$

$$\frac{\log.}{x-a} + \frac{q \times u \times i \times b \times u \times s^2}{\sqrt{c+r+i+s+p+i+n+u+s^3}} = 99$$

$$\pm \frac{\cos.}{d} + \frac{\log.^2}{\S} \sqrt{\sqrt{= 0 + 0 - \text{KLIII} + \omega}}$$

— Ja tässä on toinen laskuni, josta olen saanut tietää mitä luonnonvoimia tarvitsemme — jatkoi Jooseppi, ojentaen Crispinukselle toisenkin paperipalan, josta myös sittemmin olen kopioinnut tämän kaavion:

Voi, voi, kuinka se Jooseppi sentään oli oppinut. Näistä laskuista eivät tietysti kortteerikumppanukset ymmärtäneet tuon enempeää, enkä niitä minäkään ymmärrä, en vielä tänä päivänäkään. Mutta Jooseppi ne selitti.

— Ensimmäisestä laskusta, — lausui hän, — käy selväksi, että puheenalaisen kaasun valmistamiseen tarvitaan yhdeksänkymmentäyhdeksän luonnonvoimaa, ja toisesta selvenee mitkä nämä voimat ovat. Tarvitaan, näetten, siihen kaasuun nyt yhdeksänkymmentäyhdeksän ainetta, pääasiallisesti kaliumia, alkalia, jodkaliumia, magnesiumia, happia, tukohappoa, tukokaasua, vetyä, potaskaa ja tervaa. Toisia en huoli luetellakaan, koska ette ainakaan tuntisi niiden nimiä, joita tiedetään ainoastaan apteekissa. Mutta olkaa huoleti, minä nämä kaikki hankin, ja sitte todellakin saatte matkustaa kanssani kuuhun.

— No, mutta mistä saadaan sitten itse ilmapallo, johon aiot tuon kaasusi panna? — kysyi nauraen Cibus.

— Sen minä laitan jäästä. Mennään, näetten, tuonne lahdelle vain, joka nyt on jäätvneenä — ja jää ei ole muuta kuin hyytynyttä vettä, *aqva fluvialis*, — hakkaan kirveellä siitä irti viiden sylen levyisen ja viiden sylen pituisen lohokareen ja voiteleen sitä hetken aikaa eräällä pehmittävällä nesteellä, jonka nimi on apteekissa *aqva vitæ*, niin muodostuu jäälohkare varsin pian aivan pallonkaltaiseksi onteloksi pulloksi, ja siihen minä kaasunipanen.

Quibus ja Cibus nauroivat kovasti. Mutta Crispinus kuunteli Joosepin selityksiä niin tarkasti, kuin hänen heikot voimansa sallivat. Nyt tahtoi Jooseppi antaa hänelle rohtoja taas, mutta kovin pani Crispinus vastaan ja pyysi vain, että Jooseppi kertoisi enemmän kummallisesta ilmapallostaan. Ja mielellään olisi hänkin tahtonut olla osallisena tuossa kummallisessa ilmapalloretkessä, jonka viisas Jooseppi Quibukselle ja Cibukselle lupasi.

— No, no, Crispinus, — sanoi Jooseppi, — et-hän sinä saata tulla mukaamme, kun olet kipeänä, mutta jos nyt kerrassaan nielaiset lusikallisen rohtoja, niin olet kai pian terveenä, ehkä iltapäivällä jo, ja saat kun saatkin tulla mukanaamme. Saas tästä nyt!

Crispinus oli hyvin heikko jo, mutta Joosepin lupaus elähytti häntä niin, että kerrassaankin nielaisi koko lusikallisen rohtoja, vaikka kovin poika parka irvisteli.

— Kas se oli oikein, Crispinus, — sanoi Jooseppi, — nyt pian paranet, ja sitten lähdetään retkellemme. Lupaamme odottaa sinua. Nuku nyt hetken aikaa, niin lähdemme Quibus, Cibus ja minä lahdelle hakkaamaan suurta jäälohkarettä ilmapalloksi.

Ja näin haastaen lähti Jooseppi ulos, ja Quibus ja Cibus häntä seurasivat luistimet kädessä.

KOLMAS LUKU.

Mutta nyt vasta satu oikeastaan alkaakin. Nyt kummia tulee.

Jäi siis Crispinus siihen yksikseen nukkumaan, ja pian hän nukkuikin. Hetkisen kuluttua tuli vanha mummo sisään ja katseli nukkuvaa poikaa ja pudisteli päätänsä. Arveli kai että poika oli hyvinkin kipeä. Mutta mummo erehtyi. Pari tuntia nukuttuansa heräsi Crispinus — niin hän mulle on kertonut — ja oli ihan terveenä. Joosepin tuomilla rohdoilla oli ollut hyvä vaikutus.

Ja nyt Jooseppi, Quibus ja Cibus palasivat luistinjäältä, ja Jooseppi kertoi, että hänen ilmapallonsa jo oli valmis. Tätä kyllä Crispinus ensimmältä vähän ihmetteli, mutta noustuaan vuoteeltaan katseli hän ulos pihalle, ja siellä jo totta maar olikin hyvin kummallinen pallo, melkein kananmunan muotoinen. Mutta se oli suuri, niin suuri, että sen sisään varsin hyvin sopivat seisomaan kaikki neljä poikaa, Jooseppikin, vaikka oli jo melkein aika mies.

Pallo oli, kuten Jooseppi väitti, yhden sylen ja viidentoista millimetrin korkuinen ja $\frac{2}{3}$ sylen kahdeksan millimetrin levyinen. Ja se oli jäästä, kirkaasta jäästä tehty ja ihan läpinäkyvä, aivan siis suuren lasimunan kaltainen. Varmaan sitä muut, jotka eivät asiaa tunteneet, lasiksi luulivatkin.

— Tuossa on nyt keksimäni ilmapallo, jonka olen laatinut pehmittämällä suurta jäälevyä tuolla

mainiolla *aqva vitæ* nesteellä. Nyt käväisen apteekissa noutamassa nuo 99 luonnonvoimaa, jotka mulla jo on valmiina suuren matkakirstuni sisässä. No, saattepa kohta nähdä; en huoli teille kaikkea selittää, koska ette kuitenkaan syvämielisimpiä tieteitä ymmärrä. Pukekaa päällenne, pojat, nyt vain ja pistäkää voileipiä taskuihinne, niin kohta olemme valmiit lähtemään. Ja sinä Crispinus, pue hyvin huolellisesti, ettet vilustu matkalla, vasta olet taudista parantunut.

Näin puhuen pyörähti Jooseppi ulos, ja Quibus, Cibus ja Crispinus pukivat päällensä lämpimimmät vaatteet mitä heillä oli. Crispinus oli äskettäin saanut pienet lammasnahkaiset turkit, ja nekös nyt sopivat varsin hyvin; karvalakkiaan hän ei myöskään unohtanut. Quibuksella oli jo oma haulipyssy, ja sen hän päätti ottaa mukaan; mutta kun Cibus sen kuuli, juoksi hän ulos ja palasi parin minuutin perästä takaisin myöskin varustettuna pyssyllä, missä lienee käynyt lainaamassa. Crispinuksella oli oma kaaripyssy, ja siihen hän puolestansa tyytyi; nuolia hänellä myöskin oli vielä tallessa kesästä asti.

Kävivät sitten pojat mummolta pyytämään voileipiä, joita mummo antoikin koko joukon, ja niin he olivat valmiit lähtemään kummalliselle retkellensä. Mummolle sanoivat hartaat jäähyväiset ja lupasivat pian tulla takaisin.

— Eihän siinä kauvan viivy kuussa käydä, kun salaman nopeudella kulkemaan tulemme, —

arveli Crispinus ja lohdutteli mummo parkaa, joka sanoi kovin ikävöivänsä poikia, jos kauvan olisivat poissa.

Mutta nyt palasi jo Jooseppi apteekista, kantaen suurenlaista kirstua, ja sitä avaamalla hän nyt sanoi saavansa tuota kummallista kaasua, jota tarvitsisi saadaksensa ilmapalloaan nousemaan. Pyssy oli Joosepilla niin ikään, ja sitä hän piti selässään kuin metsästäjä ainakin. Ja nyt otti Jooseppi puukkonsa, joka hällä aina riippui vyössä, ja leikkasi sillä jääpallon seinästä kyynärän levyisen ja kyynärän pituisen levyn, ja siten oli ovi valmis. Sitten nouti hän puuliiteristä kahdeksan laudanpäättä, kiinnitti ne luultavasti jonkun salaisen liiman avulla hyvin taitavasti pallon sisäpuoliseen seinään istuimiksi matkustajille, niin että laudanpäättä yhdessä muodostivat ympäri koko pallon kulkevan penkin. Sitten nosti hän kaasukirstunsa myöskin pallon sisään ja asetti sen keskelle pohjaa. Ja nyt käski hän kortteerikumppanustenkin astua palloon.

Niin tekivätkin nämä ja istuivat heti penkille. Ja kummallista oli, ettei Quibus ja Cibus enää ollenkaan nauranut Joosepin hankkeita tänään, vaikka eilen niin kovasti olivat nauraneet hänen juttujansa. Päin vastoin hekin näkyivät ymmärtävän, että tässä nyt oli täysi todenteko käsissä.

No, olivat jo kaikki neljä poikaa tämän omituisen ilmapallon sisässä. Ja nyt sovitti Jooseppi levyn, jonka äsken oli seinästä leikannut, jälleen

kiinni tähän, — ties mitä liimaa taas lienee käyttänyt, ehkä *aqva vitæ* nestettänsä. Ja siinä istuivat nyt pojat umpinaisessa pallossa aivan kuin neljä kananpoikaa yhdessä munassa.

Kovin uteliaina odottivat Quibus, Cibus ja Crispinus lähtöä ja pelkäsivät vain, että, ennenkun ennätettäisiin matkalle, rehtori saattaisi tulla ja kieltää koko retken. Varsinkin oli Crispinus kovin innossansa, ja oikein hänen silmänsä kiilsivät uteliaisuudesta, kun Jooseppi viimein otti kirstunavaimen taskustansa ja pisti sen avaimen reikään, sanoessaan:

— Nyt, nyt kohta lennämme ylös ilmaan.

NELJÄS LUKU.

Mutta vielä vartoi Jooseppi muutaman minuutin, ennenkuin kirstunsa avasi. — Katsokaa nyt ympärillenne, hyvät pojat, — lausui hän —, ennenkuin tämän matoisen maapallon päältä eroamme, ja lähtiessämme lentoon heiluttakaa lakkianne ilmassa ja huutakaa: hurraa! kolme kertaa oikein lujasti.

Ja mitäs ollakkaan! Jo väänsi Jooseppi avainta reiässä, kirstun kansi lensi auki, ja — Quibus, Cibus, Crispinus ja Jooseppi olivat jo hyvän matkaa ilmojen avaruudessa, uskokaa pois!

— Hurraa! Hurraa! Hurraa! — huusivat he täyttä kurkkua ja heiluttivat lakkejansa. Ja pyssyt oli heillä kaikilla nyt kainalossa, että lähtö näyttäisi komeammalta.

No, semmoista voimakasta kaasua siinä Joosepin kirstussa oli, ja kyllä se lienee ollut äärettömän paljon keveämpää kuin ilma, jota hengitämme, koska niin julmaa kyytiä poikia ylöspäin kuljetti. Eikä se haissut pahaltakaan niinkuin tavallisesti kaikki muut kaasut; tervan haju ehkä hieman pisti nenään vain, on Crispinus mulle kertonut.

Mutta tarkastakaamme nyt hieman kumppanuksiamme tuossa heidän purjehtiessaan pois tämän maan päältä. He ovat tulleet jo kauvas, kauvas ylös ilmaan, ja Kokkolan kaupunkia tuskin enää näkyykään, vähän osapuita vain. Hiih, kuinka sitä mennään!

Siinä istuvat pojat jäisessä pallossa ja katselevat ympärilleen ja ylöspäin ja alaspäin. Ja niin mukava on pallosta katsoa, kuin kaikkialle näkee ilman estettä. Tuntuu pojille melkein siltä kuin ihan vapaassa ilmassa liitelisivät vain, itse pallo näet kun on pelkkää läpinäkyvää ja siis melkein näkymätöntä jäätä. Ja varmaan pojat maastakatsojallekin näkyvät ihan vapaina ilmassa ylöspäin kulkevan, kun itse palloa ei voinut erottaa.

— Kyllä tämä on hyvin tavatonta matkustamista, oikein minua kammoittaa, — sanoi hetken perästä Cibus.

— Ja vieläkin enemmän tulee sinua kammottamaan, — vastasi Jooseppi — äläppäs hätäile vain.

Mutta yhtäkkiä nousevat pojat kaikki seisomaan. Hyvin korkealla kun näet oltiin jo, ja kaupungista kun enää näkyi ainoastaan vähän huoneiden kattoja ja takantorvia ja kirkkontornia haamoittavan, silloin ilmestyi keskelle ilmakehää hyvin merkillinen otus. Ja sitä nyt pojat katselemaan nousevat.

Huuh! Tuossa tulee se suhisten ja vinkuen kuin tuuli. Ihan tulipunainen se on, ja säkeniä siitä lähtee, niin että silmät häikäistä on. Muodoltaan on se melkein kuin kylpyvasta tai luuta; pitkä hajanainen tulipyrstö, jonka nuppuna loistava tähti on.

— Se on pyrstötähti, — selittää Jooseppi — ja erään semmoisen olette ennenkin nähneet, kolme vuotta takaperin jo.

Niin olikin asian laita. Kaikki kolme muistivat varsin hyvin sen suuren, kauniin pyrstötähden, joka oli näkyvissä vuonna 1859. Olikohan tämä nyt, joka poikien ilmapalloa läheni, sama tähti? Sitä ei voinut Jooseppi selittää, enkä minäkään sitä tiedä.

— Mutta nyt tulee säkenöitsevä taivaankappale yhä lähemmäs. Ja suurenemistaan se suurenee ja yhä kirkkaampana loistaa. Suhina, joka sen kovasta vauhdista lähtee, on jo niin hirvittävä, että korvat siitä haljeta ovat. Tuskin kuulee enää toinen mitä toinen puhuu.

— Herra hallitkoon! — huudahtaa siinä Cibus.
— Se tulee meidän päällemmel!

Ja totta maar näyttikin siltä. Palava tähti kiittää kauhealla vauhdilla suoraan poikien palloa kohden, ja jo näkyy se olevan ainoastaan parin virtan päässä pojista. Tulisaa säkeniä lennättää se joukottain edellensä, ja pian on ilmapallo ikäänkuin sakeassa tulituiskussa. Poikien tila rupeaa käymään arveluttavaksi.

— Taivas meitä varjelkoon! — huudahtaa Quibus. — Jos joudumme ihan tuon kamalan tähden pyrstöön, niin sulaa jääpallomme vedeksi, ja me putoamme alas maan päälle kuin kivet.

— Voil! Voil! Voil! Jooseppi, Jooseppi, mihin olet meidät vienyt?! — huutavat Cibus ja Crispinus yhdestä suusta.

Mutta Jooseppi istui istuimellansa tyynenä kuin puntari, huolimatta mistään. Katsoa ihmetteli vain hehkuvaa pyrstötähteä ja tuon tuostakin kaasuarckkuansa tarkasteli, vetäen suutansa mui luun.

Mutta yhä lähemmälle palloa etenee palava tähti, ja yhä sakeammaksi käy tulituisku, joka siitä lähtee.

— Jooseppil! Jooseppil! — huutavat nyt sekä Cibus, Crispinus että Quibuskin minkä kurkustaan saavat — auta meitä, auta meitä, Herran tähden!

Mutta jo on räiske ja ritinä ja suhina ja pauhina tuosta tuimasta taivaankappaleesta niin kovaa, ettei ollenkaan enää voi eroittaa toisen sanoja. — Ja

nyt, nyt! Nyt ollaan pyrstötähdessä kiinni. Valo, joka siitä lähtee, on niin terävä, että silmät soen-
taa, jos ei ummista niitä.

VIIDES LUKU.

Kortteerikumppanukset siis ummistivat sil-
mänsä ja pistivät sormensa korviin. Ei tuota jul-
jennut katsella eikä kuulla.

Mutta vähän ajan perästä rupee jo ryske ja
pauhina hiljenemään, ja jo avaavat pojat silmänsä.
On kuljettu ihan tuon tulisen taivaankappaleen
pyrstön läpi, ja tuolla se jo lentää hyvän matkaa
pallosta poispäin.

Vaara on ohitse. Pojat katselevat hämmästyk-
sissään milloin omaa ilmapalloansa, milloin poistu-
vaa pyrstötähteä, ja syvä huojennuksen huokaus
pääsee heidän rinnoistaan. Jo voi kuulla toisen
puhettakin, ja siinäkö nyt pakinoidaan ohitse-
menneestä vaarasta!

— Herranen aika! — huudahtaa Cibus, — kai-
kissa sitä ollaan!

— Sanoi pässi kun päätä leikattiin, — lisää
Jooseppi.

— Eikä olekkaan jääpallomme sulanut, vaikka
selvän tulen halki kävi.

— Hm! poikaseni, — viisastelee Jooseppi, —
ei minun palloni niin vähillä sula.

— Mutta sulaahan jää tuleessa, tiedän mä, — muistuttaa Quibus.

— Sulaa kyllä, mutta tämä pallo, katsos, on sekä ulkoa että sisältä karaistu *aqva vitæ* nesteellä, ja sentähden ei se sula.

— *aqva vitæ?* — muistuttelee Cibus, — sehän merkitsisi elämän vettä, eikös niin Quibus?

— Aivan niin, — vakuuttaa tämä.

— No, mutta jos olet voidellut palloasi jonkinlaisella vedellä, Jooseppi, niin eihän se siitä kestävämmäksi ole tullut.

— Onpa niinkin, — väittää Jooseppi, mutta sinä et sitä asiaa ymmärrä.

— En, en ymmärrä mitä tuo *aqva vitæ*'si oikeastaan on.

— Ja Jumala suokoon, ettet sitä koskaan tule ymmärtämään! — sanoo Jooseppi.

— No, oli nyt miten oli, — puuttuu Crispinuskin puheesen, — mutta hauskaa kuitenkin on liehua näin taivaan ja maan välillä.

— Kun ei noita pyrstötähtiä vain olisi, — arvelee Cibus.

— Mutta mihinkähän tässä nyt viimein tullaan? — kysäisee Quibus, — tulemmekohan todellakin kuuhun?

— Sinne pitää ponnistaa, — vastaa Jooseppi.

— Mutta kuules, Jooseppi, — muistuttaa Quibus, — olen kuullut puhuttavan, vaikken sitä vielä ole kirjasta lukenut, että se ilmakehä, joka ympäröipi meidän maapalloamme, ei ulotukaan kuin

noin pari penikulmaa maanpinnasta ylöspäin sekä että siellä sitten tulee vielä hienompaa ainetta, jossa eivät ilmapallotkaan enää pääse kulkemaan. Onko se totta?

— Ihan totta, — vastaa Jooseppi, — ja me olemme jo aikoja sitten maan ilmakehästä poissa.

Katselivat pojat nyt allensa. Ja voi mikä näky! Maapallo vielä oli varsin hyvin näkyvissä, mutta Kokkolan kaupunkia ei enää voinut ensinkään erottaa. Sitä vastoin saivat pojat kerrassaankin nähdä koko Suomenmaan ja Pohjanlahden ja Suomenlahden ja Laatokan, ja vähitellen leveni heidän silmiensä piiriin Ruotsinmaa ja Norjan ja Tanskanmaa ja Venäjäkin, sitten Saksanmaa, sitten Ranskan ja Italian maat ja niin edespäin, viimein koko Euroopa kerrassaankin, ja kaikki aivan niin selvästi kuin kartassa vain. Sitä oli hauska katsella ja siinä voi oppia paljo maantiedettä, jos tahtoi.

Ja vihoviimein selveni pohjoisosa Aasiaa ja pohjoisosa Amerikaakin heidän allansa, ja Pohjois-Jäämeren ja Atlantinmeren rajat tulivat aivan selvästi näkyviin. Hauskaa, hyvin hauskaa, vaikka tietysti kovin outoa ja vähän kamalaakin oli tuota kaikkea katsella.

Mutta heidän hetken aikaa ihmeteltyänsä mitä nähdä saivat, kysyi taas Quibus:

— No mutta, Jooseppi, — jos me nyt olemme maan ilmakehästä poissa, niin silloinhan olemme

tuossa hienossa aineessa, joka on keveämpää kuin ilma, ja eihän siinä mikään ilmapallo pysy.

— Mutta minun pysyy, — sanoi Jooseppi vain, tyvenenä yhä kuin pataässä.

— Selitä se meille!

— No, jos ymmärtäisitte, — alkoi Jooseppi. — Katsokaas, tuon aineen nimi, joka on maan ilma-kehän yläpuolella ja koko maailman avaruuden täyttää, on e e t t e r i, eikä siinä tosiaankaan ole kukaan ihminen kulkenut ennen meitä (kortteerikumppanusten silmät käyvät aivan ammолleen). Mutta asian laita on se, että minä tästä arkustani aina tavan takaa, teidän huomaamatta, olen päästännyt irti kaasua, joka on keveämpää kuin eetteri, ja sentähden olemme me pystyneet purjehtimaan maan ilmakehän yläpuolella. Ymmärrättekö nyt?

— Varsin hyvin, — vastasivat pojat — onko sulla sitä tuossa pöhöttyneessä pussissa, joka on arkun pohjalla?

— Siinä juuri, — vastasi Jooseppi.

Moinen paisunut pussi olikin Joosepilla arkussaan.

— Ja uskokaa pois, pojat, — jatkoi oppinut apteekin oppipoika — vaikka eetteri on niin keveää, että sitä tuskin on olemassakaan, niin on minun pussissani oleva kaasu vielä sitäkin keveämpää, hm! melkein kuin kukkasen tuoksu.

— Hoho! — sanoi Cibus, — älä sentään pane omiasi.

— No, miten me sitten pääsisimme eetterissä

kulkemaan? — muistutti Jooseppi, ikäänkuin vähän pahoillansa Cibuksen epäileväisyydestä.

— Mutta kuules, Jooseppi, — uskalsi kuitenkin Quibus huomauttaa, — olen kuullut sanottavan myöskin että maapallolla on semmoinen veto-voima, että se vetää luokseen kaikki kappaleet, jotka sen vetovoiman kehän sisässä ovat. Emmekö me siis olisikaan enää maan vetovoiman alaisina?

— Olemme kyllä, — selitti Jooseppi, — mutta toiselta puolen vetää myöskin kuu puolellensa, ja nyt tällä hetkellä juuri vetävät maa ja kuu meistä kissanhäntää.

Kaikki rupesivat nauramaan.

— Saa nähdä kumpiko voittaa, — lausui Crispinus.

— Katsokaas, asian laita on se, — alkoi taas Jooseppi, — että kuussa ei ole ollenkaan *aqua vitæ* nestettä, mutta sen sijaan hyvin paljon, jotka sitä haluavat, ja koska nyt, kuten tiedätte, jääpallomme on voideltu tällä nesteellä, niin vetävät ne kuussa nyt oikein tarmonsaa takaa saadakseen palloamme sinne. Maan päällä sitä vastoin on *aqua vitæ* nestettä, Jumala paratkoon, aivan yltäkyllin.

— Hm! Hm! Kyllä ymmärrämme, — vastasivat pojat, — mutta ketkä siellä vetävät?

— Kaikki ihmiset, — vastasi Jooseppi.

— Sinä siis oikein toden teolla uskot, että kuussa on ihmisiä? — lausui Cibus.

— Saatpas nähdä, — vastasi Jooseppi vain.

Mutta poikien näin jutellessa oli taas jo kuljettu

pitkät matkat maailman avaruudessa, niin että heille oli tullut nälkä; jonkatähden voileivät otettiin esille. Ja voi, kuinka ne nyt maistuvatkain täällä ylälmoissa! Pojat söivät kerrassaankin taskunsa tyhjiksi.

Mutta olipa myöskin ruvennut hämärtämään jo, ja tämä vähän ensimmältä poikia kammoksutti, sillä kolkkoahan olisi viettää yönsä näin taivaan ja maan välillä ihka pimeässä, varsinkin jos ei taivas pysyisi selkeänä, jotta olisi apua tähdistä ja kuun valosta.

— Mutta eiköhän kuuta jo pitäisi näkymän? — kysyi Crispinus.

— Kunhan vähän vielä pimenee, niin kyllä sen näemme, — vakuutti Jooseppi.

No, kuljettiin taas hetken aikaa, niin jo rupesikin sineydessä haahmoittamaan kauhean suuri valoisa ympyrä. Oli kuin suurin kirkko. Ja jo rupee se näkymään yhä selvemmästi.

— Siinä on nyt kuul — selitti Jooseppi.

— Herran tähden! Tuoko on kuu? noin kauhean suurena! Voi taivas! — huudahti ihmetellen Cibus. — Onhan suurempi kuin Kokkolan kirkko.

— Kuin koko Kokkolan kaupunki! — vakuutti Jooseppi.

— Voi herranen aika! — huusi Crispinuskin.

Ja kyllä se oli kuu, jota kohden seikkailijamme nyt täyttä vauhtia etenivät. — Pian on se suuruudeltaan kuin kolme Kokkolan kirkkoa vieretysten, pian vieläkin suurempi ja pian sittenkin suurempi,

ja nyt on se jo suurempi kuin koko Kokkolan kaupunki.

— Enkö minä sitä sanonut?! — riemuitsi Jooseppi.

Nyt eivät pojat enää mitään muuta tehneet kuin kuuta katsoivat vain. Suut levällään ja silmät selällään seisoivat siinä tuijottaen mahtavan yön kuningatarta, — runollisesti puhuakseni.

Ja nyt, nyt! Nyt kavahtakaa, pojat! Ei ole varmaankaan enää monta minuutia ennenkun kopsahtaa. Kappaleen matkaa vielä, pari kolme Venäjän virstaa ehkä, niin jo olette perillä.

— Mutta, hyvä Jumala! — huudahtaa siinä vielä Quibus, — jos pallomme nyt täyttä vauhtiansa romahtaa kuun kylkeen, niin särkyy se, kun särkyykin, ja miten sitten pääsemme pois?

— Poispääsystä ei mitään hätää, — vastasi Jooseppi, — sillä pianhan minä rakennan uudenkin tämmöisen ilmapallon, jos tämä särkyy, mutta tosin mua hieman arveluttaa tuo yhteentörmäys kuun kanssa kuitenkin, sen puolesta, näetten, että me kaikki siinä saatamme mennä ihan murskaksi, jottei meistä jää kynnetkään eheiksi; ja jos niin hullusti sattuisi käymään, silloin meidän todellakin on vähän vaikeampi päästä sieltä pois. Mutta älkää nyt hätäilkö ennen aikojanne. Ei vielä mitään hätää. Ja katsokaas, nyt, nyt olemme kohta perillä. Nyt on se jo yhtä suuri kuin koko Vaasan lääni!

Mutta ei vielä varsin oltu perillä. Vielä saivat

pojat sykkivin sydämmin vartoa kokonaista kymmenen minuutia. Ja ne oli hyvin tuskalliset hetket. Vapisivat kovin kortteerikumppanukset pelosta ja tuskasta. Ei siinä ollut aikaa eikä haluaakaan katsella kaikkea, mitä kuun pinnasta näkyi. Maat ja meret, vuoret ja metsät tulivat ikäänkuin yhtenä sekasotkuna vain poikia vastaan. Oikein hämysti, näet, heidän silmiään siinä levottomuudessa. Mutta nyt! — — — Nyt!

— Ummistakaa silmänne! — huusi Jooseppi.

KUUDES LUKU.

Pojat ummistivat silmänsä. Ja nyt juuri! — — — Ratsh! hili! hili! kling! Tuhansina palasina makasi Joosepin keksimä jäinen ilmapallo keskellä erään pienen kaupungin toria kuussa. Pojat olivat menneet tainnoksiin. Ja siinä he lepäävät nyt tietämättä tästä maailmasta tuon enempää. Kaasuarkkukin makaa nurin narin maassa, ja kaikki Joosepin tavarat ovat lentäneet sinne tänne.

Kuun asukkaita on kokoontunut suuri joukko seikkailijaimme ympärille, mutta he eivät näy itse pojista juuri suurta lukua pitävän. Sitä vastoin he torilta hyvin huolellisesti poimivat särkyneen jääpallon palasia ja pistelivät niitä suuhunsa ja imevät oikein ahnaasti ja ovat iloiset. Kummalli-

set ihmiset! — imeä jääpalasia! Mutta kas kun näitä olikin voideltu *agva vitæ* nesteellä, jota kuun asujamilla, Joosepin kertomuksesta päättäen, ei ollutkaan.

Mutta kumppanustemme maatessa tuossa kuun kaupungin torilla tainnoksissaan, katselkaamme hetken aikaa noita kuun asukkaita. Minkälaisiksi heitä luulette? Ja ensiksikin: uskottekohan edes, että kuussa asukkaita on? Tähtitiede meidän päivinämme väittää, ettei siellä ole niin elävää itikkaa ja ettei siellä mikään saatakaan elää, kun muka kuun ympärillä ei ole mitään ilmakehää, josta luontokappaleet voisivat hengittää. Ja hyvin mahdollista on, että tiedemiehet ovatkin oikeassa; ehkä onkin kuu aivan autio ja tyhjä n y t, niinkuin maapallokin ennen luomisen alkua; — en ensinkään tahdo vastustaa aikamme tiedemiehiä. Mutta tiedämpä toiselta puolen, että ainakin vielä vuonna 1862 kuu oli asuttuna — yhtä hyvin kuin maapallokin — ja silloiset tiedemiehetkin sen tunnustivat. Se tietysti ei ole näiden eikä minunkaan syy, jos ilmakehä ja ihmiset 1862 vuoden perästä ovat kuusta kadonneet. Pääasia on, että Joosepin, Quibuksen, Cibuksen ja Crispinuksen siellä käydessä sekä ihmisiä että itikoita kuussa oli. Jos en luottaisikaan 1862 vuoden tähtitiedemies-ten väitöksiin, niin uskon ainakin Crispinuksen kertomusta.

Mutta kyllä nuo ihmiset vähän toisellaisia olivat kuin me täällä tämän matoisen maapallon

päällä. Ensiksikin pisti heti silmiin se seikka, että heillä kaikilla oli häntä, aivan kuin koirilla ja apinoilla. Ja kovin he olivat pieniä. Suurin jättiläinen siellä oli ehkä kyynärän pituinen, ja lapset olivat kuin lasten nukkivauvat meillä. Niin on mulle Crispinus kertonut. Heidän kaupunkinsa olivat rakennetut melkein samaan malliin kuin kaupungit maan päälläkin, paitsi että talot tietysti olivat ainakin puolta pienemmät kuin meidän talorakennuksemme. Muuten olivat olot koko kuussa jotenkin samallaiset kuin maalliset olomme pienillä poikkeuksilla kuitenkin, joista alempana puhun. Maata ja vettä, maaseutuja ja kaupunkeja oli sekaisin, aivan niinkuin täälläkin. Ihmiasunnot olivat sisustetut jotenkin samaan tapaan kuin meidän. Puutarhoja oli tiheämmässä kuin täällä, ja asukkailla oli tapana viettää iltapäivänsä niissä sillä tavoin, että riippuivat puiden oksissa hännästä kiinni. Siitä kai on tuo vanha harhaluulo syntynyt, että kuun asukkaat käyvät pää alaspäin ja jalat ylöspäin.

Mutta palatkaamme nyt retkeilijöihimme. Maattuansa noin puoli tuntia täysissä tainnoksissa, heräsivät he kaikki yhtäikaa ja katsoivat kummas-tellen ympärillensä.

— Missä olen? — huusivat kaikki kuin yhdestä suusta. Mutta pian rupesi muisti selvenemään, ja Jooseppi lausui:

— Voi, hyvät pojat! täällä ollaan nyt, kun ollaankin, kuussa. —

Pojat nousivat seisaalleen ja hieroivat helläviä jäseniään, vaikkei kukaan sentään äskeisessä romahduksessa ollut mitään pahempia vammoja saanut.

— Mihin nyt joudutaan? — kysyi Quibus.

— Kysytään ensiksi kestikievaria, — vastasi Jooseppi, — jotta saisimme vähän ruokaa. Mulla ainakin on aika lailla nälkä. Mutta kas, tuossa on kirstuni, — lisäsi hän hetken perästä, huomatesaan kaasukirstunsa, joka pohja ylöspäin makasi torilla. — Siinä oli mulla vähän ruokaa.

Jooseppi kävi ja käänsi kirstunsa oikein päin, mutta kaikki hänen tavaransa olivat kadonneet. Ihan tyhjä oli poika paran matka-arkku.

— Ei, kyllä meidän täytyy etsiä kestikievari, — sanoi Jooseppi, tappionsa huomattuaan. Kysytään tietä sinne; onhan täällä ihmisiä.

— Nuoko nyt kuun ihmisiä ovat? — kysyi Crispinus, ihmetyksellä katsellen hännäkkäitä kuun asujamia, joita nyt rupesi kokoontumaan oikein miehissä kumppanustemme ympärille. — Lapsiahan he ovat kaikki.

— Ei, poikaseni, kyllä he ovat aikaihmissä — vastasi Jooseppi, — ei täällä sen parempia olekaan. Ja samassa lähestyi hän joukon pisintä kuun-miestä lausuen:

— Kuulkaas, hyvä herra, neuvokaappa meitä kestikievariin.

Mutta kuulaiset seisoivat siinä vain töllistellen ympärillä, eikä mies vastannut mitään.

— Ettekö ymmärrä mitä minä sanon? — kysyi Jooseppi.

Ei mitään vastausta.

He luultavasti eivät osaa suomea, huomautti Crispinus.

— Aivan oikein, Crispinus, — myönsi Jooseppi — no puhutaan ruotsia sitten. — *K a n n i s v e n s k a*?

Ei mitään vastausta.

— Ei, eivät ymmärrä ruotsiakaan, — sanoi tuskistuneena Jooseppi, — mikäs nyt neuvoksi? Quibus, osaatko sinä saksaa?

— En, en minä niin paljo vielä osaa, — vastasi tämä, — olemme lukeneet vasta apuverbeihin asti.

— Mutta minä olen äidiltäni oppinut pari lausetta sekä Saksan että Ranskan ja Englannin kielestä, — kiirehti Cibus kehumaan.

— No, anna tulla sitten kaikki mitä suinkin osaat, — kehoitti Jooseppi. Kysy heiltä nyt mitä hyvänsä.

Cibus alkoi:

— *S p r e c h e n S i e d e u t s c h*?

Ei mitään vastausta.

— *Parlez-vous français?*

Ei mitään vastausta.

— *Do you speak english?*

Ei mitään vastausta.

— Ei, ei näy auttavan mikään, — lausui nyt Jooseppi, ja hiki rupesi tippumaan hänen otsas-

taan. — Nyt ollaan pahemmassa kuin pulassa, kun emme edes osaa pyytää itsellemme ruokaa.

— Mutta mitäs jos he puhuisivat latinaa? — arveli Crispinus.

— Kelpaa koettaa, — myönsi Jooseppi, änköteli sitten hetken aikaa ja kysyi tuolta kuun pisimmältä mieheltä:

— *Loqverisne linqvam latinam?* — — — Olikohan se oikein, Quibus?

Ja Quibus vastasi: — Kyllä se kelpas' — Mutta kuulaiset eivät nytkään vastanneet mitään.

— *Date nobis cibum* (antakaa meille ruokaa), — lausui nyt puolestaan Quibus kuulaisille. Cibus katsoi vihaisesti Quibukseen.

Mutta kaikki oli ihan turhaa. Ei mitään vastausta tullut. Kuussa ei varmaankaan puhuttu mitään ihmiskieltä. Ja kovin rupesi jo pojille tulemaan nälkä. Mutta lopuksi avasi kuitenkin tuo kuun pisin mies suunsa ja lausui:

— Tili tingeli-tik tuli-tik Volapük?

— Mitä mustalaiskieltä se oli? — huudahtivat pojat aivan yhdestä suusta. — Ei sitä ymmärrä pappikaan.

Mutta semmoista kieltä kuussa puhuttiin, eivätkä pojat siitä viisastuneet rahtuakaan. Lopulta kuitenkin kokivat he kaikenmoisilla viittauksilla ilmoittaa, että tahtoivat ruokaa. Ja jo kuulaiset ymmärsivät ja veivät, kun veivätkin, pojat kesti-kievariin. Täällä saivat ruokaa, varsin hyvää

ruokaa, vaikka tosin hyvin pieniltä lautasilta, ja viimein valmistettiin heille makuusijat — lattialle kuitenkin, sillä koko kuussa ei ollut niin pitkiä sänkyjä, että pojille olisi riittänyt. Ja jo menivätkin sankarimme levolle.

SEITSEMÄS LUKU.

Mutta jo pitäsi mun lopettaa tämä satu. Ei olisi aikaa nyt pitemmältä kertoa. Selitän tässä siis lyhyesti vain miten sitten kävi.

Herättyään seuraavana aamuna pyysivät pojat taas ruokaa ja saivatkin sitä. Ja syötyänsä veti Jooseppi esiin liivintaskustaan vanhan Venäjän hopeakolikon, tarjoten sikä maksuksi. Mutta siitä ei keskikievarissa eikä koko kuussa huolitettu. Viitattiin pojille ja puhua lörpötettiin, että heidän tuli maksaa *aqva vitæ* nesteeseen kastetuilla jääpalailla. Ja kun niitä nyt eivät voineet hankkia — siitä syystä juuri, ettei *aqva vitæ* nestettä kuussa ollut — pyydettiin että lähtisivät maan päältä noutamaan. Tämän lupasikin Jooseppi, kunhan vain maan päälle pääsisivät.

Miten lienee ollutkaan, niin oppivat pojat hyvin helposti tuota kuun kummallista kieltä, että jo toisen päivän illalla puhuivat sitä jotenkin selvästi. Ja nyt tutustuivat pojat vähitellen kuun oloihin, jotka yleensä olivat melkein samankaltaiset kuin

maan päällä. Suurin eroitus oli siinä, että kuun naiset olivat miehinä ja miehet naisina, se on: naiset toimittivat kaikki miesten tehtävät ja kävivät housuissa, kun sitä vastoin miehet toimittivat naisten töitä ja kävivät hameissa. Eikä tästä hullunkurisesta järjestyksestä sanottu mitään sanottavaa haittaa olevan. Toinen kummallinen tapa oli tuo iltahuvitus puutarhoissa; ja hirveästi pojat nauroivat tätä leikkiä: jalat ilmassa ja pää alaspäin kuulaiset siinä puiden oksissa riippuivat, laulaen kummallisia lauluja kummallisella kielellään. Yksi hyvä puoli heidän oloissaan oli se, että siellä puhuttiin ainoastaan yhtä kieltä eikä kouluissakaan tarvinnut vaivata päätänsä oppimalla kaikellaisia ulkomaan kieliä. Hallitusta hoitivat yksinomaisesti naiset, miehiä ei ollut missäkään viroissa. Yleensä miehet näkyivät, poikain mielestä ainakin, hyvin paljon laiskottelevan. Kahvia joivat vain pitkin päivää ja paki-noivat kylän ja kaupungin juttuja. Muuten olivat ihmiset hyväntahtoisia ja sävyisiä. Meidänkin matkustajiamme pidettiin oikein hyvänä.

No, neljä päivää viipyivät pojat kuussa, mutta silloin rupesi jo tekemään mieli takaisin. Mutta kun koko kuussa ei ollut saatavana *aqva vitæ* nestettä, jolla olisi voinut uutta jääpalloa karaista, niin tapahtui poikien paluumatka sillä tavoin, että he kaikki neljä pantiin suureen umpinaiseen tynnyriin, ja tämä heitettiin hyvällä vauhdilla menemään. Millä keinoin tynnyri oikeastaan ilmassa

pysyi ja siinä maata kohden kulki, en voi selittää, eikä Jooseppikaan sitä tietänyt, mutta totta vain on, että tynnyrissä pojat sieltä palasivat.

Tynnyri putosi suorastaan Hoangho nimiseen jokeen Kiinan maalla. Kiinalaiset sen huomasiivat, vetivät maalle ja aukaisivat. Ja pojat astuivat ulos. Yhdessä vilahduksessa vain oli heidän paluumatkansa tapahtunut. Kiinassa olisi pojille tullut kova hätä kynsiin, sillä heillä ei ollut mitään muuta rahaa, jolla olisivat ostaneet ruokaa, kuin tuo Joosepin venäläinen hopeakolikko. Mutta Jooseppi keksikin keinon: osti, näet, ruplallaan neljä viisauden kiveä — *lapis sapientix* — ja pitämällä moista taikakalua suussa saattoivat pojat elää syömättä. Nälkää ei tuntunutkaan. Mutta jo seuraavana päivänä rakensi Jooseppi itselleen uuden ilmapallon jäästä, eräs hyväntahtoinen apteekkari lahjoitti hänelle kaikki tarpeelliset ainekset kaasun valmistamiseen, — ja yhden päivän kuluttua lähtivät pojat uudessa jääpallossa takaisin Kokkolaan päin.

Jooseppi oppi Kiinassa konstin ohjata palloaan mihin hyvänsä. Matkalla poikkesivat satusankarimme kuitenkin Intian maahan, jossa eräältä vanhalla mummolta saivat lahjaksi näkymättömyyden kiven — *lapis infernalis*. Ja sitten purjehtivat he pallollaan ihan näkymättöminä suorastaan Kokkolan kaupunkiin. Eikä heitä kenkään nähnyt heidän palatessaan tänne.

Ja varsinkin oli hyvä, ettei rehtori saanut hei-

dän retkestään mitään vihiä; olisi muuten saattanut käydä hullusti.

Oli ilta, kun tulivat, ja kaikki menivät levolle, hiiskumatta kellekään retkestänsä mitään. Ja nyt oli myöskin lupa-aika mennyt ohitse. Seuraavana aamuna menivät Quibus ja Cibus kouluun, mutta Crispinus oli varmaankin vaarallisella retkellä vilustunut, sillä aamulla hänen herätessään sanoi mummo, että hänen yönsä oli ollut kovin rauhaton ja että hän vieläkin oli hyvin kipeä. Ja Crispinuksen täytyi olla makuulla kolme päivää.

Joosepin, Quibuksen ja Cibuksen kanssa hän siinä näiden joutohetkinä sitten jutteli merkillisestä matkasta kuuhun, ja nämä nauroivat täyttä kurkkua. Mutta Crispinus itse ei sitä minään naurun asiana pitänyt, ainoastaan hyvin kummallisena retkenä vain.

Ja tähän minä lopetan.

v. 1887.

KUINKA KÖYHÄN TÖLLIN LAPSET
JOUTUVAT OTTOLAPSIKSI LOISTA-
VAAN LINNAAN JA KUINKA HE
KUITENKIN KARKAAVAT
KOTIINSA.

Oil tuonaan poika pienoinen
ja tyttö tylleröinen.

Ja heidät kerran eksyksiin
sai korpi kolkko, öinen.

He kotikultaa etsivät,
mi omi mäen päällä.
He etsivät ja itkevät,
mutt' ei näy tupaa täällä.

He kaiken yötä kulkevat,
ja viimein koittaa aamu.
Ja tuolta kaukaa kangastaa
jo pulskan linnan haamu.

Ja siskot sinne rientävät,
kun ei näy kotoo missään.
Niin kai muut kaikki pienoiset,
jos oisit eksyksissään.

Nyt linnaan suureen saavutaan,
 ja koomeelta se näyttää.
 Ja sitä varmaan kuninkaat
 juur kodiksensa käyttää.

Oi! hopeaa ja kultaa vain
 on kaikki kalut täällä!
 Ja latioilla kävelet
 kuin liukkahalla jäällä.

Vaan vallat siinä asuvat,
 nuo kaksi ainokasta,
 joill' ompi kaiken kylläisyys,
 mutt' ei vain yhtään lasta.

»Mist' oletten?» jo kysytään
 nyt pienokaisiltamme.
 Vain »kodista» he vastaavat,
 nuo raukat armahamme.

»Oi, puolisoni, tästäpäin
 nyt armast' aikaa vietä!
 Nää kaksi ovat karanneet
 tai tulleet mieron tietä.

Ja saamme somat pienoiset
 siis ottaa omaksemme.
 Ja isän, äidin nimellä
 me sitten vanhenemmel»

Näin virkki varsin mielissään
 jo linnan herra suuri.
 Ja eksynehet pienoiset
 nyt sinne jäivät juuri.

He pantiin viisiin vaatteisiin
 ja kullan käärylöihin
 ja taivutettiin tansseihin
 ja tavattomiin töihin.

He saivat kaltoin kumartaa
 ja kultasyömää syödä
 ja mallin mukaan maatakin
 ja leikkejänsä lyödä.

He uutta kieltä oppivat,
 se oli kiusan kieltä;
 mutt' oikein ain' on noudattaa
 kai viisahampain mieltä.

Ja isäks, äidiks nimittää
 he saivat valtojansa,
 jos kohta korven takana
 oil omat vanhempansa.

Ja totta vallat tahtoikin
 kai hyvää pienoisille,
 vaan linnan olo kuitenkin
 jo tuntui ikäville.

Ei saanut, näet, linnassa
 kuin kotikullass' olla,
 ei saanut käydä kengittä,
 ei vyörrä vainiolla.

Ei saanut kaljaa kannusta,
 ei vettä kauhan juoda;
 ei koskaan pientä porsasta-
 kaan sisään saanut tuoda.

Mutt' oikein oudostuttaa myös
 tuo meidän nallikoita,
 kun ei saa äidin vitsoja,
 ei isän nuhteloita.

Ei valtaäiti halailla
 niin hartahasti tiennyt
 kuin oma äiti kotona,
 ei vuotehelle vienyt.

Niin kultasemme kaipaavat
 tuot' omaa kotiansa.
 Siis luvan sinne päästäkseen
 he pyysit valloiltansa.

Vaan tämä heiltä kiellettiin,
 ja herra virkkoi vielä:
 »Mit', ihmeelliset kaksoiset,
 kai tulis teistä siellä?

kai palkolliset pahaiset?
 kai moukat möllipäiset?
 kai lurjukset, kai larjukset?
 kai kurjat kerjäläiset?

Tääll' ompi koti kultainen,
 oi, pienet armahammel
 sen sitten saatte perinnöks-
 kin meidän kuoltuamme».

Mutt' omaan kotiin kuitenkin
 jo siskot karkain lähti.
 Ja oppahana korvessa
 oil taivahinen tähti.

Eik' ollut se kuin säen vain,
 mi halki korven hohti.
 Vaan siskot ihka innoissaan
 nyt kulki sitä kohti.

Ja lasten kodin liedestä
 se säen juuri lähti.
 Ehk' oil se taivon kuitenkin,
 tuo tuikkivainen tähti?

Niin kai, sill' ompi kodissaan
 nyt lasten hyvä olla.
 Saa peuhata jo porsaskin
 taas tuvan permannolla.

EI KAIKKI KULTAA, JOKA KIILTÄÄ, EIKÄ KAIKKI HOPEAA, JOKA HOHTAA.

Oli kerran kaksi veljestä, toinen viisas, toinen tyhmä, kuten ainakin arveltiin. Viisasta sanottiin kylän kesken Vekkuliksi, tyhmää Tuhkimoksi. Mutta tämä juttu on osoittava, kumpiko heistä oikeastaan viisaampi oli. Lähtivät näet veljekset eräänä päivänä metsään puunhakkuuseen. Ja siellä he tapasivat pienen mökin, johon kohta kävivät sisään, Vekkuli edellä. Tuskin päästyänsä ovesta läpi, tämä heti huusi: »täällä on kaikki kultaa!» Ja niin totta maar näkyikin olevan. Kiuvas oli kultaa, pöydät, rahat, tuolit, kaikki oli kultaa. Ja Vekkuli huusi innoissansa: »Kaikki nämä kalut ovat minun, kun ovatkin. Sinä Tuhkimo et saa niin mitään». »Jospa toki saisin ikkunatkaan vain!» arveli Tuhkimo. »No, hei, pidä ikkunat sitten!» sanoi Vekkuli. Tuhkimo irroitti siis ikkunat seinästä itselleen, ja ne olivat todellakin hienoa, läpinäkyvää kultalevyä. Mutta mitäs ollakaan! Ikkunat kun olivat irti seinästä, huomasi Vekkuli pettyneeksi joutuneensa, sillä puutahan kaikki sisässä olikin vain, pelkkää puuta, paitsi kiuvas, joka oli kivistä, kuten ainakin. Nuo

kultalevyistä tehdyt ikkunat vain olivat koko sisustan kullasta kiiltämään panneet. Mutta Tuhkimo piti ikkunat hyvänänsä, myi ne kaupunkiin kultasepälle ja sai rahaa koko elinajakseen. Vekuli jäi mökkiin istumaan töllistelemään ja istuu siinä vielä tänäkin päivänä, ihmetellen tuota kummaa, kun kulta niin yhtäkkiä muuksi muuttua saattaa. Sen pituinen se.

v. 1887.

MIERON TIE.

Oi kurjaa kerjäläistä,
mi tuossa hoipertaa!
Hän vaivoista jo näistä
tään maailman halajaa.

Hän on jo vanha, heikko,
hän hautaan horjahtaa;
kun tuoni, ainoo veikko,
vain siellä valmiiks saa.

Ei aina yhtä kurja
hän ollut kuitenkaan,
vaikk' onni nuiva, nurja
sai hänen riutumaan.

Häll' ennen koti kulta
oil niinkuin sullakin.
Ja silmät säihkyi tulta,
kun kisass' oltihin.

Hänt' äiti kerran kantoi
niin hellä helmassaan,
ja isä neuvot antoi,
kun piti polvillaan.

Nyt mieron tietä kulkee
hän mielin raskahin,
ja moni hältä sulkee
jo kurjalt' ovenkin.

Ei ilokyyneltikkaa
hän saata vuodattaa.
Ja moni häntä pilkkaa
ja koiraks soimooa.

Mutt' älkää, lapset, älkää
niin tehkö hälle vaan,
hän ompi nähnyt nälkää,
käy kohta kuolemaan.

Ei tiedä, armaat lapset,
miss' kerran kuljetaan,
kun meill' on harmaat hapset,
ehk' mieron tiellä vaan.

v. 1887.

MITEN KERJÄLÄISTYTTÖ TULI KAUKAISEEN KAUPUNKIIN.

Helteisesti paistoi kesäkuun päivä. Pieni kerjäläistyttö raukka käveli maantietä kaupunkiin ja oli väsyksissään ylen. Eikä tuntenut hän matkan pituutta. Tavattoman pitkä taivall!

Nälkä lähestyi tyttöä, köyhien kovasydämminen toveri. Monta kertaa oli se häntä ennenkin katsomassa käynyt, mutta ei koskaan niin tuimana kuin tänään. Viimein vaipui tyttö tien viereen, viheriään ruhostoon. — Oi, hyvä Jumala taivaassa, lähetä Uni minua auttamaan, — tyttö ruukoili. — lähetä Uni silmäni ummistamaan, niin ei näännytä minua Nälkä. —

Lähestyi vähitellen Uni. Ja Uni on Nälän vihollinen. Taistelivat nyt Nälkä ja Uni työstä — ja kova oli heidän kamppailunsa.

Mutta tytön ympärillä lentivät leikitellen pienoisetperhoset, tuoksuivat kauniit kukat ja lauloivat lintuset. Nämä auttoivat Unta taistelussa. Jo nukkui tyttö. Ei hän tuntenut enää Nälän nuivuutta.

Hänen siinä suloisesti nukkuessaan lähestyi ihmeen ihana siipinen impi. istuen päällä purppuraisen pilven.

— Ken olet sinä? — kysyi kerjäläistyttö.

— Minut on lähettänyt kaupungin hallitsija sinua noutamaan. Tahdotko tulla? —

— Tahdon, tahdon! —

Auttoi nyt ihanainen impi kerjäläistytön pilven päälle ja lensi hänen kanssansa pois, pois tuonne kaukaiseen kaupunkiin. Immen siiven alla lepäsi tyttönen suloisemmasti kuin maantien vieressä.

Ja viimein päästiin perille. — — —

Kaunis oli se kaupunki, ihana ja ihmeellinen, mutta sen ihanuutta ja ihmeitä en osaa minä kertoa.

— Saanko olla täällä ijäti? — kysyi kerjäläistyttö.

— Saat, ole tervetullut! — vastasi siipinen impi.

Eikä näännyttänyt enää tyttöä Nälkä. Siihen kaupunkiin ei koskaan Nälkä tule.

Suurimman onnen oli tyttö saavuttanut, onnen, jota en osaa kertoa minä.

Mutta tämä tapahtui kaikki Unessa.

Ja kuitenkin on se totta, — totta kuin taivas.

v. 1870.

KÄELLE.

Käki kulta kukkuvainen,
lempilintu laulavainen!
Minä lemmin lauluais,
muut jos eivät rakastais.

Et sä nautittane noita
satakielen kuulijoita,
niinkuin mua miellytät,
kun suvipäivät säikkyvät.

Kaikus on niin juhlallista
jylhän honkain huokumista,
laulaa siinä itsestään
Suomen luonto lempeään.

Mieli tuntee kaipausta
eikä löydä lohdutusta;
kesäkorpehen käyn vain,
käki kukkuu kaihoain.

Käki kyllä oivaltaapi
mitä mielein halajaapi,
kukkuu kerran, kukkuu kaks;
rintain tulee rauhaisaks.

Nautin luonnon lohdutusta,
utumielein uinausta
murhemaailmastansa saa,
kun kuulen käen kukuntaa.

Muistan silloin muinaisuutta,
lapsenijän ihanuutta.
Oi käki-uinu verraton
tanterella Tapion!

Käki kulta, kukkuello!
Suomen luonnon kirkonkello!
Kuku aika ainoinen
koko Suomen kansallen!

v. 1887.

PIKKU PENTIN ILMAMATKA.

Oli kerran — yhden ainoan kerran vain — pikkuinen poika, jonka nimi oli Pentti. Hänen isänsäkin nimi oli Pentti, ja Penttilässä he asuivatkin. Pikku Pentti oli vasta viiden vuoden vanha, mutta hyvin viisas. Hänellä oli pikkuinen kaari-
pyssy, jonka isä oli hänelle antanut. Sillä ammuskeli hän aamusta iltaan; ja vasamat lensivät nuolen nopeudella pihan poikki tallin seinään, toisinaan myöskin taivasta kohden. Pari päivää harjoiteltuansa oli pikku Pentti jo oivallinen pyssymies. Kun hän vain oikein tarkasti tähtäsi, osasi hän tallinovesta sisään.

Nyt pisti eräänä päivänä Pentin päähän, että pitäisi pistää nuolen päähän neula, niin tarttuisi tämä kiinni mihin milloinkin ampui. Sai siis Pentti poika kynsiinsä vahvan silmäneulan ja sai sen sysätyksi nuolen päähän, sillä tavoin tietysti, että kärki pisti ulospäin.

Nytkös vasta Pentti oli pyssymies. Mihin ikinä vain ampuikin, siihen värähti vasama, jäi nuoli kiinni kun jäikin. Ja sitten kävi hän aina repäisemässä nuolensa irti taas ja ampui uudestaan. Ja niin viisas Pentti oli, ettei koskaan ampunut kovin korkeaan paikkaan, josta ei olisi saanut nuolta pois.

Mutta kerran sattui nyt kuitenkin niin hullusti, että kauhean suuri lintu sattui lentämään Penttilän pihan yläpuolella ilmassa. Se oli kotka, julman suuri kotka, joka on maailman suurimpia lintuja. Ja tämä kotka oli vielä suurempi kuin muut kotkat, oli kerrassaankin maailman suurin kotka — melkein kuin hevonen, jos hevosella olisi siivet. No, nyt kun tuo kauhea kummitus lentää liipoitteli pihan yli ilmassa, niin Pentti tietysti ensimmältä hieman hämmästyi, ällistyi ja peljästyi, mutta muisti sitten pyssyänsä ja piikkipäistä nuoltansa ja ampui, — — niin totta maar ampuikin nuolensa suorastaan kotkaan.

Lieneekö tämä nyt ollut oikein viisasta, sitä en käy takaamaan; mutta niin vain teki Pentti. Kotka, joka tarkkasilmäiseltä pyssymieheltä sai vinkuvan vasaman suorastaan vatsaansa, suuttui aivan sanomattomasti ja lentää laskeusi tuossa paikassa alas kurittamaan Penttiä hänen pahasta teostaan. Astui siis kotka maahan, sieppasi kauheilla kynsillään Pentin pois ja lähti uudestaan lentoon. Siinä meni sitten poika parka ylös ilmaan, riippuen röijynsä kauluksesta kiinni kotkan kynsissä. Se oli kamalaa, kauhean kamalaa; mutta kukas käski mennä ampumaan mokomaa otusta! Pentti huusi, huusi tietysti täyttä kurkkua, mutta siitä ei ollut otus millänsäkään. Eikä tullut sen rahtuakaan sääli onnetonta saalistansa.

No, kotka lensi nyt kauvas, lensi maat ja manteret, jylhään järvien ja kolkkojen korprien yli,

kunnes viimein pysähtyi korkean kallion kohdalle, joka nousi suorastaan pauhaavasta valtamerestä. Sen huipulle laskeusi lintu. Ja tällä huipulla oli sillä pesänsä ja seitsemän poikaa suuressa kivenkolossa. Vasta siihen heitti se nyt saaliinsa, irroittaen kyntensä poika poloisen röijynkauluksesta. Pentti oli viimein, uupuneena omaan huutamiseensa, mennyt matkalla pyörryksiin, mutta tointui nyt jälleen, päästessään irti kotkan kynsistä.

Hirveästi hän hämmästyi, nähdessään vieresänsä suunnattoman linnun sekä sen seitsemän poikaa, jotka kummastuksissaan ja nokat ammoillaan puolestansa katsoa töllistelivät Penttiä. Poika parka luuli ensimmältä näkevänsä pahaa unta vain, mutta pianpa selveni hänelle seikka, ja hän muisti miten oli joutunut tuon tavattoman kummituksen kynsiin.

Kuni kovan korvapuustin koskettamana pisti poika poloinen päänsä ulos kivenkolosta, ja hän huomasi nyt missä oli: pilvenkorkuisen kallion kiirehellä keskellä ääretöntä valtameraa, jossa ei näkynyt muuta kuin taivasta ja vettä. Pentin hiukset nousivat pystyyn kauhistuksesta; ja kovin hänen poskensa kalpenivat, vaikka jo ennestäänkin kalpeat olivat, pyörryksissä kun oli poloinen ollut.

Miten nyt pääsisi poika parka pois? Vai pitikö hänen ehkä jäädä tänne kuolemaan?

Pentti oli muutamista vanhain mummojen

saduista saanut tietää, että muutamat eläimet muka osaavat puhua, ja hän päätti nyt puhutella kotkaa hyvin kauniisti, arvellen tätä tavatonta kummitusta yhtä kieleväksi kuin itsekin oli.

»Korkea lintujen keisari», puhui siis Pentti, »olkaa armollinen ja viekää minut takaisin kotia».

Mutta ei osannutkaan kotka puhua enemmän kuin meidän Musti — ei ainakaan ihmiskieltä. Pitkän, kamalasti ja kolkosti kaikuvan kaakotuksen päästi vain pöyhistelevä peto kurkustaan, ja sitä kuullessaan ulista kaakottivat sen seitsemän poikaakin.

Pentti peljästyi taas pahanpäiväisesti, ja jo puhkesi viimein virtaava kyyneltulva hänen silmistään. Ja katsos! Nuo seitsemän kotkanpoikaa nyt nokillansa noukkimaan Pentti pojan kyyneleitä kielelleen. Luulivat kai niitä kalliiksi helmiksi. Suuria, kauniita vesikarpaleita olivatkin poloisen pojan itkupisararat, sillä hän oli sangen suruissaan. Silmistä pihkui niitä parvittain ulos, ja sitten ne pyörivät pitkin poskipäitä ja pitkin koko poikaa vaatteiden alla polville ja polvilta jalkoihin, pysähtyen viimein hänen varpaillensa, joista nyt kotkanpojat niitä kielelleen kokoilivat.

Ja Pentin kirkkaat kyyneleet tekivät aivan kummallisen vaikutuksen kotkanpoikiin. Nämä, näettekös, noista hopeankirkkaista helmilöistä niin heltyivät, että heidän rupesi käymään poika parkaa sääli. Tavallisissa oloissa ei muuten minäkään petoeläimen käy toista sääli. Ja kotkat ovat

kaikki, kun ovatkin, petoja. Mutta ihmislapsen kyöneleet, heidän kielelleen jouduttuansa, nyt kokonaan muutti näiden lintujen luonnon. Saiivat, katsokaas, mieleksensä ihmisen mielen ja kieleksensä ihmisen kielen.

Ja he rupesivat nyt, kun Pentin itku kotvasen kuluttua hieman hellitti, puhuttelemaan häntä selvällä suomenkielellä ja suomenmielellä. Vanhin heistä sanoi:

»Älä itke enää, poika parka, kyllä sinä täältä pois pääset».

Pentti hämmästyti ja ilostui.

Toinen sanoi: »Älä ole milläsikään, poika kulta, kyllä sinä pääset kotiasi».

Kolmas lausui: »Jää tänne olemaan meidän kanssamme. Tääll' on lysti».

Neljäs arveli: »Niin, niin, jää tänne. Tääll' on oikein lysti».

Viides viisasteli: »Tääll' on paljon kalakaijan munia; ja niitä me syömme».

Kuudes kuiskahutti: »Täällä on niin paljon munia».

Nuorin ja seitsemäs soperrellen sammalteli: »Niin. Tääll' on meillä niin hilveän lutti. Entin työdään talataian munia ja titte me leitetellään ättänpättiä ja tuperteittaa».

»Vai niin», vastasi Pentti, jota tämä seurustelu jo rupesi huvittamaan, »vai olette te siis todellakin niin viisaita, että osaatte puhua ja pakinoida ja leikitelläkin. No, näyttäkääppäs leikkejänne!»

Vanhin kotkanpoika astui nyt ulos kivenkolosta eli heidän pesästään, käveli jyrkästi viettävää vuorenrintettä alaspäin, seisahtui ja kaakotti. Ja sitä seurasivat toiset, toinen toisensa perästä, kunnes kaikki olivat yhdessä muutaman vaivaispensaasjuurella, joka siellä kasvoi. Ja Pentti näki, miten he nyt ajoivat siitä paikasta pois valkoisen kalakaijan, joka kovasti kirkuen lensi tiehensä. Ja sitten kotkanpojat siitä löysivät kalakaijan munat ja söivät ne suuhunsa. Ja niin he sitten tekivät vielä monta, monta kertaa, etsiskellen yhä uusia kalakaijan pesiä ja syöden niiden munia. Kalakaijat lentää liipoittivat hädissään ympärillä, hirveästi huutaen, kirkuen ja karkuen. Vuoren rinteillä kasvoikin lukematon joukko vaivaispensaita, ja melkein jokaisen juurella oli kalakaijan pesä. Hätäkös siinä kotkain herkutellen elää! Mutta kalakaijoja sopii meidän kyllä todellakin käydä sääli.

Ja koska nyt kotkanpojat olivat syöneet kylleksensä, rupesivat he leikittelemään. Tekivät, näettekös, äksänpäksiä ja panivat kuperkeikkaa. Ensiksi lähti vanhin, joka jo osasi käyttää siipiään melkein kuin aika lintu, suuren kiven päältä lentämään alaspäin ja pääsi varsin onnellisesti alemmalla olevalle kivelle; toinen teki samoin ja melkein yhtä hyvällä menestyksellä; kolmas, joka sekin jo osasi joltisestikin lentää, jäljitteli näitä ja pääsi kyllä perille, mutta selkä edellä ja jalat ylöspäin; neljäs, joka vain hiukkasen vielä pystyi len-

toon — melkein kuin kana — pyörähti selkä edellä pensaasen; viides, joka pikkuisen vain ripisteli siipiään, ei päässyt kuin puoliväliin, johon jäi makaamaan jalat taivasta kohden; kuudes, jonka siiventyngät tuskin vielä liikahtivatkaan, hyppäsi myöskin alas, mutta vyöryi vuoren rinnettä alaspäin kuin pallo ja jäi viimein muutaman pensaan juurelle; seitsemäs, jolla ei vielä ollut siiven alkuaakaan, teki samoin ja pyöryi kuni kummipallo suorastaan mereen, toisten kovasti nauraessa.

Tätä kaikkea katseli Pentin kanssa pesästä vanha emäkotka, joka nyt, nuorimman poikansa jouduttua mereen, lensi sinne pelastamaan kuopustansa. Poikanen nokassa palasi emäkotka pian takaisin. Ja hetken perästä olivat kaikki muutkin taas ihka eheinä kivenkolossa.

Sitten leikkivät he vielä sitä leikkiä, että vanhimman kotkanpojan selkään nousi toinen, tämän selkään kolmas, ja niin edespäin nuorimpaan asti, joka kiipesi ylimmäiseksi mieheksi. Ja sitten koetti vanhin yhtäkkiä lähteä lentoon; mutta siitä ei tullut mitään, koska mokoma kuorma oli kannettavana, vaan alimman yrittäessä liikkeelle, keikahti koko kasa, ja kaikki tyyni lennähti, vyörähti ja pyörähti kuperkeikkaa, joutuen siinä mikä minnekin. Nuorin nuljahti taas aina mereen asti, josta nytkin emäkotka sai lähteä sitä pelastamaan.

Oli pikku Pentin varsin hauska tuota kaikkea katsella, mutta nyt hänen kuitenkin rupesi tekemään mieli päästä pois, varsinkin koska aurinko jo

oli alenemassa. Hän ilmoitti siis vanhimmalle kotkanpojalle tahtonsa. Tämä puolestaan olisi jotakin kaakottavalla äänellä äidillensä, tulkiten arvatenkin linnunkielellä Pentin pyyntöä. Mutta äitikotka vain pudisteli päätänsä, osoittaen samassa nokallaan Pentin nuolta, joka vieläkin oli neulasta kiinni linnun vatsassa.

»Äiti on sinulle suutuksissaan siitä, kuin ammuut häneen tuon nuolen; eikä lähde nuoli irti»; — virkki Pentille vanhin kotkanpoika.

Nyt tarttui Pentti, joka — kuten olen sanonut — oli hyvin viisas, nuoleen ja yritti saamaan sitä irti; veti, veti poika, mutta nuoli näkyi kasvaneen kiinni lintuun, ei lähtenyt irti. Kotka kai oli kovaa ainetta kuin kivi.

Tuskissaan rupesi Pentti itkemään. Ja vieripä siinä häneltä pari kyyneltä kotkan kynsille, joista lintu ne nuolaisi kielelleen. Ja nytkin kävi niin kummallisesti, että emäkotkakin tuossa paikassa sai päähänsä ihmisen mielen, ja hänen kielensä rupesi puhumaan ihmiskieltä. »Vedäppäs vielä kerta, poika parka», pakisi kotka selvällä suomenkielellä ja suomenmielellä.

Ja Pentti vetäisi, vetäisi oikein vimmatusti pari kertaa, niin jo lähtikin nuoli irti. Suomalaisuudessaan oli kai kotka siinä yhtäkkiä hiukkasen pehmennytkin.

Mutta kuitenkin sanoi nyt kotka:

»Etkö, poika kulta, tahtoisit jäädä tänne olemaan meidän kanssamme?»

Pentti ei tahtonut sentään, sillä hän ikövoi jo kotiansa. Pyysi siis vain että äitikotka nyt kuljettaisi hänet takaisin sinne, mistä oli ottanutkin; ja kun kotkat vielä oikein miehissä panivat vastaan, niin rupesi Pentti poloinen oikein itkemällä pyytämään taas.

No, olipa tuon tavattoman petolinnun sydänkin nyt niin pehmennyt, että sen jo kävi itkevää poikaa sääli. Se siis käski selvällä suomenkielellä että poika istuisi sen selkään. Mutta Pentti ei uskaltanut; — pelkäsi putoavansa selästä. Silloin sovitti hänet kotka — kun ei juljennut kynsillään kuljettaa — hyvin taitavasti toisen siipensä alle ja oli valmis lähtemään. Sanottiin siinä vain jäähyväiset sitten poikakotkille.

»Hyvästi, omat poikaseni, nyt hetkeksi»; virkkoi emäkotka, »eläkää nyt siivosti minun ollessani poissa».

»Kyllä, kyllä», vakuutti vahin kotkanpoika, »hyvästi, rakas emosemmel»

»Hyvästi, rakas emosemme ja sinäkin, poika poloinen!» sanoi toinen.

»Hyvästi, emä kulta, ja hyvästi, poika parkal!» pakisi kolmas.

»Tule pian takaisin, äiti!» varoitti neljäs.

»Tuo meille tuliaisial» pyysi viides.

»Hyvästi, äiti kulta!» kuiskasi kuudes.

»Hyvätti, mamma tulta!» sammalsi seitsemäs ja nuorin. »Tuo mulle pittuten valputten munia työtävätti».

Niin sanottiin siis siinä jäähyväiset, ja äitikotka lähti lentoon, Pentti poika siiven alla. »Hyvästi, hyvät linnunpojat!» huusi Pentti paikaltaan. Ja nyt lensi liipoitteli kummallinen lintu taas pitkät matkat, — meret, maat ja manteret — kunnes viimein pysähtyi Penttilän talon pihalle. Siihen jätti Pentin, ja ihka eheänä oli poika vain. Kiitti kovasti kotkaa kummallisesta, jopa hauskastakin matkasta ja pyysi sitten sisällekin.

Mutta kotka ei tullut, vaan lensi suoraa päätä ja aika kyytiä takaisin pesällensä ja poikiensa luo.

Pentti sai ensimmältä vähän toria siitä, kun oli pyssyllään uskaltanut lintuakin ampua, mutta pian lauhtuivat sentään hänen molemmat vanhempansa; sillä tietysti oli kaiken aikaa Penttiä kaivattu kauhean kovasti.

Ammuskeli sitten Pentti pyssyllään vieläkin monta kertaa päivässä, mutta eipä kuitenkaan enää uskaltanut kotkia eikä mitään muutakaan elävää ampua, sillä isä oli kovasti kieltänyt; ja sitä paitse tuntui tuo kummallinen ilmamatka lopulta kuitenkin niin kamalalta, että Pentti pelkäsi semmoista. Ja semmoinen saattaa varsin helposti seurata, jos pikkuinen poika yrittää eläviä ampumaan.

Sen pituinen se.

v. 1893.

LUMIVALO PRINSESSA.

Nyt kerron sulle tarinan,
se on jo vanha vainen.
Oil kerran tässä maailmassa
yks impi ihanainen.
Lumivaloks kutsutaan.
Asuu luona kuninkaan.

Häll' oli sydän kullasta,
vaan lumen hiutehista
oil ihmehinen ihonsa
ja silmät taivahista.
Kevään kukka kaunoinen!
Vuokko laakson valkoinen!

Mutt' oli siellä linnassa
myös kuningatar sorja,
jok' oli liukas luonnoltaan
ja kateuden orja.
Alla ruusun ruskoisan
piikki orjantappuran!

Se kuningatar yrmeissään
 oil yöt yhytysten,
 ja pilkisteli peilihin
 hän päivät pääksytysten.
 »Sano mulle, kuvastin,
 kenpä maassa ihanin».

Ja peili puhui: »Kaunis oot,
 vaan paljon kaunihimpi,
 prinsessa maailman kaunihin
 on Lumivalo impi».
 Kuningatar kauhistui,
 parkui, nyrkkiänsä pui.

Ja kauvas kolkkoon korpehen
 hän laittoi Lumivalon.
 »Kai siellä hänet kerrassaan
 nyt syövät sudet salon». —
 Eipä käynyt kuitenkaan
 niinkuin harkittihin, vaan

se ihmisonni oikkuinen,
 se siten seikat kääsi:
 luo kääpiöiden pienoisten
 nyt prinsessamme pääsi.
 Siellä linnass' alla maan
 oli hyvä olla vaan.

Niin kilttiä, näät, kääpiöt
 oli ennen muinen.
 Ja pikku, kelpo kuningas
 heill' oli partasuinen.
 Lumivaloll' annettiin
 kahvit omaan kammariin.

Vaan kuningatar ilkeä,
 jost' olen kertonunna,
 hän luuli, että prinsessa
 jo oli sortununna
 sutten suuhun kerrassaan,
 mustaan maahan, manalaan.

Vaan kun hän sitten peililleen
 taas kysymyksen kantoi,
 ken kauniin ois, niin kuvastin
 tään vastauksen antoi:
 »Lumivalo sittenkin
 maailmass' on ihanin».

No, siitä ratki raivostui
 nyt kuningatar vainen,
 ja viimein saikin viestin sen
 se närkästynyt nainen,
 että kääpiöiden luo
 oli tullut tuttu tuo.

Ja vanhan ämmän haahmossa
 hän sitten sinne lähti.
 Siell' istui impi ihana
 kuin tuikkivainen tähti.
 Hälle ojens' omenan
 kuningatar kavalan.

Siin' oli, näätsen, myrkkyä,
 mä luulen, toinen puoli.
 Kun impi söi sen suuhunsa,
 hän kohta siihen kuoli.
 Suru nousi surkein
 kääpiöiden kotihin.

He lasikirstun kaunoisen
 nyt vainajalle laitti,
 ja ruusut kaikkein kauniimmat
 he pensahista taitti,
 laskit kirstun kukkineen
 lehdon suloon siimekseen.

Kun siinä kuolonuntansa
 nyt Lumivalo nukkui,
 niin kääpiöt ne nyyhkivät
 ja käki puussa kukkui.
 Silloin siihen voimakas
 tuli ratsain ruhtinas.

Hän metsästystä harjoitti.
Nyt saipa nähdä vainen
hän, miten siinä unelmoi
se impi ihanainen.
»Viekää vainaa hovihin,
esikuva ehtoisin».

Siis kirstu siitä nostettiin,
ja käki kukkui puusta.
Vaan myrkkypala omenaa
lens' silloin immen suusta.
Impi silmät auki loi,
linnun laulu lehdon soi.

Ja ruhtinaan hän omakseen
sai vaiheissansa näissä.
Ja pienet kääpiötkin noi
oil tanssimassa häissä.
Kuningatar kateisin
kuoli sappitautihin.

Mi maailmassa kaunist' on,
ei myrkystä voi kuolla.
Se kevään tullen heräjä
taas lemmen lehdon puolla,
puhtahana paarillaan
hetken aikaa maattuaan.

KUMMALLINEN PUUHEVONEN.

JOULUSATU.

No, hyvät pojat ja tytöt, mitä luulette saavanne joululahjaksi tänä iltana? Niin, sitä tietysti en tiedä minä, mutta kerronpa teille sen sijaan eräästä puuhevosesta, jonka pikku Kalle viisi vuotta sitten jouluiltana sai lahjaksi. Se on oikein tosi satu ja hyvin kummallinen. Kuulkaa nyt!

Pikku Kalle oli siis saanut puuhevosen, niin suuren, että hän saattoi istua kahden reisin selässä. Hän oli aivan ihastunut Ruskoonsa (niin hän sitä nimitti) ja oli nyt mielestänsä oikein aika mies, kun hänellä oli hevonen.

Koko illan otteli hän nyt sen kanssa, jotta meidän oikein kävi Rusko parkaa sääli, ja Kalle itsekin rupesi vähitellen hikoilemaan. Kuitenkin puuhasi hänen päänsä kovin, miten muka hän ja Rusko talven kuluessa lähtisivät onneansa koettamaan kaikkiin kilpa-ajoihin, taikka miten he matkustaisivat Venäjän ja Turkin sotaan, jota silloin par aikaa käytiin ja josta Kalle oli kuullut puhuttavan.

Mutta miten lieneekin Kalle ratsastanut ja tuulentupiaan rakennellut, väsyi hän viimein niin, että suostuikin menemään levolle. Hän vietiin siis vuoteelle, ja puuhevosen piti seisoman sängyn

vieressä. Mutta uni ei tehnyt kiirettä. Kalle makasi siinä vain, aprikoiden kilpa-ajoja, Ruskkoa ja sotaa. Ja nyt rupesi kovin kummallisia tapah-
tumia tulemaan. Tästä vasta alkaakin oikeastaan
tämä merkillinen kertomus.

Miten siis lienee ollutkaan, alkoi puuhevonen aivan yhätkkiä paisua ja paisui paisumistaan kau-
hean suureksi, ettei koskaan ole olemassa ollut niin suurta puuhevosta eikä oikeaakaan hevosta. Se kävi suureksi kuin suurin kirkko.

Mutta kuinka se on mahdollista? — te kysytte — olisihan se silloin puhkaissut hajalle koko Kal-
len kotikartanon. — Sitä asiaa en osaakaan selit-
tää. Lienee tässä tapahtunut yksi maailman seitsemästä ihmeestä. Oli miten oli, puuhevonen oli joutunut kauheaksi kummitukseksi. Ja kum-
mallisinta kaikesta oli, että se oli täynnään ihmisiä, sotilaita päälle päätteeksi kaikki vielä. Ja näiden joukossa oli Kalle itse.

Mutta hän ei ollut enää pikku Kalle, vaan suuri ja vahva Kalle. Vaan eipä Kallekaan enää; häntä mainittiin, näet, komealla nimellä Akilles, joka tosin hieman soipi Kallelle, mutta sukulaisuus on kuitenkin hyvin hieno. — No, mutta tähän on aivan luonnotonta, — sanotte te. — Olkoon vain, mutta Kallen mielestä ainakin oli se ihan luonnol-
listä ja täyttä totta.

Oli sillä nyt koko joukko sotilaita puuhevo-
sessa. Ja hevonen oli erään suuren, vanhan kau-
pungin edustalla. Troiaksi sanottiin sitä kaupun-

kia. Mutta nyt sattui se tapaus, että hevonen hinattiin kaupungin portista sisään sinne, — ja yks kaks syntyi hirveä meteli Troian kaupungissa. Sillä kaikki sotilaat hyppäsivät ulos hevosta ja rupesivat lyömään, hätyyttämään troialaisparkoja, jotka eivät olleet aavistaneetkaan, että vihollisia sotilaita olisi kätkettynä puuhevoseen.

Ja kenpä moista luulisikaan? Mutta niin on tässä maailmassa usein: kun ei tahdo uskoa sitä, mikä mahdottomalta näyttää, niin tulee petetyksi. Niin kävi nyt troialaistenkin. Viholliset sotilaat olivat tällä tavoin (Kallen puuhevosessa) piilokkali kaupunkiin tulleet. Kalle eli oikeastaan Akilles, joka oli komeassa sota-asussa, hälläkin oli paha mielessä troialaisille, ja hän antoi heille ankarasti selkään.

Miehuullinen, uskalias hän oli, mutta mikäs kumma se, kun hän, näet, oli tullut niin ihmeelliseksi, ettei voitu häntä haavoittaa muuhun paikkaan kuin kantapäähän. Luottaen tähän etuun, pieksi hän sentähden kurjat troialaiset pahanpäiväisiksi, eivätkä mitkään iskut häneen pystyneet.

Mutta vihdoin saatiin Troiassa vihiä siitä, että Akillesta voitaisiin kantapäihin haavoittaa, ja paikalla esiintyi nyt eräs junkkari, joka pisti häntä tuohon arkaan paikkaan. Saattaisi luulla, että Akilles oli tarttunut jäniksenkypälään, sillä silloin voipi helposti tulla haavoitetuksi kantapäähän, mutta Akilles oli liian urhoollinen sankari juostakseen pakkoon. Kuitenkin on viisasta varoa kantapäitään.

Mutta siinä makasi nyt Akilles parka — kuoleena. Oli hän sankarin kuoleman saanut. Ja sehän on jotakin suuren suurta tässä maailmassa. Akilleksen ystävät kuitenkin kovasti suuttuivat tästä seikasta ja tekivät viimein ihan lopun koko kaupungista. Sitten matkustivat he kotiansa, huolimatta mistään. Ja koko tapauksen oli tuo kummallinen puuhevonen aikaan saanut.

Mutta luulette kai nyt, että satuni on lopussa? Silloin erehdytte. Sillä miten lienee ollutkaan, tuo suuri puuhevonen kävi vähitellen pienemmäksi, mutta tämän muutoksen ohessa tapahtui toinenkin. Se muuttui, näet, eläväksi ja samassa hyvin kauniiksi. Iloisena tästä muutoksesta kohtalossaan oli se vallan ylpeä luonnoltaan eikä päästänyt ketään selkäänsä.

Olipa kuitenkin yksi, jolle selkään nouseminen onnistui. Se oli nuori, pulska kuningas, jonka nimi oli Aleksanteri. Ja kenen luulette tämän Aleksanterin olleen? Se oli, totta tosinkin, pikku Kalle, joka oli kaatunut Troian tappelukentällä.

Kuuluu nyt tosin hyvin kummalta tuo, että ihminen noin yhtäkkiä ilmestyy toisena, sittenkun jo on sotakentälle kuollut, mutta olipa vähää ennen puuhevosen eläväksi muuttumista ollut olemassa hyvin oppinut herra, jonka nimi oli Pythagoras, ja hän oli väittänyt, että nämä tämmöiset muuttumiset toisesta ihmisestä toiseksi olivat muka ihan paikallaan ja aivan luonnollista laatua.

Sen mukaan se siis ei ollut niin erinomaisen

kummallista, että Akilles ja puuhevonen sitten taas ilmestyivät nuorena Aleksanteri kuninkaana ja oikeana hevosenä. Hevosta sanottiin nyt Bukefaloksi. Aleksanteri alkoi miettiä, miten hän lähtisi Troian maisemille taas kostaaksensa Akilleksen kuoleman. Hän hyppäsi sentähden Bukefalon selkään, otti vanhat ystävänsä mukaansa ja näytti troialaisille, että Akilleksen haahmo oli peljättävä olento. Hän kukisti nyt kaikki Troian ympärillä olevat maat ja tuli vallan suureksi herraksi ja kuninkaaksi. Hän sääti myös, sillä hän oli viisas mies, voitetuille maille viisaat lait ja levitti onnea ympärilleen. Se oli hänen kostonsa.

Mutta miten lienee ollutkaan, niin kuoli pikku Kalle — eli Aleksanteri, piti sanomani — taas; mutta kaikki kansakunnat mainitsivat häntä nimellä Suuri, sillä kaikki olivat hänestä kovasti pitäneet.

Mutta Bukefalon eli Kallen puuhevoson kävi niin, että se muuttui toiseksi hevoseksi, ihan eläväksi taas. Sitä sanottiin Cincinnatukseksi, ja nytkin oli se ylpeä ja ylhäinen. Mutta joka kerta, kun tuo kummallinen puuhevonen muuttui, oli pikku Kallenkin muuttuminen. Paras onkin, että hevosilla on omistajat, muutoin ne käyvät villihevosiksi. Ja koskei Kallen puuhevosella tietysti muuta omistajaa ollut kuin Kalle itse, niin oli se varsin paikallaan, että Cincinnatus sai Kallen omistajaksi.

Mutta Kalle ei ollut enää Aleksanteri, vaan

sanottiin häntä nyt Caligulaksi, joka nimi myöskin vähän vivahtaa Kalleen päin. Hän oli tullut nyt vallan mahtavaksi, kammoittavaksi keisariksi. Mutta samalla oli hän käynyt niin ylpeäksi vanhoista sankaritöistään Akilleksena ja Aleksanterina, että hän katseli ylenkatseella ihmisveljiään ja piti itseään ja Cincinnatusta maailman oivallimpina olentoina.

Sentähden pani hän, huolimatta enää sotaretkestä, alamaisensa passaamaan itseään pöydässä ja Cincinnatusta myös. Niin pitkälle meni, että valtakunnan suurimmat virkamiehet saivat olla passareina hevoselle, jota ravittiin viinillä ja sokurikakuilla kultamaljoista. Se on toden totta.

Mutta semmoiseen menetystapaan suuttuivat viimein sekä virkamiehet että muut alamaiset. Sentähden lähetettiin Cincinnatus, Caligula selässä, Kyöpin vuorelle.

Mutta, niinkuin luultavasti tiedätte, ei ole ollenkaan hupaista Kyöpin vuorella. Sentähden kävi nyt niin, että Kalle ja tuo kummallinen puuhevonen äkkiarvaamatta ilmestyivät maailmaan taas. Mutta heissä oli nytkin tapahtunut suuri muutos.

Cincinnatus oli muuttunut vanhaksi koniksi, ja Caligula oli lätistynyt laihaksi, vähäiseksi moukka-herraksi. Kuitenkin kuvitteli Kalle olevansa Akilleksena tai Aleksanterina tai Caligulana ja tahtoi ryhtyä sotatöihin taas.

Hän oli omaksunut ylpeän nimen Don Quixote ja sanoi hevostansa Rosinanteksi. He lähtivät

ulos sotaretkille. Mutta ajat olivat, Caligulan kadottua, käyneet niin rauhallisiksi, ettei kukaan huolinut sodista enää. Don Quixote ja Rosinante vain olivat sitä mieltä, että sotia pitää, ja sentähden ryhtyivät he kaikenmoisiin hullutuksiin. Moukkaherra parka, jolla oli hyvin surullinen muoto, luuli näkevänsä vihollisia kaikkialla ja taisteli tuulimyllyjä ja lammasmaunoja vastaan. Mutta ihmiset häntä nauroivat vain.

Mitä siihen sanotte, hyvät ystävät? Kallesta oli tullut suuri narri. Onpa kuitenkin paljon semmoisia narreja tässä maailmassa, jotka luulevat olevansa mitä eivät oikeastaan ole. Vihdoin kuitenkin Kalle heräsi kuvituksestaan, ja se oli hyvä, sillä Don Quixotesta ei varmaankaan olisi voinut tulla mitä Kallesta sittemmin tuli.

Rosinante parka muuttuu siis nyt taasen uudestaan ja käypi kummallisintakin kummallisemmaksi. Hän saa, näet, hyvin kepeän ruumiin ja päälle päätteeksi vielä siivet, jotta pystyy lentämään. Hän on niin kepeä, että huilahtaa ylös tähti-ilmoihin saakka ja kantaa selässä-istujan toisiin maailmoihin, Venus- ja Mars-tähtiin.

Hänen lentoansa ei, näet, rajoita mikään avaruus. Eikä häntä rajoita aikakaan, sillä hän voi, miten mieli vain, oleskella entisyydessä, nykyisyydessä taikka tulevaisuudessa.

Semmoinen muutos tapahtui nyt tuolle kummalliselle puuhevoselle, ja nimekseen sai hän Pegasus. Mutta kun hän on niin hieno ja utuinen,

voipi hän aina tuulen mukaan pukeutua eri muotoihin. Väliin on hän mahtava, voimakas ja kaunis, välin taasen keho ja kurja ja hölläsiipinen, jotta juur olisi omiansa eläinsuojelusseuralle. Selässä istujaa sanotaan tavallisesti Apolloksi, mutta pitää hän mielin määrin muitakin nimiä, sillä onpa ratsastaja hyvin hieno ja haaveinen. Niin oli siis Ruskosta tullut Pegasus ja Kallesta Apollo — sekin vivahtava vähän Kalleen päin.

Pegaso heittäytyi nyt ensiksi entisyyteen, ja Apollo nimitti itseään Homeroksi. He olivat korkealla maailman yläilmoissa, melkein näkymättömissä maapallon asukkaille, mutta kuului Apollon ääni. Hänen työnsä on, näet, laulaminen. Niin lauloi Homero noita vanhoja muistoja Troiasta, Akilleksen kuolemaa ja hänen ystävänsä kulkua kotimaahan.

Toisella kertaa oli Apollolla nimenä Vergilius, ja silloin hän lauloi voitettujen troialaisten muuttorekestä muille maille. Sitten oli hän myöskin Ovidius ja lauloi merkillisistä muutoksista, joita hän nimitti metamorfoseiksi. Ja vieläpä oli hänen nimensä Cervanteskin, joka kertoeli kuvitetusta ritarista Don Quixote. Nämä kaikki asiat tunsikin laulaja paraiten itse, kuten arvaatten.

Apollolla oli sitten vielä monta muutakin nimeä maailmassa. Toisinaan hän oli oivallinen, loistava laulaja, ja ihmiset kuultelivat ihastuksella hänen säveleitään. Toisinaan oli hän suuri narri ja Pegasus kovin laiha. Kerrankin oli Apollo Goethe

nimeltään ja lauloi silloin jylyä viisauden virsiä. Kerran Aleksis Kivi, ja kyynelsilmin itse ihastutti hän silloin isänmaansa kansan, Pegasuksen ollessa väliin juhlallisena, väliin hulivilinä.

Mutta on jo aika lopettaa satuni. Lisään vain vielä, että Pegasus joskus oli aika pelkuri, sillä vaarallistahan oli tuolla yläilmoissa lennellä. Silloin pelkäsi Apollokin ja kätkeytyi aina johonkin valenimeen, ollen n. s. pseudonyminä, mikä onkin viisainta, kun kovasti pelkää.

Välistä oli niinkin, että Apollo ainoastaan luuli olevansa suuri laulaja, niinkuin ennen Don Quixote oli itseänsä suureksi sankariksi luullut. Mutta silloin on aina parasta tulla takaisin todellisuuden maailmaan ja irtautua kuvituksesta. Niin kävi nyt kummallisen puuhevosmekin.

Apollo luuli näet viimein itseänsä Sammoksi, ja silloin tapahtui se onnellinen tapaus, että ratsastaja hevosineen päivineen, jotka molemmat, niinkuin Don Quixote ja Rosinante, olivat olemassa kovin kurjissa muodoissa, yhtäkkiä putosivat alas korkeista utuilmoistaan, että vingahti vain, ja Kalle, joka puuhevosensa kanssa oli niin monet muutokset ja vaiheet kestänyt, huomasi olevansa — sängyssä, ja Rusko seisoi sen vieressä.

Kaikki oli kuten ennenkin: pikku Kalle oli pikku Kalle, ja puuhevonen oli Rusko.

Ja niin loppuu satu kummallisesta puuhevosesta.

KELPO MIES.

TARINA TUULEN TUUDITTAMA.

Ja Tuomijärven rannalla oli pienen Paulin koti. Ja vaikka joskus varikset sen ympärillä soti, niin Tuomelass' oli herttaista, niin ihmeen ihanaa, ettei koko maailmassa sen parempata saa.

Siell' oli koivut pihassa ja tuomet siinä kukki. Ja siinä myöskin juoksenteli Paulin hauska pukki. Ja pienet linnut lehtipuissa ne aina laulelit. Ja kesäillat sitten, ne vast' oli kaunihit.

Siell' oli nurmet vihannat ja lainehtivat pellot. Ja laitumelta laupiaasti kuului lehmänkellot. Ja tavantakaa siellä myöskin paimentorvi soi. Ja usein pellon pyörtänöllä Pauli piehtaroi.

Siell' oli kuuset ympäri ja myöskin pitkät männyt. Ja rakennuksen räystäissä oli aivan uudet rännyt. Ne isä vast' oli laittanut ja sanonut: »Kas niin! Nyt tyytyis täällä asumaan vaikk' itse Karhuliin».

Se Karhuliin oli herra se, joll' oli suuri hovi. Ja täpö täynnään pahuutta oli sen Karhuliinin povi. Hän tuumas aina itsekseen ja mietti miettehin, miten hän sais omakseen sen Paulin kodinkin.

No, kun on konstit kallossa ja runsahasti rahaa, niin voipi sillä vaikuttaa sekä hyvää että pahaa. Ja Karhuliin nyt konstaili ja vehkeili rahoillaan, niin että viimein omakseen vei Paulin isän maan.

Vaan kuinka kävi? Karhuliin nyt asioihin puuttui. Mutt' ennen pitkää kaikki tyyni Tuomelassa muuttui. Se Karhuliini se puuhaili ja nyrkkiänsä pui; vaan mikä lienee ollutkaan: maan kasvu lakastui.

Ja se paha onni tietysti käy ytimiin ja luihin, kun kevään tullen ensinkään ei lehti tule puihin, ei kasva enää pelotkaan, ei nurmet vihannoit, ei päivä paista konsanaan, ei linnun laulu soi.

No, Karhuliinin Jumala oli rikkaus ja raha; ja pyöreä kuin tynnyri oli Karhuliinin maha. Mutta kun nyt kato tuli moinen Tuomelaan, niin jo sen herran kukkarokin rupes kuihtumaan.

Ja kaikki sitten vähitellen aivan meni myttyyn, ja nälkä tuli Karhuliinin rasvamahapyttyyn. Ja taloon tuli huutokauppa, tuli kun tulikin: vei ruununmiehet Tuomelan ja veivät hovinkin. —

Vaan Pauli, joka Tuomelassa — se pikku poika raiska — oli ollut vallaton ja aika lailla laiska, se oli isän, äidin kanssa tullut kaupunkiin, joss' oli päästy asumahan pieneen kammariin.

Ja poika pantiin kouluhun, joss' oli kova kuri. Ja vaikka äiti toisinaan sitä ankaruutta suri, niin oli se koulu parahin maailmassa kenties, sillä siinä tuli Paulistamme oikein kelpo mies.

No, tuli kelpo miehenä nyt Pauli sinne juuri, kun Tuomelassa pidettiin se huutokauppa suuri. Ja liikituksen kyyneleet ne tuli tulvanaan, kun Pauli näki siinä sen vanhan isän maan.

Ja noilta ruununmiehiltä sen Pauli heti osti ja sillä vanhat Karhuliinin kaupanteot kosti. Ja sinne jäi hän asumaan ja isä ja äiti myös. Voi kuinka kaunis olikin, mun Paulini, sun työs!

Ja heti sitten Tuomelaan se vanha onni ehti, ja päivä pääsi paistamaan ja puihin tuli lehti, ja pelot rupes kasvamaan ja nurmet vihannoi, ja kaikki olit iloiset ja linnunlaulu soi.

Vaan mitä sitten Karhuliinin elämästä tuli? Joo, hän kerran kevään tullen lumen kanssa sulii — ja vesikuplan kaltaisena lensi ilmahan. Se oli loppu laupias sen herran lihavan.

Eikä nyt enää tällä kertaa laulu multa luista. Vaan sinä, pieni poikaseni, mieti sä ja muista: Jos kerran joku Karhuliini viepi isän maan, niin toivon että sinusta mä kelpo miehen saan.

Suom. last. kirj. 5.

Nuorten... 21

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOEELMA

120 101 5923

Nuorten kirjoja

1. **Vanhoja tarinoita.** Suomalaisten kansansatujen mukaan kerrottuina. Kuvittanut *Väinö Hämäläinen*. 1: 25.
2. **Nuorten runoja,** kirjoittanut *J. H. Erkko*. 1: 25.
3. **Leikki ja työ.** Lauluja ja kertomuksia, kirjoittanut *Hilda Käiköskö*. Kuvat piirtänyt Ester Hjelt. 2: 25.
4. **Lokkiluoto.** Reipas seikkailukirja, kirjoittanut *Jules Sandeau*. Suomentanut *Samuli S. Runsaasti* kuvia. 1: 75.
5. **Paroni von Münkhausenin retket ja seikkailut.** Uusi laitos. Suomensi *Samuli S. Runsaasti* kuvia. 1: 50.
6. **Valikoima satuja,** kirjoittanut *Tyko Hagman*. Kuvilla. 2: 25.
7. **Gulliverin matkat kaukaisilla mailla,** kirj. *Jonathan Swift*. Mukailemalla suoment. *Samuli S.* Kuvilla. 2 mk.
8. **Tuhannen ja yhden yön tarinoita.** Ensimmäinen kokoelma. Suomen lapsille kertonut *Helmi Setälä*. Runsaasti kuvia. 1: 75.
9. **Valikoima H. C. Andersenin satuja.** Suomentanut *Helmi Setälä*. Kuvilla. 1: 85.
10. **Ihminen ja eläin.** Tositarinoita elämäni tien varrelta. Kasvavalle nuorisolle kirjoitt. *Tyko Hagman*. Kuvia. 2: 25.
11. **Robinson Crusoen elämä ja kummalliset seikkailut,** kirj. *Daniel De Foe*. Suomeksi toim. *Samuli S.* 36 kuvaa. 2: 50.
12. **Pikku Heidi oppi- ja vaellusvuosinaan,** kirjoittanut *Johanna Spyri*. Suomentos. Kuvilla kaunistettu. 2: 25.
13. **Niilo Grubben seikkailut.** Kertomus mustalaisista ja hevosvarkaista. kirjoittanut *Börge Janssen*. Suomentanut *Helmi Setälä*. 21 kuvaa. 1: 75.
14. **Yksin maailmalla.** Savoijalaisen pojan elämäkerta, kirjoitt. *Adolf Langsted*. Suoment. *Edla Nord*. Kuvilla. 1: 85.
15. **Tuhannen ja yhden yön tarinoita.** Toinen kokoelma. Suomen lapsille kertonut *Helmi Setälä*. Kuvia. 1: 75.
16. **Saaren keisari,** kirjoittanut *Börge Janssen*. Suomentanut *Helmi Setälä*. 22 kuvaa. 1: 75.
17. **Onnellinen Prinssi** y. m. kertomuksia. Kirjoittanut *Oskar Wilde*. Suoment. *Helmi Setälä*. Kuvilla. 1: 50.
18. **Tuhannen ja yhden yön tarinoita.** Kolmas kokoelma. Suomen lapsille kertonut *Helmi Setälä*. Kuvilla. 1: 75.
19. **Heidi osaa käyttää oppiansa,** kirjoittanut *Johanna Spyri*. Suomentos. Kuvilla. 1: 75.
20. **Pikku Lordi,** kirjoitt. *Fr. H. Burnett*. Suomentanut *Helmi Setälä*. 2 mk.
21. **Valikoima satuja,** Toinen sarja. Kirjoittanut *Tyko Hagman*. 1: 75.
22. **Troian sota,** kirjoittanut Homeroksen mukaan *Fridtjuv Berg*. Suomentanut *Kalle Kajander*. 71 kuvaa. 2: 75.

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ OTAVA, HELSINGISSÄ.

HINTA 1: 75